

Kod Sukcesu

25 LAT Z POLSKĄ AGENCJĄ
ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I FUNDUSZAMI EUROPEJSKIMI

Fundusze Europejskie

Kod Sukcesu

25 LAT Z POLSKĄ AGENCJĄ
ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I FUNDUSZAMI EUROPEJSKIMI

Fundusze Europejskie

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PARP
Grupa PFR

Spis treści

05 Wprowadzenie

07 Przed powołaniem PARP

23 Część I. 2000–2004

Powołanie

Integracja

Akcesja

55 Część II. 2005–2009

Adaptacja

Spójność

Kadry

95 Część III. 2010–2014

Pawilon

Prezydencja

Perspektywa

129 Część IV. 2015–2019

Rozwój

Centrum

Regiony

171 Część V. 2020–2025

Pandemia

Wspólnota w kryzysie

201 Epilog

209 Spis źródeł

Wprowadzenie

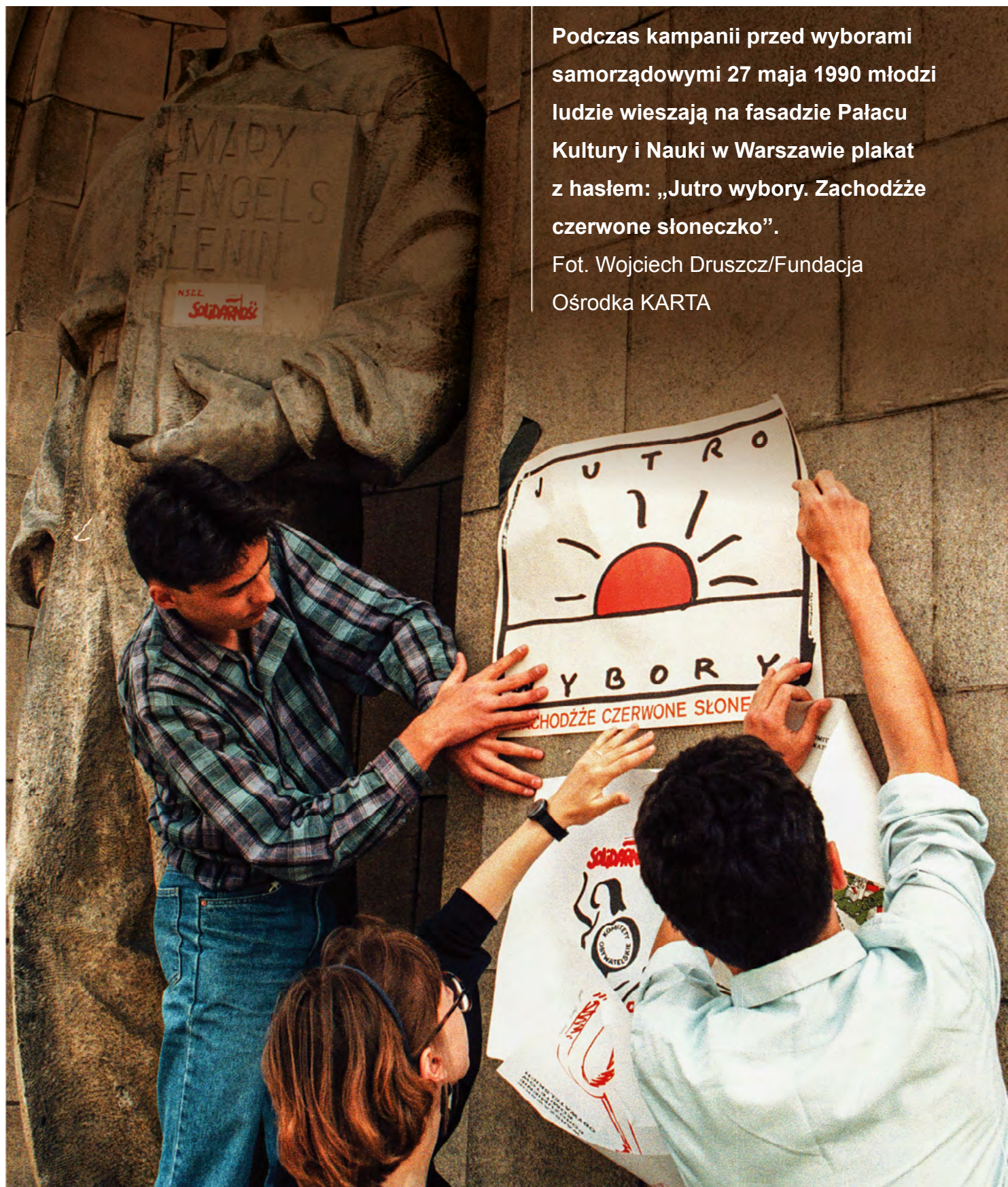
Działalność **Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości** to historia ludzi, inicjatyw i projektów, które przez lata wspierały rozwój polskich firm i gospodarki.

PARP powstała jako odpowiedź na przemiany po 1989 roku i odegrała ważną rolę w przygotowaniach Polski do członkostwa w Unii Europejskiej, które stało się faktem w 2004 roku. Od tego czasu **Agencja** nieprzerwanie towarzyszy przedsiębiorcom, pomagając im w wykorzystaniu możliwości, jakie dają fundusze europejskie oraz zmieniająca się gospodarka.

Kluczowe etapy w historii PARP to nie tylko przygotowanie i wdrażanie programów unijnych, ale również rozwijanie postaw przedsiębiorczych, wspieranie innowacji i budowanie współpracy między biznesem, nauką i administracją. Dziś Agencja jest partnerem tysięcy polskich firm – obecna w procesach cyfryzacji, zielonej transformacji i w odpowiedzi na globalne wyzwania – przyczynia się do kształtowania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i zrównoważonym rozwoju.

Publikacja przedstawia kierunki działań PARP i jej wkład w rozwój polskiej przedsiębiorczości w kontekście funduszy unijnych. Poprzez wypowiedzi osób związanych z Agencją, przedsiębiorców, polityków i ekspertów, przedstawiamy doświadczenia i perspektywy tych, którzy tworzyli tę historię. Całość uzupełniają fotografie z ważnych wydarzeń, portrety przedsiębiorców i ich firm oraz przykłady inwestycji zrealizowanych dzięki wsparciu funduszy europejskich.

Dzisiejsza działalność PARP to kontynuacja drogi rozpoczętej ponad dwie dekady temu. Agencja wykorzystuje zdobyte doświadczenia, by skutecznie wspierać przedsiębiorców w zmieniającym się otoczeniu gospodarczym. Dostosowuje swoje działania do nowych trendów i potrzeb firm, pomagając im rozwijać się i budować stabilne podstawy dla przyszłości polskiej gospodarki.

Podczas kampanii przed wyborami samorządowymi 27 maja 1990 młodzi ludzie wieszają na fasadzie Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie plakat z hasłem: „Jutro wybory. Zachodźże czerwone słoneczko”.

Fot. Wojciech Druszczyk/Fundacja Ośrodka KARTA

Przed powołaniem PARP

W 1988 roku prywatna przedsiębiorczość staje się w Polsce w pełni legalna. We wrześniu premier Mieczysław F. Rakowski ku zaskoczeniu wszystkich powołuje na stanowisko ministra przemysłu Mieczysława Wilczka – prywatnego przedsiębiorcę i jednego z najbogatszych Polaków. 23 grudnia Sejm PRL uchwała ustawę o działalności gospodarczej. Tym razem zmiany są rewolucyjne – ustawa Wilczka de facto zrywa z dotychczasowym porządkiem ekonomicznym, zrównując prawnie inicjatywę prywatną z działaniami państwa. Akt ten, wraz z późniejszymi regulacjami (ujednolicenie podatku dochodowego, dopuszczenie swobodnego obrotu walutami), powoduje uruchomienie wielu prywatnych firm i spółek.

Zwycięstwo „Solidarności” w wyborach 4 czerwca 1989 oraz powstanie rządu Tadeusza Mazowieckiego otwiera drogę do systemowych zmian ekonomicznych. 28 grudnia 1989 Sejm przyjmuje pakiet ustaw znanych dziś jako Plan Balcerowicza. Ich celem ma być wydobywanie polskiej gospodarki z zapaści, stabilizacja oraz stworzenie podstawowych ram dla reguł rynkowych.

Tym samym Nowy Rok 1990 wita Polaków – w nowej Rzeczypospolitej Polskiej z nowym godłem – zupełnie inną rzeczywistością. Nareszcie wolno założyć firmę i legalnie zarabiać. W połowie lat 90. w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw pracuje już około 60 procent Polaków.

**Plakat autorstwa
Tomasza Sarneckiego.**
Źródło: archiwum rodzinne
Sarneckich

Mieczysław Wilczek, minister przemysłu

” Nikt, nawet „Solidarność”, [...] nie chciał wprowadzania kapitalizmu. Oni wszyscy chcieli socjalizmu z ludzką twarzą. Jak ja im mówiłem, że taki socjalizm musi mieć zawsze gołą „d...”, to się wszyscy uśmiechali niedowierzająco.

Wtedy nie mówiono o prywatyzacji, tylko o akcjonariacie pracowniczym. Ja mówiłem: dobrze, zgadzam się na akcjonariat pracowniczy, potem te wszystkie fabryki sprzedam spod młotka, bo one zbankrutują – im niepotrzebny jest udział pracowników, tylko pieniądze. Ale w ogóle prywatyzacji nie zakładałem. Zakładałem, że powstaną nowe firmy, bo te stare są do luftu i nie ma co topić w nich pieniędzy.

[*Oto ojciec proszku IXI*, rozmowa z Mieczysławem Wilczkiem, „Duży Format” nr 31/2007.]

Leszek Balcerowicz, wicepremier i minister finansów

” Trzeba zerwać z fałszywą grą, w której ludzie udają, że pracują, a państwo udaje, że płaci. Alternatywa, którą proponujemy – to życie udane zamiast udawanego. [...] Trzeba jasno powiedzieć: wyczekiwanie nie poprawi tych warunków, a tylko pogorszy je. Gospodarka polska jest ciężko chora. Konieczna jest operacja – głębokie chirurgiczne cięcie. [...] Przemiana, której dokonujemy, jest przełomowa, ma unikalny w dziejach charakter. Przypadł nam los pionierów, świat patrzy na Polskę z uwagą. Decydując się na ten krok, zdajemy sobie sprawę z jego niepowtarzalności i niebezpieczeństw, ale też w pełni jesteśmy przekonani o realności zadania, o jego społecznej słuszności. Szansy, która stoi przed nami, nie można zmarnować. [130]

**Handel uliczny z samochodu na
ul. Mickiewicza, Bielsko-Biała,
23 marca 1995.**

Fot. Wojciech Surdziel / Agencja
Wyborcza.pl

Aktorzy krakowskiej Piwnicy pod Baranami świętują przekształcenie gmachu KC PZPR w centrum finansowe (od 1991 – budynek warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych), Warszawa, 29 kwietnia 1990.

Fot. Teodor Walczak/PAP

Andrzej Sadowski, prezes Centrum im. Adama Smitha

” To była rewolucja. Gdy w innych demoludach padały wielkie zakłady przemysłowe, ludzie wychodzili na ulice z kilofami. W Polsce mieliśmy alternatywę w postaci tysięcy „szczęk”, hurtowni i drobnych firm usługowych, które wtedy powstały [...]. Nikt wcześniej nie ćwiczył wychodzenia z socjalizmu i nikt nie osiągnął potem tak spektakularnego sukcesu. [93]

Przedsiębiorstwo Produkcji Obuwia Chelmek, 20 czerwca 1995.

Fot. Wojciech Surdział / Agencja Wyborcza.pl

**Targowisko pod Pałacem Kultury,
Warszawa, 21 marca 1991.**

Fot. Sławomir Sierzputowski/Agencja
Wyborcza.pl

Jarosław B. w liście do redakcji „Kobiety i Życia”

Byłem przeciętnym, szaruteńkim urzędnikiem w jednej z centralnych instytucji stolicy. Siedziałem sobie za biurkiem, przekładałem papiery z prawa na lewo, uczestniczyłem w wielogodzinnych naradach, z których następnie nic nie wynikało, co jakiś czas otrzymywałem drobne podwyżki, z których byłem niezmiernie dumny i – jako czterdziestokilkulatek – zacząłem już wyglądać emerytury. Gdy zapadła decyzja o rozwiązaniu mego biura, byłem przekonany, że mam do czynienia z końcem świata. [...]

Przypadek, tramwaj nr 15 w Warszawie, postawił na mojej drodze kolegę z technikum. Wituś ubrany był jak z żurnala i rozmowę ze mną rozpoczął od narzekania, że właśnie oddał do warsztatu swoje volvo i musi się gnieść w takim tłoku. Zainteresowałem się oczywiście, z czego żyje mój dawny kolega. A on żył po prostu ze swojej wiedzy. Przypomniał mi, że jesteśmy przecież technikami ekonomistami, że ja zaliczyłem na dodatek studia socjologiczne. [...]

Zaczynałem powolutku, ostrożnie, z duszą na ramieniu, ale jakoś krok po kroku wszystko rozwijało się po mojej myśli. Wyciągnąłem z tapczanu książki do ekonomii, zatrudniłem dwóch księgowych z mej dawnej państwowej centrali i okazało się, że praca na własny rachunek jest po prostu pasjonująca. [62]

Roman Kluska, założyciel firmy komputerowej Optimus

” Wiedziałem, że informacje, ile zakład zarobił na produkcji, ile materiałów zużył, dostępne są dopiero półtora miesiąca po fakcie. Poszedłem do pierwszego lepszego zakładu i mówię: „Panie dyrektorze, ja panu zrobię taki program, że będzie pan codziennie na bieżąco wiedział, co się dzieje w firmie, jakie pan ma koszty”. On mówi: „Taak?”. I zrobiłem. Pokazał kolegom, przyszło następne zamówienie i następne. I tak firma rosła.

Chyba byliśmy dobrzy. Zaczęliśmy wchodzić na poziom wyższy od marzeń. [...] Będąc facetem bez grosza, zbudowałem własną firmę, która w kraju sprzedawała więcej komputerów niż wszystkie firmy amerykańskie razem wzięte. [68]

**Pracownicy firmy Optimus,
Nowy Sącz, listopad 1993.**

Fot. Aleksander Jałosiński/
FORUM

Andrzej Laskowski, przedsiębiorca

” Dzięki Wilczkowi mogliśmy ze współnikiem zająć się swobodnie produkcją okien. [...] Gdzieś w 1990 roku wszedłem do warszawskiej księgarni na Koszykowej. W Polsce nie było wtedy żadnej literatury na temat okien, a właśnie zbudowaliśmy tę fabrykę za kilka milionów dolarów. Patrząc, stoi gruba, niebieska książka z napisem: „Windows”. Serce mi zabiło, myślę sobie: super. Kupiłem natychmiast. Po angielsku – mówi się trudno, będziemy dukać, jakoś sobie poradzimy. Przyjechał mój współnik, oglądaliśmy i myśleliśmy: w co myśmy się władowali! Nam się wydawało, że taka produkcja jest prosta, że to

ogarnęliśmy, ponad rok budowaliśmy... A tu okazuje się, że to tak skomplikowane. Zadzwoniliśmy po naszego kolegę – tłumacza. Przyjechał, mówię mu: „Patrz, w co się wpakowaliśmy”. Otwiera książkę, przygląda się – i spada z krzesła ze śmiechu. Tak długo się skręcał, że aż to było irytujące. Aż w końcu powiedział: „To jest Windows Microsoftu!”. Tak byliśmy przygotowani do biznesu i świata. [134]

Warszawa, 4 lipca 1993.

Fot. Sławomir Kamiński/Agencja Wyborcza.pl

Sławomir Lachowski, ekonomista, menedżer bankowy

” W 1989 roku, ciągle będąc na etacie w IRG, założyłem w Łodzi swoją pierwszą firmę – Centrum Analiz Ekonomicznych INTExIM. Na początku zamiast konsultingu zarabiałem na handlu. Za rupie transferowe sprowadzałem towar z Indii, za twardą walutę sprzęt elektroniczny z Singapuru, Tajwanu i ciuchy Tajlandii. Po obaleniu Muru Berlińskiego zdążyłem na czas wykupić miejscówkę na bazarze w Zgorzelcu, gdzie z łóżka polowego sprzedawałem w weekendy towar z Indii i Tajlandii, w pozostałe dni tygodnia sprzedawał brat. Miejsce na bazarze było na wagę złota i trzeba go było pilnować przez 24H. [57]

Targowisko na Krempelmarkt, zwanym również Polenmarkt, Berlin, 1989.

Fot. Ullstein Bild/BE&W

Z felietonu w „Kobiecie i Życiu”

Bazary rozpleniają się jak grzyby po deszczu, rozlewają z administracyjnie wydzielonych placów na chodniki w centrach miast. Handel giełdowy – do niedawna charakteryzujący weekend po polsku – pączkuje na inne dni tygodnia. I wbrew powielanym mitom, że jako nacja jesteśmy antytalentem w tej konkurencji, handlarze rodzą się ostatnio na kamieniu!

O dziwo – prywatnej inicjatywie przybyła (pogoniona widmem bankructwa) inicjatywa państwowa: różnej maści fabryk, zakładów i spółdzielni, które omijając sparaliżowany wewnętrznie rozrachunkami handel, wysyłają swe produkty wprost na bazy, giełdy, a nawet ulice... [62]

**Ulica Marszałkowska,
Warszawa, 1998.**

Fot. Grzegorz Gałęzia/FORUM

**Sprzedawcy pieczonych
kasztanów, Warszawa,
kwiecień 1992.**

Fot. Sławomir Kamiński/
Agencja Wyborcza.pl

Bogdan Tomaszewski, prezes firmy Damis – administratora największego w Polsce targowiska Jarmark Europa na Stadionie X-lecia

” Biznesmenów z Zachodu szokuje, że w jednym miejscu można zgromadzić taką masę sprzedających i kupujących. Przez stadion przewija się około 20–30 tysięcy kupujących dziennie. Widziałem bazyry i targowiska za granicą, między innymi w Delhi i Bombaju. Moim zdaniem, nie ma na świecie takiego drugiego miejsca jak warszawski stadion. [91]

Handel na Stadionie X-lecia, Warszawa, sierpień 1990.

Fot. Ireneusz Sobieszczuk/PAP

Kantor na Stadionie X-lecia – po krachu w Rosji wzrasta cena dolara, Warszawa, sierpień 1998.

Fot. Piotr Grzybowski/East News

Z „Gazety Wyborczej”

Te same indyjskie sukienki, dżinsowe kurtki, chińskie tenisówki, stosy płyt kompaktowych w pasiastych plastikowych torbach. Obca mowa dobiegająca ze wszystkich stron, śniade twarze handlarzy za składanymi łózkami i przenośnymi stolikami.

– Mieszkańcy azjatyckich krajów kojarzyli wtedy z Polską jedynie dwa słowa: Wałęsa i stadion – mówi Andrzej Sapija, który w 1997 roku zrealizował dla TVP dokument Stadion, czyli Jarmark Europa. Obroty targowiska wyniosły wtedy prawie 2 mld zł, co stawiało stadion w rzędzie pięciu największych przedsiębiorstw w Polsce. [136]

Targowisko w centrum stolicy, widok z Pałacu Kultury, Warszawa.

Fot. Maciej Zienkiewicz/
Agencja Wyborcza.pl

Jacek Rutkowski, prezes zarządu Grupy Amica [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

„Wszyscy w Polsce uczyli się biznesu. Niektóre firmy zostały sprywatyzowane szybciej, inne wolniej, a część firm państwowych w ogóle zniknęła z powierzchni. Pojawili się też nowi przedsiębiorcy, którzy dostrzegli szanse na rozwój. W naszej branży AGD dotyczyło to przede wszystkim handlu. Handlowe sieci państwowe jak ZURiT [Zakład Usług Radiotechnicznych i Telewizyjnych, sieć zajmująca się w czasach PRL sprzedażą i naprawami urządzeń elektronicznych] przestały istnieć. W ich miejsce powstały setki mniejszych lub większych hurtowni, sklepów, sklepików etc. W kraju był ogromny popyt na sprzęt AGD i nie byliśmy w stanie go zaspokoić. Był to wówczas rynek producenta. [104]

Andrzej Wiśniowski, założyciel firmy Wiśniowski [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

„Jeszcze kiedy byłem chłopcem, tato wybudował trzy garaże i powiedział do mnie i do moich braci: „Chłopaki, tutaj zamontujemy automatyczne bramy”. Wtedy zaintrygowało mnie, że można otworzyć bramę bez wysiadania z samochodu [...]. Rakowski powiedział kiedyś: „Jeśli masz garaż albo stodołę, załóż w nich firmę”. No to posłuchałem [...]. Zaczynaliśmy we czwórkę, oprócz mnie w tamtym czasie budowania firmy podjęli się Jan Zieliński, Władysław Filip i brat Tadek. Potem przeprowadziliśmy się do stodoły, bo była większa. [...]

Odważnie inwestowałem. Zanim spłaciłem wszystkie zobowiązania, już podejmowałem kolejne, wierząc, że to przyniesie sukces. Zawsze wiedziałem, że należy wyprzedzać technologię, a nie podążać za już znanymi rozwiązaniami. W 2004 roku uruchomiliśmy pierwsze algorytmy produkcyjne: kilka lat później te rozwiązania niemieccy inżynierowie nazwali czwartą rewolucją przemysłową. [145]

Andrzej Przybyło, założyciel firmy dystrybucyjnej A&B

” Wiele firm roztrząsało się jak żaglowce na rafach. Nasz biznes był malutki, ale bezpieczny. Nauczyłem się słuchać rynku. Wówczas moimi klientami byli m.in. handlarze sprzedający na bazarach na rozkładanych łózkach polowych. Na tych straganach potrafili robić gigantyczne obroty, ale liczył się dla nich czas. Byli bardzo wymagający, musieli szybko sprzedać towar i dokładnie wiedzieli, czego ich klienci potrzebują. Dzięki temu też i moja firma mogła błyskawicznie reagować na zmieniające się potrzeby. [...]

Drogi ekspresowe praktycznie nie istniały, więc trzeba było robić lokalny biznes. Założyliśmy 7–8 oddziałów w głównych miastach w Polsce i tam działaliśmy, mieliśmy magazyny. Startowałem z poziomu jednoosobowej firmy, w której byłem dyrektorem, akwizytorem i magazynierem. Mój pierwszy tir to był mały fiat z wyjętymi siedzeniami. [58]

Łódź, 1999.

Fot. Marek Lapis/FORUM

Z tygodnika „Wprost”

Zdarzało się w połowie lat 80. przy tworzeniu listy „polskich milionerów”, że gospodarze witali reportera „Wprost” w waciakach, w możliwie najbardziej obskurnych pomieszczeniach, chowając wcześniej, gdzie popadnie, „zewnątrzne znamiona luksusu”. [...] Dziś numer 1 na liście najbogatszych może już „mieć czelność” zaprezentować się na tle własnej rezydencji z kortem i basenem, we własnym samolocie na dodatek. [15]

Witold Zaraska, prezes firmy Exbud, lata 90. [Beneficjent Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki].

Fot. Marek Szymański/FORUM

Przedsiębiorca Jan Kulczyk (w latach 2002–2015 najbogatszy Polak według listy „Wprost”), 1995.

Fot. Radosław Nawrocki/FORUM

Anna Wyka, socjolog

”Warto też zastanowić się nad tym, czy ta grupa ma wzory, które mogłaby naśladować. W polskiej literaturze jest właściwie tylko Wokulski i trzy wizerunki pierwszych polskich kapitalistów w *Ziemi obiecanej*. Potem była już tylko fala kryminałów, w których portretowano „prywaciarzy”, „badylarzy”, „cinkciarzy” i „dorobkiewiczów”. Równie odrażający obraz bogatego malowano w filmach i gazetach. Co najmniej dwa pokolenia Polaków zostały więc wytrenowane w lekceważeniu wartości takich, jak bogactwo, dorabianie się czy tzw. kariera w ogóle. [103]

Wojciech Kruk, właściciel sieci sklepów jubilerskich W. Kruk

” Zaczęliśmy myśleć nad wyborem strategii firmy w kolejnych latach. Realne były tylko dwa warianty: albo poprzestać na takim etapie, na jakim byliśmy, to znaczy 2–3 sklepy, większy lub mniejszy warsztat i mocna pozycja cenionego w Poznaniu jubilera, lub podjąć wyzwanie i stać się znaczącą firmą w Polsce. Takim polskim Cartierem. To moje marzenie. Zdałem sobie sprawę, że jak ja tego nie zrobię, zrobi to ktoś inny. [...] Znalezienie partnera [Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości] z dużym doświadczeniem w tej dziedzinie, w powiązaniu z dopływem kapitału okazało się dla firmy bardzo korzystne. Dzięki temu mogliśmy w ostatnich latach otworzyć szereg następnych sklepów w kraju, sprywatyzować Rytosztukę i uruchomić firmę i pierwsze sklepy w Czechach. [...]

Gdy zaczynałem, nigdy bym nie uwierzył, że będę mógł robić to, co robię. [22]

Wojciech Kruk w siedzibie swojej firmy.

Fot. Magic Media/FORUM

Zbigniew Niemczycki, przedsiębiorca

” Żeby samemu stworzyć taką firmę, pracuje się od rana do nocy, to jest główna zasada. [...] Nikt nie dysponuje takim kapitałem, żeby sobie odłożyć, żeby on pracował. Trzeba go stworzyć. A żeby go stworzyć, to trzeba pracować i pracować, taka to jest rola tej naszej działalności pokomunistycznej, gdzie nikt nie miał, no rzadko kto miał pieniądze, żeby powiększać kapitał.

Pińczów [39]

Artur Kazienko, prezes Kazar Footwear

” Rynek był bardzo chłonny, brakowało wszelkich dóbr konsumpcyjnych. Naszym celem od początku było dostarczanie klientom produktów premium. Wtedy firmy powstawały jak grzyby po deszczu. Dawne socjalistyczne fabryki przejmowane przez prywatnych przedsiębiorców także produkowały buty, ale nie były one najwyższej jakości. Dlatego pomyślałem, by sprzedawać pod marką Kazar włoskie obuwie kojarzone z modą, prestiżem, szykiem, ze światowymi trendami.

Późne lata 90. były przełomowe. Po kilku latach prowadzenia dystrybucji doszedłem do wniosku, że trudno będzie utrzymać ten koncept biznesowy. Zdecydowałem, że zbudujemy sieć butików o profilu doradczym, a nie transakcyjnym. Uznałem, że jeśli firma ma się utrzymać na rynku, potrzebujemy innego spojrzenia na relację z konsumentem, musimy być blisko niego, wsłuchiwać się w jego potrzeby i na bieżąco na nie odpowiadać. Tylko wtedy możemy pozostać na rynku jako liczący się gracz. To pierwszy przełomowy moment. Zaczynałem budowę sieci sprzedaży od zera, to było prawdziwe wyzwanie. I to właśnie wtedy zdecydowałem się zainwestować w budowanie salonów w centrach handlowych.

[Nie sprzedajemy butów jako takich, ale styl życia, „Gazeta Wyborcza”
z 27 września 2018.]

**Reklama sklepu
z serami, Warszawa, 1993.**
Fot. Sławomir Kamiński/
Agencja Wyborcza.pl

Janusz Filipiak, założyciel firmy informatycznej Comarch [Beneficjent Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka]

” Studenci od początku stanowili kluczowy element rozwoju Comarchu. Nie chodziło tylko o ich kompetencje informatyczne, ale także o to, że nie byli skażeni komuną. Ustrój ich nie zdemotywowował, nie odebrał im zapału. Ludziom z naszego pokolenia – ówczesnym czterdziestoparolatkom – brakowało takiej energii i chęci wykorzystania możliwości, jakie stwarzał nowy ład. Z nimi nie pociągnęlibyśmy tej firmy.

Głównym powodem, dla którego studenci chcieli z nami współpracować, była możliwość korzystania z supernowoczesnego sprzętu. Działając z ramienia Katedry Telekomunikacji i wykorzystując międzynarodowe znajomości, pozyskałem wart ponad 300 tysięcy ecu (ówczesna europejska jednostka rozliczeniowa, jej następcą jest euro) projekt wsparcia dydaktyki z unijnego programu pomocowego Tempus. Za te środki stworzyliśmy nowoczesne laboratorium technologiczne z komputerami IBM, uniksowymi systemami operacyjnymi AIX, bazami danych Oracle. Na owe czasy to był kosmos. W Polsce nikt nie miał wystarczająco dużo pieniędzy albo wyobraźni, aby zdobyć taki sprzęt. Młodych informatyków niesamowicie motywowała praca z najnowszymi technologiami. [...]

W pierwszych latach działalności często udawało nam się podejmować decyzje, za których sprawą wyprzedzaliśmy zarówno rzeczywiste tempo rozwoju organizacji, jak i otoczenie biznesowe. Dotyczyło to i kwestii fundamentalnych dla firmy – wiedzieliśmy, że chcemy tworzyć własne oprogramowanie i sprzedawać je poza Polską, kiedy jeszcze nikt o tym nie myślał – i bardziej przyziemnych, jak choćby wybór struktury prawnej. [32]

Thomas Heanue – właściciel Indiana Foods stoi obok firmowego samochodu, Łódź, 25 maja 1993.
Fot. Chris Niedenthal/FORUM

Dr Irena Eris, twórczyni firmy kosmetycznej, jednej z pierwszych silnych polskich marek, Piaseczno, listopad 1999. [Beneficjentka Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka].

Fot. Piotr Małecki/FORUM

Sarah S. Olds, dyrektor polskiego oddziału USAID (Agencji Rządu USA ds. Rozwoju Międzynarodowego)

” Rząd Stanów Zjednoczonych za pośrednictwem Biura USAID pomagał Polsce od 1990 roku. Postęp, jakiego dokonała polska gospodarka i polskie społeczeństwo, jest naprawdę nadzwyczajny. [...] USAID we współpracy z wieloma partnerami będzie nadal koncentrować się na wspieraniu sektora małych i średnich przedsiębiorstw, co, jak wierzymy, przygotuje je do całkowitej i szybkiej integracji ze strukturami Unii. Nie mam żadnych wątpliwości, że gdyby nie odważne decyzje wielu ludzi o założeniu własnej firmy, proces polskich reform oraz integracja z gospodarką światową nie byłyby tak zaawansowane jak w chwili obecnej. [1]

Głosowanie w Sejmowej Komisji Finansów Publicznych (19 listopada 1999 Sejm uchwalił ustawę Prawo działalności gospodarczej – pierwszy akt prawny III RP, w którym zawarto definicję małych i średnich przedsiębiorstw).

Fot. Robert Kowalewski/Agencja Wyborcza.pl

Radość po wstąpieniu Polski do
Unii Europejskiej, Warszawa, plac
Piłsudskiego, 30 kwietnia/1 maja 2004.
Fot. Adam Chelstowski/FORUM

Część I. 2000-2004

Siedziba PARP przy ulicy Pańskiej 81/83
w Warszawie
Fot. PARP

Powołanie

„ Na PARP nie można patrzeć jako na przedsiębiorstwo zatrudniające 515 czy 530 pracowników w wynajmowanym budynku, zarząd cztero- czy pięcioosobowy z prezesem, i wielu kompetentnych szczególnie młodych ludzi. To jest wszystko faktem, ale dla mnie PARP, w stosunku do zamysłu, który towarzyszył przygotowaniom i przeprowadzeniu ustawy o PARP, to jest pilnowanie, impulsowanie, gromadzenie pieniędzy. Warszawa [121]

(Tadeusz Donocik, pierwszy przewodniczący Rady Nadzorczej PARP w latach 2001–2002) [106]

Z ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

Art. 4.1. Celem działania Agencji jest uczestnictwo w realizacji programów rozwoju gospodarki, w szczególności w zakresie wspierania:

- 1) rozwoju małych i średnich przedsiębiorców,
- 2) eksportu,
- 3) spójności społeczno-gospodarczej kraju. [...]

Art. 17.1. Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, zwana dalej „Fundacją”, ulega likwidacji z dniem wejścia w życie ustawy.

2. Z chwilą likwidacji Fundacji:

- 1) Agencja przejmuje zobowiązania i wierzytelności oraz środki finansowe i pozostały majątek Fundacji, a także posiadane przez nią dokumenty,
- 2) Agencja staje się stroną umów obowiązujących Fundację.

			DZIENNIK USTAW	
			RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	
Dziennik Ustaw Monitor Polski Wyszukiwanie Lista certyfikatów Kontakt Pomoc Dzienniki Urzędowe Rządowe Centrum Legislacji				
TU JESTEŚ: Dziennik Ustaw 2000 r. rok poz. Przejdź Szukaj po tytule Szukaj				
DZIENNIK USTAW 2000 R.				
< Dzienniki dla roku 1999 Dzienniki dla roku 2001 >				
Numer dziennika	Spis treści	Pozycje		
122		1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346,		
121		1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309,		
120		1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291,		
119		1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267,		
118		1247, 1248,		
117		1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246,		
116		1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227,		
115		1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215,		
114		1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196,		
113		1186, 1187,		
112		1182, 1183, 1184, 1185,		
111		1179, 1180, 1181,		
110		1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178,		

Fot: <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2000>

> 9 listopada 2000

Sejm RP uchwala ustawę o powołaniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), która rozpoczyna działalność 1 stycznia 2001. Agencja powstaje w wyniku przekształcenia Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

W pierwszym roku działalności PARP liczy 77 pracowników.

POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
POLISH AGENCY FOR ENTERPRISE DEVELOPMENT

**Pierwszy logotyp Polskiej Agencji
Rozwoju Przedsiębiorczości.**

Źródło: PARP

> 2000

PHARE to pierwszy kompleksowy mechanizm pomocy finansowej Unii Europejskiej przeznaczony na wsparcie transformacji politycznej i gospodarczej państw Europy Środkowej i Wschodniej. W 2000 roku zostaje uruchomiony program PHARE Spójność Społeczna i Gospodarcza, którego głównym celem jest przygotowanie do wykorzystania znacznie większych środków dostępnych po przystąpieniu Polski do UE, praktyczne zapoznanie się z mechanizmami stosowanymi w ramach polityki spójności UE, ukształtowanie odpowiedniego zaplecza instytucjonalnego gotowego do realizacji polityki spójności. W ramach programu realizowane są trzy typy projektów: infrastrukturalne, rozwoju zasobów ludzkich i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

**Patrol Morskiego Oddziału Straży
Granicznej na motocyklach terenowych
sfinansowanych ze środków PHARE,
Mierzeja Wiślana, 15 września 2005.**

Fot. Adam Warszawa/FORUM

➤ 1 kwietnia 2002

PARP przejmuje prowadzenie konkursu Polski Produkt Przyszłości organizowanego corocznie pod honorowym patronatem Ministerstwa Rozwoju oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Konkurs ma na celu popularyzację innowacyjnych wyrobów i technologii, które mają potencjał na odniesienie sukcesu rynkowego w Polsce i za granicą.

Od lewej: Jarosław Osiak i Aleksander Sieroń – laureaci konkursu Polski Produkt Przyszłości oraz wicepremier Marek Pol podczas wręczania nagrody, Warszawa, 29 listopada 2002.

Fot. Jacek Turczyk/PAP

Andrzej Dziurdzik, wicedyrektor Polskiej Fundacji Promocji Małych i Średnich Przedsiębiorstw

” Dotychczasowe działania Fundacji [...] polegały na wspieraniu powstających lub już działających firm w zakresie organizacji, doradztwa i szkoleń. Obecne realia wymagają zwiększonej pomocy, głównie przez konkretne dofinansowania oraz pożyczki dla firm. Na to potrzebne są jednak dużo większe środki. UE przyzna nam te fundusze pod warunkiem przekształcenia fundacji w agencję, która będzie bezpośrednio realizować politykę rządu. Stąd usytuowanie jej przy Ministerstwie Gospodarki. Dzięki temu zostanie zagwarantowana profesjonalna obsługa programów oraz publiczny nadzór i kontrola nad gospodarowaniem znacznymi finansami publicznymi.

Warszawa, 19 kwietnia 2000 [70]

**Konferencja Handel 2000,
Warszawa, 18 stycznia 2000.**

Fot. PARP

Witold Kajszczyk, specjalista z PARP

” Reorganizacja [Fundacji] została przeprowadzona głównie, by sprostać wymogom Komisji Europejskiej. Chodziło również o udoskonalenie kontroli nad rozsianymi po całej Polsce instytucjami świadczącymi usługi związane z pomocą dla małych i średnich przedsiębiorstw. Poza tym fundacja działała na zupełnie innych zasadach, była powołana do zarządzania projektami PHARE. Teraz, jako agencja, ma zagwarantowane środki finansowe i może wpływać na politykę rządu odnośnie do małych i średnich firm. Warszawa, 26 stycznia 2001 [25]

**Inwestycja zrealizowana
dzięki funduszowi
PHARE – oczyszczalnia
w porcie szczecińskim,
29 maja 2000.**

Fot. Jerzy Undro/PAP

Tadeusz Donocik, pierwszy przewodniczący Rady Nadzorczej PARP w latach 2001–2002

” Powstanie **PARP**, uruchomienie wielomiliardowych funduszy europejskich i budżetowych na rzecz przede wszystkim innowacji wprowadziło dla małej przedsiębiorczości nowe technologie, nowoczesność, postęp.
Warszawa [106]

Jerzy Kwieciński, wiceminister rozwoju regionalnego w latach 2005-2008

” Prawie wszystkie kraje rozwinięte Unii Europejskiej działają na podobnej zasadzie. Francuzi mają osobną agencję, Holendrzy i Wielka Brytania również, zatem model instytucji bardziej autonomicznej, działającej bardziej na zasadach biznesowych, po prostu się sprawdza.
Instytucja, nie tylko jako zarządca programów, ale jako think tank, zaplecze merytoryczne rządu, jest i będzie na pewno potrzebna. Urzędnicy w ministerstwie są za daleko od praktyki. Ludzie w PARP mają na bieżąco kontakt z przedsiębiorcami. [119]

Izabela Wójtowicz, dyrektor Departamentu Wdrożeń Innowacji w Przedsiębiorstwach PARP

” Dołączyłam do Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju MŚP w 1998 roku – wtedy była to niewielka organizacja licząca ok. 30 osób. Fundacja wspierała przedsiębiorców głównie poprzez dofinansowanie usług doradczych, szkoleniowych i informacyjnych, a także rozwój eksportu, korzystając ze środków programu PHARE i budżetu państwa. Skala działań była nieporównywalnie mniejsza niż dziś.
Po utworzeniu PARP nastąpił dynamiczny rozwój instytucji i znaczące poszerzenie oferty, najpierw dzięki programom przedakcesyjnym, a później funduszom strukturalnym UE. Stworzony wtedy system dystrybucji środków publicznych do dziś stanowi fundament działalności Agencji, która mimo rozwoju i rozbudowy programów nadal stawia na sprawne i efektywne wsparcie przedsiębiorców.
Warszawa, styczeń 2025 [149]

Mirosław Marek, prezes PARP w latach 2002–2006

” W ramach linii projektów własnych wdrażamy kilka dużych projektów szkoleniowych, wartości rzędu kilkunastu, dwudziestu kilku milionów złotych. Są to następujące projekty: Firma XXI wieku – jest to program szkoleń wspierających rozwój e-biznesu. Następny dotyczy zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw branży elektronicznej oraz trzeci, innowacyjności sektora MSP, w ramach którego dostarczamy usługi szkoleniowe kadrze menedżerskiej małych i średnich przedsiębiorstw. Dotyczą one zakresu ochrony własności intelektualnej, zarządzania innowacjami oraz finansowania działalności innowacyjnej i transferu technologii.

Ogólnie popyt na finansowanie projektów o charakterze wysoce innowacyjnym jest dość ograniczony. Giną one w masie projektów mniej nastawionych na działania innowacyjne. Tam natomiast, gdzie mamy możliwość oddziaływania, staramy się koncentrować nasze działania właśnie w tym obszarze. [...]

Portal Innowacji [...] ma jeszcze niedługą historię, ale już jest dość dobrze postrzegany przez użytkowników internetu. W portalu znajduje się m.in. tak zwana baza technologii i wyrobów. Jest zbiorem pomysłów pochodzących z wyników prac naukowych, gotowych do wdrożenia. Zainteresowany może otrzymać pierwszą informację na temat tego, jak dany pomysł został opracowany oraz na temat konkretnych rozwiązań produktowych lub technologicznych. Zamieszczany jest tam również kontakt do właściciela wartości intelektualnej, więc istnieje możliwość skojarzenia zainteresowanego z pomysłodawcą.

Istnieje oczywiście także konkurs Polski Produkt Przyszłości, którego odbyła się już dziewiąta edycja. Był on inaugurowany przez Agencję Techniki i Technologii, która w pewnym momencie została połączona z PARP. Konkurs cieszy się naprawdę dużą renomą. O tym, że w miarę trafnie selekcjonujemy projekty oraz przyznajemy nagrody, świadczy fakt, że sfinansowaliśmy udział naszych laureatów w ogólnoeuropejskiej wystawie innowacji. Przedstawiciele Polski wrócili pod koniec ubiegłego roku z dużą liczbą medali i wyróżnień. Wynikałoby z tego, że istnieją w Polsce innowacyjne produkty i technologie. Są one rzeczywiście na bardzo wysokim poziomie. Pozostaje jedynie pytanie, jak spowodować, aby w jak najszerszym stopniu przekładały się na praktykę produkcyjną.

Warszawa, 22 marca 2006 [60]

Integracja

Szkolenia, dotacje na inwestycje, szukanie kontrahentów. Co chwilę rusza coś nowego: „Wstęp do jakości”, „Wprowadzenie do eksportu”, „Przygotowanie do działań na rynku europejskim”... O! We wrześniu ruszyło I Ogólnopolskie Forum „Twoja firma w Europie”. Wielkie przedsięwzięcie!

(Aleksandra Sztetyło, dyrektor ds. promocji PARP, Warszawa, 2002 r.) [36]

„Twoja firma w Europie” – mleczarnia w Gostyniu, posiadająca certyfikat umożliwiający eksport do krajów Unii Europejskiej.

Fot. Marek Skorupski/FORUM

➤ Maj 2002

PARP – w ramach realizacji programu rządowego „Przed wszystkim przedsiębiorczość” – przejmuje zadania Agencji Techniki i Technologii oraz Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Odtąd jedna instytucja, podległa ówczesnemu Ministerstwu Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, jest odpowiedzialna za wdrażanie środków pomocowych z budżetu państwa oraz Unii Europejskiej na rzecz rozwoju polskiej przedsiębiorczości.

Premier Leszek Miller, wicepremierzy Marek Belka i Marek Pol oraz minister Jacek Piechota (w głębi) i prezes Business Centre Club Marek Goliszewski (na pierwszym planie) podczas spotkania w Ministerstwie Gospodarki, poświęconego programowi rządowemu „Przed wszystkim przedsiębiorczość”, Warszawa, 17 kwietnia 2002.

Fot. Tomasz Gzell/PAP

➤ 13 grudnia 2002

Kończą się negocjacje akcesyjne Polski z Unią Europejską.

➤ 16 kwietnia 2003

Polska podpisuje traktat akcesyjny – podstawę prawną wstąpienia do UE.

Polska delegacja po podpisaniu traktatu akcesyjnego, Ateny (Grecja), 16 kwietnia 2003.

Fot. Michał Sadowski/FORUM

Z „Gazety Wyborczej”

Najnowsze badania Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości pokazują, że sektor MŚP stanowi ogromny potencjał gospodarczy, ale boryka się z wieloma problemami. Z jednej strony, małe firmy szybko dostosowują się do potrzeb rynku, są nastawione na rozwój i nie boją się zmian. Jedna piąta badanych przez PARP firm planuje wprowadzenie innowacji, z czego 56 procent to firmy małe! Coraz większa liczba przedsiębiorców dostrzega szanse, jakie otwiera przed nimi wykorzystanie internetu. Ponad połowa pragnie reklamować się przez internet, a 44 procent chce tą drogą korzystać z usług finansowo-bankowych! Otwartość na innowacje i rosnąca świadomość konieczności używania nowoczesnych narzędzi, które udostępnia internet, są dobrymi miernikami możliwości drzemących w sektorze MŚP.

Z drugiej strony, małe i średnie firmy napotykają liczne bariery: finansowe – pod względem kosztów pozyskania kapitału na rozwój Polska na tle 47 uprzemysłowionych krajów znajduje się na 34. miejscu; edukacyjne – wyższe wykształcenie posiada mniej niż 35 procent przedsiębiorców tego sektora; braku wiedzy o UE – ponad 70 procent polskich menedżerów przyznaje, że nie posiada wystarczającej wiedzy o Unii.

Rzeszów, 2 września 2002 [140]

Jan Kielman, właściciel firmy obuwniczej Jan Kielman i syn

” Robiąc buty na zamówienie, możemy dokładnie ustalić każdy ich szczegół z klientem. Wykorzystujemy kilkanaście rodzajów skór, w różnych gatunkach, kolorach, fakturach i grubościach, sprowadzanych z najlepszych na świecie garbarni. Nawet tak rzadkie, jak skóry pytonów, różowych aligatorów ze Stanów Zjednoczonych czy kangurów z Australii. Nazwy naszych modeli często pochodzą od nazwy miast: „Wiedeń”, „Londyn”, „Walencja” albo od ich cech charakterystycznych, np. „półbuty z grzebieniem”. [...]

Szyjemy buty dokładnie tak samo jak przed stu laty, ale do pozyskiwania klientów od kilku lat używamy internetu. Tą drogą składanych jest aż 10 procent wszystkich zamówień, nawet z krajów tak odległych, jak Japonia czy Singapur.

Warszawa [127]

Jan Kielman, Nlcea 1928

Fot. Jan Kielman

Pracownia Obuwia s.c.

Magazyn kopyt

Fot. Jan Kielman Pracownia Obuwia s.c.

Obrzeża Końskich koło Kielc. Ulica Zielona, Kolejowa, baraki przy Warszawskiej. Centrum lokalnej przedsiębiorczości. To tutaj po upadku PRL powstały pierwsze prywatne odlewnie, firmy metalowe, transportowe, hurtownie i szwalnie. Tworzyli je najaktywniejsi pracownicy upadających koneckich zakładów, kolosów krajowego odlewnictwa i metalurgii. [...]

– Czterdziestka na karku, „za młodzi na sen, za starzy na grzech” – Postuła cytuje znaną piosenkę Ryszarda Rynkowskiego. – Czuliśmy, że gdy nie zaczniemy czegoś nowego, przegramy życie, udając zadowolenie ze spółdzielczego M-4 i dziesięcioletniego dużego fiata („Jezu! Jak ja marzyłem o polonezie!”).

Kupili działkę. Otworzyli Fansuld – odlewnię żeliwa. Zainwestowali po tysiąc dolarów. Odłożyli je, sprzedając kołpaki i radia samochodowe na wczasach w bułgarskiej Albenie. Początkowo własnoręcznie odlewali ruszty do przemysłowych pieców grzewczych. Klienci trafiali do nich sami: „W państwowym zakładzie nie można się doprosić – mówili. – U was wystarczy telefon i zrobicie każdą ilość na wczoraj!”.

– Przez sześć lat każdy zarobek szedł w firmę – wspomina Postuła. – Żyliśmy z pensji żony. Na święta wstydziła się pokazać ze mną u rodziny. Mówiła: „Spodnie masz połatane, buty jak u kloszarda”.

[...] Zatrudniają 70 osób. Zorganizowali sieć sprzedaży w całym kraju. Eksportują – na Litwę, Białoruś, do Estonii, Rosji. Dziś jeżdżą dwuletnimi passatami. Ostatnio opalali się na francuskich plażach. [...]

– Po latach wyrzeczeń boję się, że znów stanę na starcie – mówi Krzysztof Kowalczyk. – Albo w ogóle wypadnę z gry!

Właśnie kończy remont nowej siedziby. Okazyjnie kupił zdewastowane budynki po spółdzielni Odzież. Nie musi już gnieździć się z dziesięcioma pracownikami w garażu ojca.

– Wszystko dopięte na ostatni guzik – mówi – a niech teraz przyjdą wytyczne z Unii: przebuduj łazienki, zainstaluj oczyszczalnię ścieków... Tam są rygorystyczne normy na wszystko. Jakie dokładnie, [...] nie wie, ale ponoć nawet sedes musi mieć odpowiedni wymiar, by mógł służyć niepełnosprawnym. – To co? Burzyć i od nowa? [...]

– Co dla mnie oznacza Unia? Kajdany! – śmieje się Jerzy Gawior, konecki właściciel

firmy odzieżowej szyjącej fartuchy dla szpitali. – Czy pani wie, jaka to biurokracja? [...] Na początku lat 90., kiedy zaczynał działalność, marzył, by Polska weszła do Unii. Myślał: „Bez granic, bez ceł, wolny rynek”. Dzisiaj nie jest już tego taki pewien. – Boję się, że do naszej biurokracji dołączy jeszcze ta unijna – mówi. – A wtedy będziemy wędrować przez Europę jak powstańcy styczniowi przez Syberię – z kulą u nogi. [...]

Wieżowiec w Alejach Jerozolimskich. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości zajmuje całe piętro. Powołana w 2001 roku, zajmuje się wspieraniem działalności małych i średnich przedsiębiorstw [...]. Codziennie 150 osób zastanawia się, co dobrego zrobić dla polskiego biznesu. Wspomaga je w tym 150 punktów doradczych w terenie. Wspiera kilkaset instytucji non profit, które uczą poruszania się po krętych ścieżkach gospodarki. Regionalne stowarzyszenia, lokalne fundacje, powiatowe fundusze przyjmują wnioski, rozpatrują biznesplany, doradzają, szkolą, informują. [...]

Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości w budynku po barze mlecznym działa już siedem lat. Ma akredytację Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

– Ale nie zajmujemy się problematyką unijną. Brak nam specjalistów – mówi prezes Marek Mika, wychylając się zza oprawionego w ramki motta, które sam wystukał na komputerze: „Szkoda twojego i mojego czasu, gdy przychodzisz z problemem i nie masz propozycji jego rozwiązania”. – Skupiliśmy się na pomocy dla bezrobotnych. Udzielamy tanich kredytów tym z nich, którzy chcą otworzyć własną firmę, oraz przedsiębiorcom, którzy chcą ich zatrudniać. Ale każdemu, kto się zgłosi, wydrukujemy z internetu listę firm konsultingowych specjalizujących się w programach unijnych.

Postuła z Rudzińskim z usług Koneckiego Stowarzyszenia Wspierania

Przedsiębiorczości nie korzystają: „Kursy dla bezrobotnych nas nie interesowały, a kredytów staramy się unikać”. O tym, jak przygotować firmę do Unii, dowiadawali się przy okazji – na spotkaniach z klientami, na konferencjach branżowych, podczas wizyt w krakowskim Instytucie Odlewnictwa, z którym od kilku lat współpracują. Co wiedzą? – Musisz mieć kasę, inaczej będziesz sunął na kolanach jak po drodze krzyżowej – mówią. – Nie spełnisz wymogów ochrony środowiska – kara albo zamknięcie firmy, nie masz certyfikatów na wyroby – nie sprzedajesz, nie wprowadzisz systemu zarządzania jakością – nie jesteś wiarygodny dla klienta. Wie pani, ile to kosztuje? Samo wyrobienie

certyfikatu zgodności z normą europejską 5–7 tysięcy zł dla jednego produktu. Wiemy, bo niektóre nasze wyroby już je mają. [...]

– Naraz wszystkiego nie połkniemy – mówią – zmiany wprowadzimy stopniowo. Na razie czekamy na wynik unijnego referendum i robimy swoje. Nie chcemy się wykrwawiać na darmo. [...]

Na wczasy do Francji Jacek Postuła jechał przez Austrię.

– W całym Wiedniu identyczne ławki z secesyjnymi żeliwnymi nogami – zachwyca się. – Każdy właz ściekowy z herbem miasta.

Przypomniawszy sobie, jak kilka lat temu miał odlać podobne rzeczy dla Warszawy.

Przygotował nawet aluminiowe formy z Syrenką i dokumentację do przetargu. Ale w ostatniej chwili władze miasta go odwołały.

– Pomyślałem – mówi – że problemem Polaków nie jest Unia, tylko oni sami. Reguły, normy, zasady są nie po to, by je wprowadzać. Ich trzeba przestrzegać. I jeżeli Unia miałaby to na Polakach wymusić – niech wchodzi do nas, choćby jutro.

Końskie, 2 października 2002 [36]

Proeuropejska manifestacja, zorganizowana przez młodzież w Kopenhadze pod hasłem „Witamy nowych obywateli”, 13 grudnia 2002.

Fot. Maciej Figurski/FORUM

Krzysztof Blusz, koordynator ogólnopolskiego forum „Twoja firma w Europie”

” Sektor małych i średnich przedsiębiorstw jest autorem polskiego sukcesu ostatnich 13 lat (wytwarza 66 procent PKB, zatrudnia prawie 70 procent pracowników sektora rynkowego). To do tej grupy należą ludzie najbardziej kreatywni, twórczy, aktywni, to ich firmy pociągnęły ciężar przemian w kraju i nadal są jego najsilniejszą lokomotywą. Jest to grupa społeczna o największym potencjale. Przyznam – umęczona, sfrustrowana, niedoceniana. Wciąż jednak ma ogromną energię, chęć do zmian, uczenia się. Widać to na naszych seminariach... Na konferencji we Wrocławiu otwierającej forum mieliśmy tylko 250 miejsc. Przy 600 przestaliśmy odbierać zgłoszenia, bo nie pomieścilibyśmy wszystkich zainteresowanych. [...]

To nie jest tak, że z dniem 1 stycznia 2004 polskie firmy będą się nagle musiały dostosować do wymogów Unii Europejskiej. Ten proces trwa już 10 lat, w zapasie mamy jeszcze 1,5 roku oraz wynegocjowane okresy przejściowe, w ochronie środowiska sięgające nawet do 2015 roku. Zmiany, które niesie ze sobą proces integracji, są nieuchronne. Firmy, które chcą się rozwijać, tak czy owak muszą przez to przejść. Akcesja te procesy tylko przyspieszy. Dla firm działających lokalnie niewiele się zmieni. [...]

Na przykład nasze firmy przewozowe opanowały 70 procent przewozów z UE do Europy Środkowej i Wschodniej. To zachodni przewoźnicy nie śpią po nocach i boją się bankructwa. Tylko że w Polsce o sukcesach prawie się nie mówi.

Końskie, 2 października 2002 [36]

Ryszard Rudziński, przedsiębiorca

” My najwięcej zapłacimy za integrację. Nasze firmy będą pracować na składki do wspólnego budżetu. Półtora miliona drobnych zakładów, które dorabiały się przez ostatnie 12 lat. Co się z nami stanie, gdy wejdziemy do Unii?

Końskie, 2 października 2002 [36]

Od lewej: premier Leszek Miller, minister spraw zagranicznych Włodzimierz Cimoszewicz i prezydent Aleksander Kwaśniewski w chwilę po podpisaniu traktatu akcesyjnego, Ateny, 16 kwietnia 2003. Fot. PAP

Adam Ringer, przedsiębiorca, właściciel sieci Green Caffè Nero

” W [szwedzkim] województwie Kalmar bardzo brakowało wtedy lekarzy. Kolejki były olbrzymie. [...] Zaprosiliśmy przedstawicieli sejmiku w Kalmarze i lokalnej służby zdrowia do Polski, żeby sami zobaczyli, jak wyglądają nasze szpitale. [...] Bardziej niż stan techniczny szpitali interesowali ich sami lekarze – co potrafią, jakie mają wykształcenie, doświadczenie, specjalizacje. Ze Szwecji przyleciało wtedy około 30 osób. Oprócz urzędników i polityków byli szwedzcy lekarze i pielęgniarki. Umożliwiliśmy im spotkanie z lekarzami z Polski, oczywiście wcześniej przez nas wybranymi i przygotowanymi – sympatycznymi, uśmiechniętymi, z dobrym angielskim i wysokimi umiejętnościami. Wieczorem zaprosiliśmy naszych gości na kolację do eleganckiej restauracji w Gdańsku. [...] Wtedy rozstaliśmy się z informacją, że są zainteresowani zatrudnianiem lekarzy z Polski i że mamy przygotować koncepcję, jak to wszystko przeprowadzić. [...] Podjęliśmy decyzję, że zorganizujemy szkołę z internatem, zbierzemy wszystkich lekarzy w jednym miejscu, w jednym czasie i porządnie ich przygotowujemy do wyjazdu. Przecież to był nie tylko ich, ale też nasz interes. Za każdego gotowego do pracy

lekarza dostawaliśmy wynagrodzenie. Policzyliśmy, ile by taki kampus kosztował. Wychodziło drogo, więc zwróciliśmy się do władz województwa Kalmar z prośbą o utworzenie spółki z udziałami fifty-fifty. [...] Założyliśmy więc dwie spółki – ta w Szwecji nazywała się Kalmena, od Kalmaru i naszej Eny, a w Polsce Medena – medyczna Ena.

Wzięliśmy na siebie w Polsce rekrutację, szkolenie językowe i deklarację, kiedy taką grupę lekarzy przywieziemy. Po stronie szwedzkiej było zapewnienie miejsc pracy w konkretnych szpitalach i sprawy bytowe na miejscu, choćby pomoc w wyszukiwaniu mieszkań czy prawna. [...]

Kiedy wypalił pierwszy kurs, w Szwecji zaczęły o tym mówić media, i to nie tylko lokalne. Wspólnie ze szwedzką stroną nazwaliśmy to „Projekt Kalmar”, bo wiedzieliśmy, że im mniej biznesu w projekcie, także w jego nazwie, tym lepiej dla nas. Jako Medena też stanęliśmy z tyłu, bohaterem w Szwecji były władze województwa Kalmar, które wpadły na genialne rozwiązanie problemu z lekarzami. My tylko pomogliśmy. Kalmar był zresztą nagradzany za ten projekt, wszyscy ich chwalili, gratulowali. Kiedy wieść się rozniosła, „Projekt Kalmar” oczywiście chciały mieć u siebie także inne województwa i sejmiki. A o tym musieli już rozmawiać z nami. [...]

Duńczycy byli pierwsi, ale szybko zaczęliśmy dostawać telefony z Anglii, Francji. [122]

Zajęcia zorganizowane w ramach szkoleń prowadzonych przez PARP, Warszawa, 2003.

Fot. PARP

Z „Gazety Wyborczej”

W ubiegłym tygodniu rząd przyjął projekt zmian w ustawie o Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Na agencję spadnie obowiązek realizowania programów finansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. [...] Dotychczas PARP wspierała rozwój małych i średnich przedsiębiorstw przede wszystkim poprzez szkolenia i doradztwo. Dzięki środkom przedakcesyjnym oraz funduszom strukturalnym głównymi obszarami wsparcia MŚP przez agencję będą inwestycje. [...] W projekcie znajdzie się zapis dający PARP możliwość udzielania wsparcia finansowego nie tylko inwestycjom realizowanym przez małych i średnich przedsiębiorców, ale także dla instytucji finansowych zapewniających im dogodny dostęp do finansowania zewnętrznego.

– Będziemy realizować, tylko na znacznie większą skalę, rozpoczęty w ubiegłym roku program dotacji na „pozyskiwanie finansowania”. Z dotacji takich będą mogły korzystać firmy, które na zlecenie przedsiębiorców szukają sposobów finansowania ich działalności – mówi Monika Karwat z PARP.

Ustawa umożliwi PARP wspieranie tzw. funduszy kapitału zalążkowego (seed capital) dostarczających kapitał na etapie tworzenia firmy opartej o zaawansowane technologie i we wczesnej fazie jej rozwoju.

Warszawa, 16 lutego 2004 [85]

**Tablica powitalna przy wjeździe
do Polski. na przejściu granicznym**

Fot. Adobestock.com

Akcesja

Pamiętam, jak wyrwaliśmy się na Zachód, jak marzyliśmy, aby dostać tam jakąkolwiek dorywczą pracę, jak oszczędzając każde pół dolara, łapczywie zwiedzaliśmy ich piękne miasta, jak sterczeliśmy w kolejkach po wizy. Pomysł, że kiedyś będziemy jednym rynkiem, wspólnotą bez wewnętrznych granic, że Paryż, Rzym będą dla nas otwarte jak Kraków czy Gdańsk – to było niewyobrażalne, niemożliwe.

(Jerzy Baczyński, redaktor naczelny „Polityki”) [8]

➤ 1 maja 2004

Polska zostaje członkiem Unii Europejskiej. Pojawiają się nowe możliwości dla przedsiębiorców – na dokapitalizowanie polskich małych i średnich przedsiębiorstw z UE za chwilę zaczną płynąć ogromne kwoty: z około 80,7 mld euro dotacji, które Polska otrzyma do 2013 roku, około 1/3 trafi do prywatnych firm. Po wejściu Polski do UE wielu polskich przedsiębiorców może wkroczyć na ogromny rynek europejski oraz jeszcze bardziej rozwinąć działalność w kraju. Pomóc ma w tym nie tylko szeroki strumień dotacji, równie ważne są zmiany w prawie, prowadzące do ograniczenia biurokracji, zezwoleń i koncesji.

**Szycie flag w firmie Westgroup,
Szczecin, 20 kwietnia 2004.**

Fot. Robert Stachnik/REPORTER

➤ 1 maja 2004

Dzięki zorganizowanemu i sfinansowanemu przez PARP konkursowi na projekt punktów konsultacyjno-doradczych, małe i średnie przedsiębiorstwa mogą bezpłatnie korzystać z konsultacji gospodarczych w 157 punktach w całym kraju.

➤ 2 lipca 2004

Zostaje uchwalona ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, regulująca zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej.

➤ 1 września 2004

Rozpoczyna nadawać TV Biznes – pierwszy polskojęzyczny kanał telewizyjny o zagadnieniach gospodarczych (obecnie działa pod nazwą Polsat News 2).

**Poznań Park Trawnik
wokół fontanny przed
Teatrem Wielkim
euroentuzjaści, obchody
przystąpienia do UE.**

Fot. lukasz Cynalewski /
Agencja Wyborcza.pl

Aleksander Kwaśniewski, prezydent RP

” Czekaliśmy na ten dzień. Zapracowaliśmy na tę dziejową chwilę. [...] Nasze członkostwo w Unii otwiera ogromne możliwości – dla nas, naszych dzieci, wnuków i przyszłych pokoleń. Ale od nas zależy, jak tę szansę wykorzystamy. Czy damy Polsce dobry czas. Stajemy się obywatelami Unii, przyjmujemy współodpowiedzialność za losy zjednoczonej Europy. Tej odpowiedzialności z Polski nikt nie zdejmie i nie zdejmuje. Budujemy silną Polskę – kraj rosnącej gospodarki, wrażliwości społecznej – i budujemy silną, solidarną Europę.

Warszawa, 30 kwietnia 2004 [108]

**Prezydent Aleksander Kwaśniewski podpisuje ustawę
o swobodzie działalności gospodarczej, Warszawa, 22 lipca 2004.**

Fot. Adam Chełstowski/FORUM

Z „Gazety Wyborczej”

Większość zmian wypada na korzyść przedsiębiorców. Jest większa elastyczność w przyznawaniu środków. Całość kompetencji organizacyjnych leży po stronie kraju członkowskiego. Korzystniej wyglądają też limity dotacji, o jakie można się ubiegać. W funduszach strukturalnych to przedział od 10 tysięcy zł do 1,25 miliona zł. Dodatkowym plusem jest brak pojęcia łącznej kwoty dotacji. Oznacza to, że przedsiębiorstwo bez ograniczeń może wnioskować o kilka dotacji.

2004 [102]

Zbigniew Sosnowski, założyciel firmy rowerowej Kross [Beneficjent Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego]

” Po szalonych latach 90. i niemal nieograniczonej konsumpcji [...] przyszedł czas korekty i zmiany. Choć nad gospodarką wciąż wisiały ciężkie chmury, wiele wskaźników poprawiało się, co dla wielu mogło już być oznaką początku trwałego wzrostu gospodarczego. Polscy przedsiębiorcy z nadzieją patrzyli na fakt, że kraj dołącza do Unii Europejskiej. [...]

Dla przedsiębiorców była to niepowtarzalna szansa, aby zaistnieć na wielu zagranicznych rynkach na skalę, która do tej pory była dla nas nieosiągalna.

Przasnysz, 2004 [132]

**Fabryka rowerów Kross,
Przasnysz. Fot. Marek Wiśniewski/
Puls Biznesu/FORUM**

Z dziennika „Rzeczpospolita”

Na początku lipca weszła w życie nowelizacja ustawy o Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości [...]. Nowelizacja wprowadza przepisy dotyczące głównie dotacji udzielanych przez PARP w ramach dwóch sektorowych programów operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych: „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” i „Rozwój zasobów ludzkich”.

Nowe przepisy określają, w jaki sposób i jakim podmiotom PARP może udzielać wsparcia. Nowością pod tym względem jest to, że oprócz małych i średnich firm prawo do wsparcia z agencji uzyskają teraz także duże firmy (będą mogły korzystać z dofinansowanych szkoleń), jak również publiczne i prywatne wyższe uczelnie.

Warszawa, 20 lipca 2004 [99]

**Studenci Uniwersytetu Technologiczno-
-Przyrodniczego w Bydgoszczy w kolejce
do podpisania umowy na stypendium
ze środków unijnych – Zintegrowanego
Programu Rozwoju Regionalnego,
22–24 lutego 2008.**

Fot. Tytus Żmijewski/FORUM

Z „Gazety Wyborczej”

Pieniądze z Unii działają! Jacek Orlański, właściciel przedsiębiorstwa Eko-Vimar [Beneficjent Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw] Orlański, nie ma wątpliwości, co zyskał dzięki unijnym dotacjom: „Jeżeli nie byłoby dotacji, dziś prawdopodobnie nie podpisywałbym kontraktu z Viessmannem i nie zatrudniałbym stu osób”. Eko-Vimar umiał znaleźć „swoją” niszę rynkową, zdobyć ją i obronić. Spółka, założona w 1993 roku przez Wiesława i Jacka Orlańskich, zaczynała od importu kotłów grzewczych czeskiej produkcji. Wtedy zatrudniała sześć osób.

– Trzy lata temu doszliśmy z ojcem do wniosku, że wiemy o kotłach na drewno na tyle dużo, że możemy zacząć produkować je sami – opowiada Jacek Orlański.

Po tej decyzji rozwój firmy przyspieszył. Produkt – domowy kocioł grzewczy Orlan pracujący w technologii zgazowania drewna – okazał się trafiony. Po dwóch latach Eko-Vimar pomyślał o wykorzystaniu unijnych dotacji.

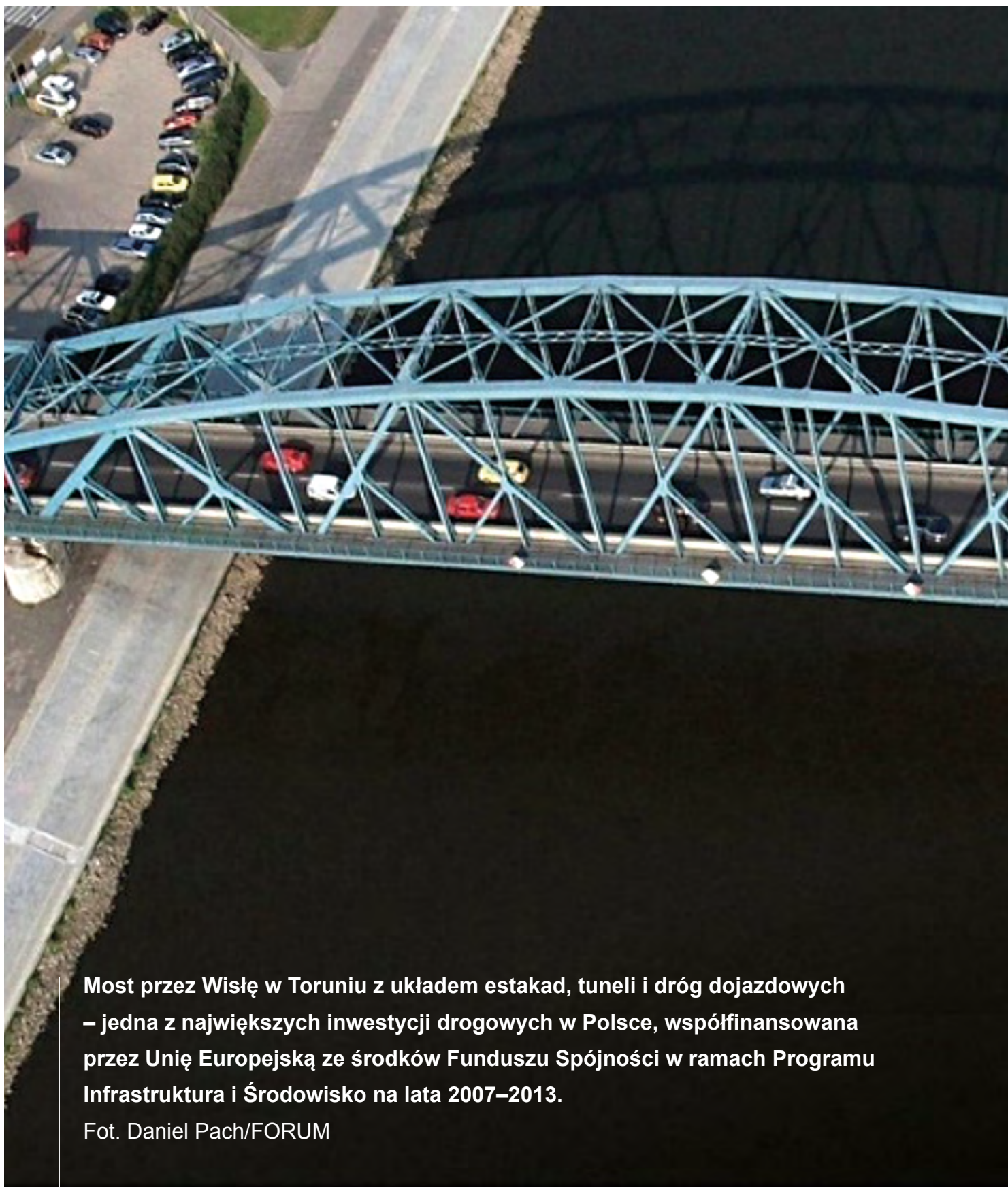
– Pierwszy raz na pomysł sięgnięcia po dotację wpadłem po przeczytaniu artykułu prasowego w 2002 roku. Pojechałem na bezpłatne szkolenie organizowane w Warszawie w Ministerstwie Gospodarki. Zaskoczyło mnie, że przyjechało tylko 30 osób – opowiada Orlański. – Rok później dowiedziałem się, że istnieje możliwość dofinansowania wyjazdów na zagraniczne targi. A właśnie akurat wtedy narzekaliśmy na brak nowych klientów – mówi. – Dostaliśmy dotację na wyjazdy do Moskwy i Frankfurtu. Drugi wyjazd był sukcesem. Zdobyliśmy kontakty, zorientowaliśmy się, że nie mamy niezbędnych certyfikatów. Wystąpiliśmy więc o dotację na certyfikaty – dodaje. Kolejna dotacja, znów sukces. Firma dostała 4,9 tysięcy euro na ocenę zgodności kotła Orlan z unijną normą. Certyfikat umożliwił eksport. Kolejny wniosek firma złożyła na inwestycję w sprzęt. Firma potrzebowała wypalarki do blachy stalowej. Nowa maszyna to wydatek rzędu 25 tysięcy euro. Eko-Vimar dostał 25 procent tej kwoty – 6 tysięcy euro. Łączna suma otrzymanych dotacji przekroczyła 41 tysięcy euro. W dodatku Eko-Vimar został zauważony przez światowego potentata w branży – niemieckiego Viessmanna. Koncern wybrał przedsiębiorstwo z Otmuchowa (woj. opolskie) na jedyne go producenta kotłów na drewno (Vitolig 150) przeznaczonych na cały rynek Europy Środkowo-Wschodniej.

– Nie doszłoby do tego, gdyby nie unijne dotacje – komentuje Orlański.

Warszawa, 4 października 2004 [88]

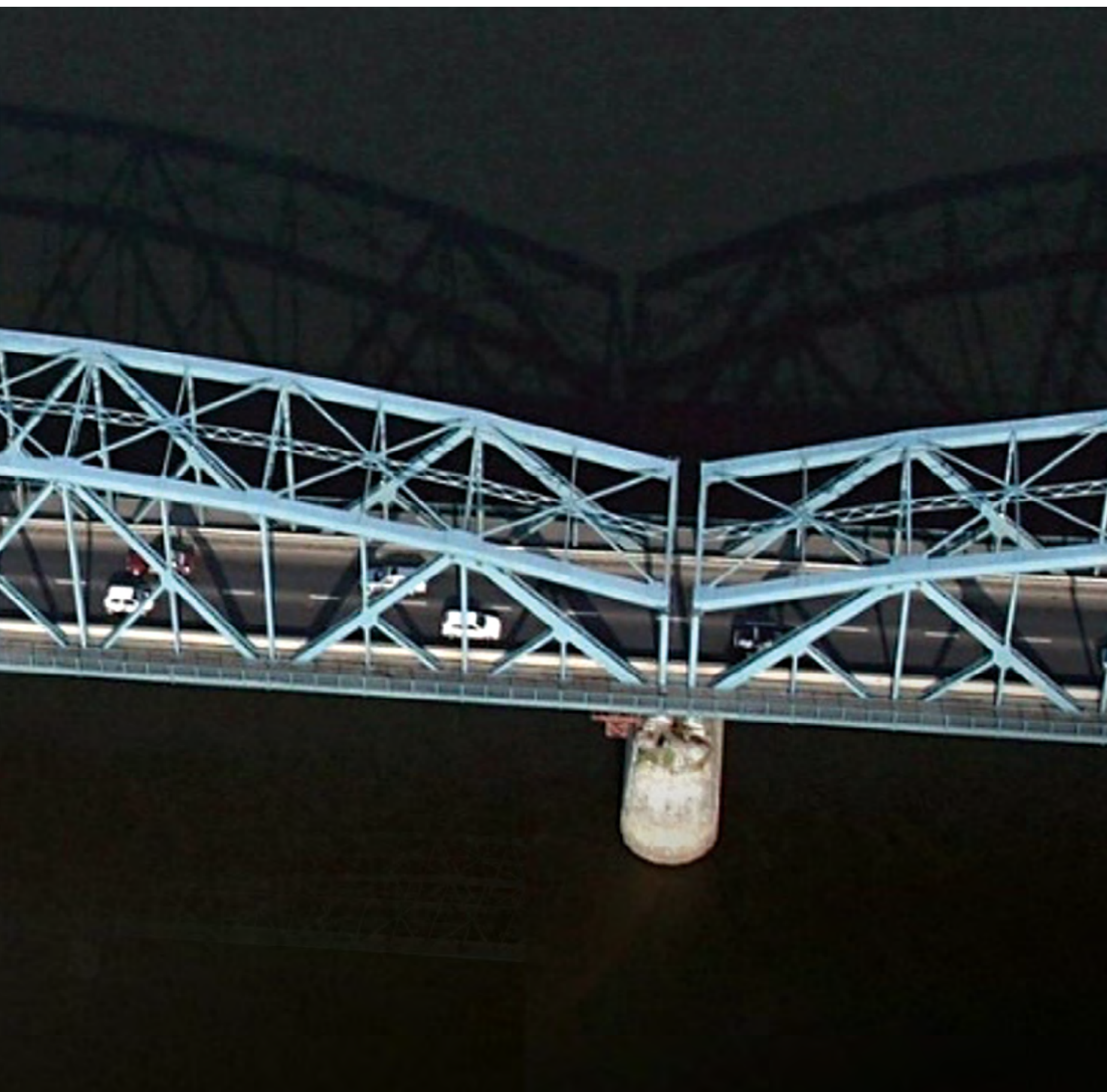
Sławomir Lachowski, ekonomista, menedżer bankowy

” Miałem szczęśliwe dzieciństwo, intensywną sportową młodość i ciekawe doświadczenia edukacyjne. Choć emigracja wydawała się racjonalnym wyborem, pozostałem w kraju, nie przewidując, że Polska dołączy do Zachodu. Los sprawił, że miałem okazję aktywnie uczestniczyć w przełomowej transformacji politycznej, gospodarczej i społecznej mojego kraju. Wszystko wokół mnie uległo zmianie, a świat stanął przede mną otworem, umożliwiając mi realizację rzeczy, o których wcześniej nawet nie marzyłem. [57]

Most przez Wisłę w Toruniu z układem estakad, tuneli i dróg dojazdowych – jedna z największych inwestycji drogowych w Polsce, współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko na lata 2007–2013.

Fot. Daniel Pach/FORUM

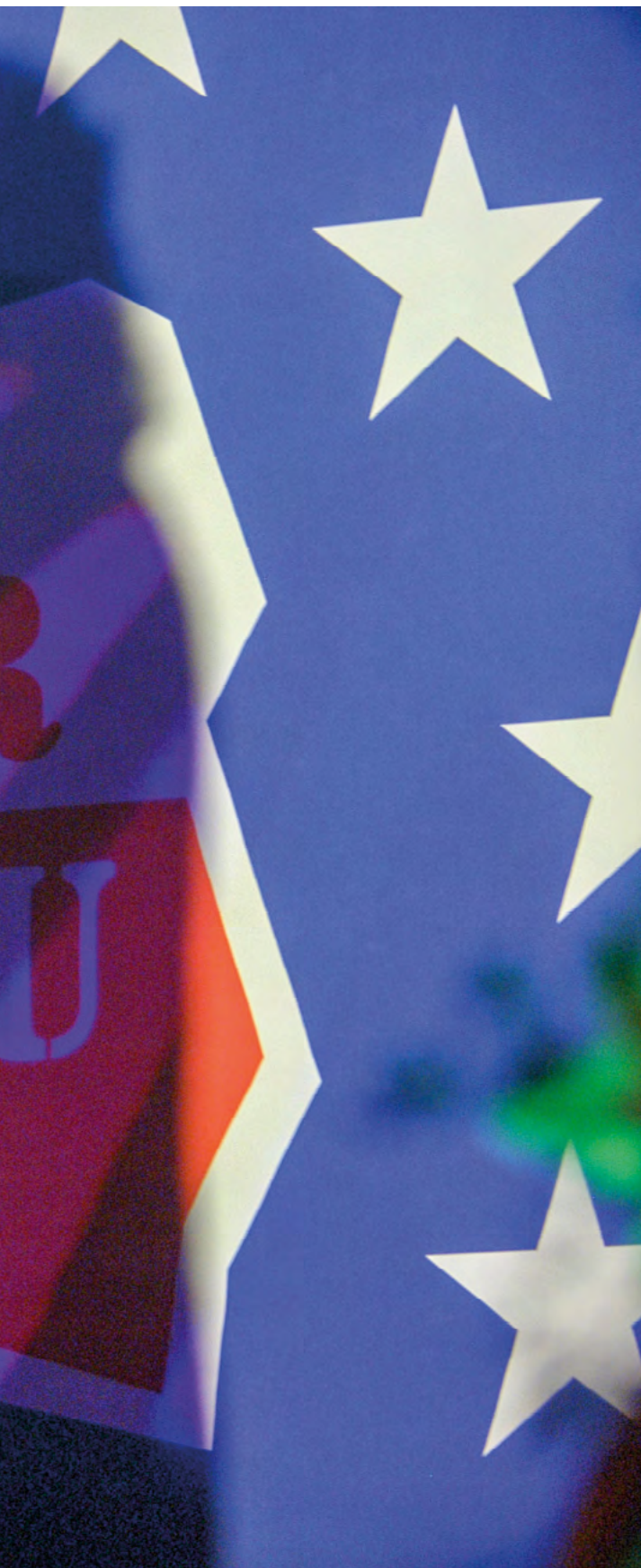

Część II. 2005-2009

Zdjęcie wykonane podczas wręczenia nagród
w konkursach Lider Rynku 2005 i Euro Lider, które
wyłaniają najlepsze na polskim rynku firmy oraz
produkty, Warszawa, hotel Sheraton, 17 maja 2005.

Fot. Krzysztof Pacula/FORUM

Adaptacja

” Staramy się stymulować partnerstwo w działaniu. Jeżeli w jakiejś gminie jest słaba organizacja otoczenia biznesu, to staramy się ją namówić, żeby znalazła sobie partnera w jakiejś silniejszej organizacji i razem z nią poprowadziła ośrodek. Na początek wspólny, aby się uczyć od mocniejszych, a potem już samodzielnie.

(Miroslaw Marek, prezes PARP w latach 2002–2006) [53]

➤ 1 stycznia 2005

Wchodzą w życie nowe kryteria definiujące małe (do 49 pracowników) i średnie (od 50 do 249 pracowników) przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej. Wyróżnia się też mikrofirmy – do dziewięciu osób. Dla potrzeb programów wsparcia konieczne jest też spełnienie przez firmę kolejnych dwóch kryteriów: niezależności i przychodów (średnia nie może przekroczyć 50 milionów euro obrotu rocznego lub 43 milionów euro całkowitego bilansu rocznego, bilans roczny małej firmy nie może przekraczać 10 milionów, zaś mikroprzedsiębiorstwa – 2 milionów).

➤ Maj 2005

Rozpoczynają się unijne programy inwestycyjne: Euro Info Centre (obecnie: Enterprise Europe Network), Narodowy Plan Rozwoju 2004–2006 oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

Pierwsze w Polsce Biuro Euro Info Centre – największej europejskiej sieci ośrodków wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa, oferujących usługi informacyjne i doradcze w zakresie działalności firm na jednolitym rynku, wymiany technologicznej i dostępu do źródeł finansowania, Warszawa.

Fot. Rafał Guz/FORUM

➤ 21 lipca 2006

Zostaje powołana Komisja Nadzoru Finansowego, sprawująca nadzór nad rynkiem finansowym w Polsce.

Komisarz UE Danuta Hübner podczas konferencji inaugurującej konsultacje Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007–2013.

Fot. Jacek Turczyk/PAP

➤ 2006

W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw PARP przekazuje 640 milionów zł na wsparcie projektów samorządów oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

PKP Przewozy Regionalne zaprezentowały pierwszy pociąg elektryczny zmodernizowany za pieniądze unijne.

Warszawa, Dworzec Centralny, 26 kwietnia 2006.

Fot. Jerzy Dudek/FORUM

Wpis na forum internetowym „dotacja z ue”

” Pewnie już od dawna wszystko wiesz o dotacjach z EFS [Europejskiego Funduszu Społecznego]. Jestem akurat osobą, która taką dotację wzięła. Załatwiałam to w ubr. w Powiatowym Urzędzie Pracy. Jest trochę formalności, ale nie jest to skomplikowane. Trzeba wypełnić wniosek. Sporządzić biznes plan, kupić stosowny weksel i załatwić trzech gwarantów (żyrantów). W moim mieście wymogiem było również zarejestrowanie działalności gospodarczej. Urząd Miasta, Urząd Skarbowy, regon, ZUS – przed otrzymaniem środków. Pieniądze w kwocie 10.500 dostałam kilka dni później. Teraz okazuje się, że prawdopodobnie trzeba od tej kwoty zapłacić podatek dochodowy za ubr. Lekki problem. Działalność musisz prowadzić minimum rok. Pieniądze z dotacji w ciągu miesiąca (zależy od umowy) rozliczyć z Powiatowym Urzędem Pracy w formie faktur VAT. Dokumentując tym samym, że wydałaś je na środki trwałe w ramach planowanej działalności. Te wydatki ujmujesz właśnie w biznesplanie. Młodzi ludzie dostawali w naszym mieście po 10.100 zł. To jest zależne od średniej pensji w województwie. Dają 5 średnich pensji. 2005 [54]

**Nabór wniosków
na projekty z funduszy
unijnych w Urzędzie
Marszałkowskim
w Szczecinie,
21 stycznia 2005.**

Fot. Cezary Aszkiełowicz/
Agencja Wyborcza.pl

Wpis na forum internetowym „dotacje z unii”

” Próbować zawsze można, ale... Kupno hali nie może być celem samym w sobie. Musi być ono powiązane z czymś, co będzie się wiązało z innowacyjnością. I tak, może pani kupić maszynę i do tego wybudować część hali, wyremontować ją. Oczywiście niezwykle trudno uzasadnić zakup hali za np. 500.000, a maszynę za 40.000. Proponuję się zapoznać na stronach www.parp.gov.pl (zakładka fundusze strukturalne, działanie 2.3) z najczęściej popełnianymi błędami i to tymi formalnymi, jak i technicznymi czy merytorycznymi.

2005 [54]

Z „Gazety Wyborczej”

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości ujawniła wstępne wyniki selekcji wniosków o dotację z Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP). [...]

– Zainteresowanie było olbrzymie. Ale składane wnioski nie są najlepszej jakości. Aż 50 procent odpadło na etapie oceny formalnej – alarmuje Danuta Jabłońska, dyrektor departamentu WKP Ministerstwa Gospodarki.

Na etapie oceny merytorycznej nie było lepiej: wbrew założeniom SPO WKP autorzy wniosków nie potrafili wykazać, że dotacja ma pójść na takie działania, które zwiększą innowacyjność firmy. Niektóre wnioski wyglądały wręcz jak lista zakupów niemających ze sobą żadnego związku (przedsiębiorca starał się na przykład o dotację na kupno koparki i komputera, nie wykazując związku między tymi rzeczami).

PARP skarży się też, że wiele wniosków wyszło spod pióra nie przedsiębiorców, ale kiepskich konsultantów, którzy robili błędy. Przedsiębiorcy, którzy odpadli teraz, mogą ubiegać się o dotację ponownie. Urzędnicy PARP apelują jednak: poprawcie błędy.

Warszawa, 1 marca 2005 [89]

Droga do miasteczka

Sochaczew, 5 lutego 2006.

Fot. Arek Stępień/East News

Z tygodnika „Polityka”

Dziennikarze europejskich gazet ekonomicznych [...] wyszukują co bardziej optymistyczne historie z Polski rodem: o radzących sobie lepiej niż ich niemieccy partnerzy gliwickich zakładów Opla; o rosnącym wciąż mimo wahań kursie złotówki, eksporcie do krajów Unii; o euroentuzjastycznych rolnikach, którzy okazali się największymi bezpośrednimi beneficjentami naszego przystąpienia do UE. [...] Ostatnie 12 miesięcy było więc niewątpliwie rokiem odkrywania Polski przez Europę.

Warszawa, 17 kwietnia 2005 [7]

Luis Riera Figueras, dyrektor w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej Komisji Europejskiej

„ Jesteśmy bardzo zadowoleni, widząc, z jak wielkim zainteresowaniem spotkały się fundusze strukturalne w Polsce. Widzimy, że zainteresowanie przekłada się na ogromną liczbę wniosków o fundusze w wielu programach. To jest sukces sam w sobie. [...] W najbliższych tygodniach będziemy dyskutować o tym, w jaki sposób wykorzystać nasze dotychczasowe doświadczenia w uproszczeniu systemu, aby był on przejrzysty. [...] Dzięki dotychczasowym doświadczeniom jesteśmy absolutnie przekonani, że uda nam się w niedalekiej przyszłości stworzyć bardzo dobry system, ponieważ w ten sposób będzie można zademonstrować, że polskie członkostwo w Unii Europejskiej naprawdę się Polsce opłaciło i rzeczywiście przyczynia się do rozwoju kraju.

Warszawa, 8 czerwca 2005 [38]

Ministerstwo Gospodarki opracowało ułatwienia dla małych i średnich firm w pozyskiwaniu pieniędzy z funduszy strukturalnych UE. [...] Rozpatrywanie wniosków zostanie zregionalizowane. W całym kraju powstaną regionalne zespoły oceniające (dotychczas wnioski centralnie rozpatrywał PARP). Dzięki temu przedsiębiorca szybciej się dowie, czy jego wniosek dostanie dofinansowanie, czy został odrzucony. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości rozbuduje też w całym kraju swoją sieć punktów doradczych, w których będą udzielane bezpłatne porady. W całym kraju powstanie 140 takich punktów konsultacyjnych. Będzie można w nich sprawdzić, czy nasz pomysł ma jakiegokolwiek szanse na zdobycie dotacji. Często zdarzało się bowiem, że firmy płaciły za przygotowanie projektów, które nie miały żadnych szans, bo na przykład błędnie interpretowano przepisy. Gdy teraz przedsiębiorca skorzysta z porady, może zaoszczędzić sporo pieniędzy.

Warszawa, 12 grudnia 2005 [81]

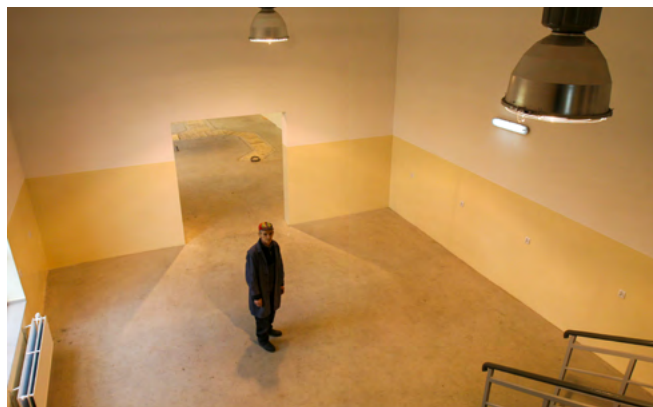
Warszawa, marzec 2010.

Fot. Robert Gardziński/
FOTORZEPA/FORUM

**Żywność przekazana przez
Unię Europejską dla osób
bezdolnych i bezrobotnych,
Tczew, 1 sierpnia 2007.**

Fot. Krzysztof Kuczyk/FORUM

**Obiekt pofabryczny przebudowany
za unijne fundusze w przedsiębiorstwo
socjalne, w którym zostaną zatrudnieni
bezdolni i bezrobotni, Cieszyn,
11 marca 2003.**

Fot. Paweł Sowa/Agencja Wyborcza.pl

Z „Gazety Wyborczej”

– Tworząc ten projekt, czułam, jakbym pomagała sobie samej z przeszłości. Wiem, co znaczy szukać po studiach pracy miesiącami. Przeżyłam to – mówi Karolina Krueger, autorka projektu „Teraz ja”, który został nagrodzony przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

Celem przedsięwzięcia był wzrost zatrudnienia młodzieży w Bydgoszczy.

– Co trzeci zarejestrowany bydgoski bezrobotny to osoba, która nie ukończyła 26. roku życia – wyjaśnia. – Młodzi dziś są mało mobilni, wciąż mają mylne wyobrażenie o rynku pracy, nie znają swoich możliwości, miesiącami szukają zatrudnienia. Chciałam to zmienić.

W ramach projektu każdy z ponad 200 uczestników odbył indywidualną rozmowę z doradcą zawodowym, po czym – w zależności od oczekiwań i preferencji – wziął udział w szkoleniu, stażu bądź pracach interwencyjnych. PARP doceniła innowacyjność projektu Krueger. Na czym ona polegała? Na wprowadzeniu nowej metodologii postępowania z osobą bezrobotną. Każda kierowana była na dwudniowe spotkania z doradcą personalnym, który badał preferencje i potencjał zawodowy.

– To najważniejszy moment dla osoby dopiero wkraczającej na rynek pracy.

Na co dzień, niestety, pomijany – tłumaczy Krueger. – Powód? Braki kadrowe. W Polsce

na jednego doradcę przypada około tysiąca bezrobotnych. Trudno im znaleźć kogoś, kto poda pomocną dłoń. Znam to z autopsji – dodaje urzędniczka, Karolina Krueger ukończyła socjologię na UMK w Toruniu. – Jako świeżo upieczony magister myślałam, że jestem „debeściakiem” i każdy pracodawca przyjmie mnie z otwartymi ramionami. Okazało się, że takich jak ja są tysiące – mówi 28-latka.

Nie znajdując pracy w zawodzie, podejmowała się różnych zajęć.

– Po czasie okazywało się, że się do nich nie nadaję. Działalam po omacku. Ponad dwa miesiące spędziłam w domu, nie mogąc znaleźć sobie żadnego zajęcia. Czułam, że rzeczywistość trzeszczy – wspomina. – Wiem, że wielu młodym potrzebne jest profesjonalne doradztwo.

W 2004 roku rozpoczęła staż w Urzędzie Pracy. Dziś jest specjalistką ds. programów. Projekt „Teraz ja” pisała ponad trzy tygodnie w pracy i po godzinach.

– To była harówka – wspomina. – Ale dająca sporą satysfakcję. Czuję, że pomagam innym i rozwijam się. Chcę, by młodzi uwierzyli, że warto podejmować wyzwania, a nie siedzieć z założonymi rękoma.

Bydgoszcz, 11 stycznia 2006 [75]

Łukasz Foltyn, twórca komunikatora internetowego Gadu-Gadu

” Ze mną było tak: kiedy koncern America Online kupił ICQ [amerykański komunikator] za 600 milionów dolarów, pomyślałem, że mógłbym napisać coś podobnego i zarobić. Spełniłem się biznesowo, chociaż mam dopiero 32 lata. [...] Jestem przykładem człowieka, który odniósł sukces dzięki innowacyjności, a nie dlatego, że mało płacił pracownikom. [...] Przez pięć lat pracowałem nad Gadu-Gadu praktycznie sam, czasami zatrudniając kogoś do pomocy, w porywach dwie osoby. I stworzyłem firmę, która dziś jest warta 100 milionów dolarów.

Warszawa, 2006 [83]

Andrzej Kaczmarek, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, na komisji sejmowej

” Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości istnieje od 1 stycznia 2001. Dość krótko, choć wydaje się, że działa od lat, dlatego że jej pozycja na rynku jest dość dobrze ugruntowana i dość dobrze znana, szczególnie w środowiskach przedsiębiorców. [...] Od początku istnienia Agencja zebrała i wyszkoliła kompetentną kadrę, która posiada olbrzymią wiedzę na temat sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Obecnie PARP zatrudnia ponad 300 osób. Kadra ta potrafi sprostać wymogom wynikającym z obowiązujących procedur wdrażania programów UE i programów operacyjnych. Warszawa, 15 lutego 2006 [59]

W siedzibie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, prezes Danuta Jabłońska, Warszawa, 2006.

Fot. Piotr Waniorek/FORUM

Z „Gazety Wyborczej”

” Za pośrednictwem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości do polskiej gospodarki trafiło 714 mln zł unijnego wsparcia. Z tego 507 mln zł to dotacje dla małych i średnich przedsiębiorstw. Umowy o dotacje, które podpisano w zeszłym roku, przewidują wypłaty kilkakrotnie większych środków – 2,5 mld zł. Unijne pieniądze wypłacane są dopiero po pomyślnym zakończeniu przedsięwzięć, więc przedsiębiorcy dostaną je w tym i przyszłym roku. Najwięcej środków wydanych w 2005 roku przez PARP pochodziło z programów przedakcesyjnych PHARE (pieniądze na doradztwo i inwestycje) oraz programów mających wspomagać konkurencyjność przedsiębiorstw (program strukturalny SPO WKP) i sprzyjać rozwojowi kadr (program SPO Rozwój Zasobów Ludzkich). Mali i średni przedsiębiorcy szybko się uczą, jak pozyskiwać unijne pieniądze. Ochoczo i coraz lepiej wypełniają wnioski. Warszawa, 19 kwietnia 2006 [18]

Aleksander Gałka, współwłaściciel firmy Explomet – zakładu technologii wysokoenergetycznych, realizującego programy unijne, Opole, luty 2006. [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój].
Fot. Bartek Sadowski/FORUM

Dariusz Szewczyk, wiceprezes PARP

” Polska jest jedynym krajem, który zdecydował się na stworzenie tak kompleksowego systemu [funduszy]. W żadnym innym państwie członkowskim Unii Europejskiej nie zdecydowano się na działanie na taką skalę. Dlatego, jak poinformowała nas Komisja Europejska, jesteśmy swego rodzaju królikiem doświadczalnym. KE uważnie obserwuje efektywność wykorzystania przekazywanych środków. Odpowiedni raport jest przekazywany raz na sześć miesięcy i trwa ożywiona dyskusja, czy promować tego typu działania. Nasz kraj jest tutaj pozytywnym przykładem.

Warszawa, 12 grudnia 2006 [61]

Modernizacja Drogi Krajowej nr 16 – kluczowego szlaku komunikacyjnego w województwie warmińsko-mazurskim.

Przedsięwzięcie dofinansowane z Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Fot. PARP

Innowacyjne urządzenie firmy Unipress pozwalające na odtwarzanie ciśnień i temperatur panujących we wnętrzu Ziemi.
Fot. Unipress/TopGaNproba

Spójność

„ Będziemy chcieli zaktywizować średnie i małe przedsiębiorstwa do tego, aby składały wnioski na projekty wysoko innowacyjne. Planujemy wprowadzić system promotorów na poziomie regionalnym. Pomagaliby zastanowić się nad tym, co można zrobić, w którym kierunku należy pójść. To są dwa zasadnicze elementy trochę innego podejścia do przedsiębiorców w nowej perspektywie, głównie średnich i małych, bo duzi i tak sobie poradzą.

(Danuta Jabłońska, prezes PARP w latach 2006–2009) [52]

➤ 9 maja 2007

Rozpoczyna się realizacja Narodowej Strategii Spójności określającej priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–2013. PARP odpowiada za realizację trzech programów operacyjnych: Innowacyjna Gospodarka, Rozwój Polski Wschodniej i Kapitał Ludzki.

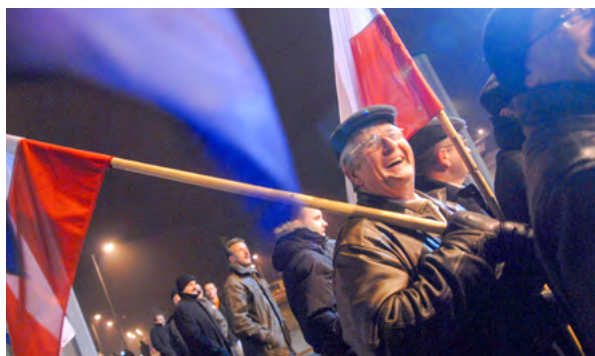

**Rewitalizacja Starego Miasta
w Lublinie w ramach projektu
współfinansowanego ze środków
Phare 2000 SSG**

Fot. PARP

➤ 21 grudnia 2007

Polska wchodzi do strefy Schengen, zostają zniesione kontrole graniczne.

**Symboliczne otwarcie granic w związku
z wejściem Polski do strefy Schengen,
przejście graniczne ze Słowacją,
20 grudnia 2007.**

Fot. Bartosz Frydrych/FORUM

➤ 15 września 2008

Kulminacja światowego kryzysu finansowego. Uświadamia on zarówno małym firmom, jak i wielkim korporacjom, bankom, a także rządowi, że ich interesy wiązać się muszą nie tylko z chęcią zysku, lecz także z odpowiedzialnością. Wiele polskich przedsiębiorstw radzi sobie z kryzysem, a nawet rozszerza działalność, niektóre stają się wręcz koncernami z wielomilionowymi obrotami.

**Sesja na brazylijskiej giełdzie
w czasie kryzysu.**

Sao Paulo, 29 września 2008.

Fot. Sebastiano Moreira/PAP/EPA

➤ 7 kwietnia 2008

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości rozpoczyna realizację Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG). Początek XXI wieku to czas bujnego rozwoju nowych technologii, nie dotyczą one już tylko produkcji – ogromne zmiany, szczególnie za sprawą internetu, zachodzą w komunikacji. Polscy przedsiębiorcy realizują nowatorskie koncepcje, inwestują w rozwój technologiczny.

**Nagrodę w konkursie Lider Przedsiębiorczości
Roku odbiera Jacek Olesiejuk, właściciel
Firmy Księgarskiej Jacek Olesiejuk Sp. z o.o.,
nagrodę wręczają wiceminister gospodarki
Adam Szejnfeld (z lewej) i prezes PARP Danuta
Jabłońska. Warszawa, 29 listopada 2007.**

Fot. Robert Gardziński/FORUM

Agencja powstała prawie siedem lat temu [...]. Mimo zmian na scenie politycznej stabilność działania PARP zapewnia specyficzny jak dla instytucji rządowej skład rady nadzorczej, w którym swoje miejsce mają także przedstawiciele samorządów gospodarczych. Nie bez znaczenia jest także fakt, że w odróżnieniu od wielu innych agend rządowych PARP nie jest zbyt atrakcyjnym łupem politycznym. Zarządzająca znacznymi środkami z budżetu państwa i Unii Europejskiej agencja nie ma własnych struktur lokalnych.

Mimo tej, wydawałoby się poważnej, niedogodności przedsiębiorcy z każdego województwa mają łatwy dostęp do informacji i programów oferowanych przez agencję. Zapewniają go instytucje, które na drodze konkursów wybrane zostały na partnerów agencji na szczeblu regionalnym i lokalnym. [...]

Najwięcej z oferty PARP skorzystali przedsiębiorcy i pracownicy firm sektora MŚP. Z realizowanego początkowo programu PHARE 2000 skorzystało ponad 9 tysięcy małych lub średnich firm. Mimo trudności, wynikających przede wszystkim z braku doświadczenia w prowadzeniu, a zwłaszcza raportowaniu i rozliczaniu projektów, do polskich przedsiębiorców trafiło ponad 284 milionów zł na inwestycje oraz usługi doradcze. Wielu przedsiębiorcom udało się dzięki tym funduszom powiększyć skalę działalności, pozyskać nowe technologie i podnieść jakość wytwarzanych produktów oraz świadczonych usług. W ramach tego programu sfinansowano także szkolenia dla ponad 15 tysięcy pracowników sektora MŚP, podnoszące ich kwalifikacje zawodowe. Warszawa, 18 czerwca 2007 [125]

**Spotkanie białostockich organizacji
zorganizowane przez Ośrodek
Wspierania Organizacji Pozarządowych
na temat środków z EFS.**

Białystok, 27 października 2011.

Fot. Agnieszka Sadowska/Agencja
Wyborcza.pl

Przygotowywanie spotu reklamowego kampanii „Szkolenia – to się opłaca!”.

Fot. „Aparatki: W. Wróblewska, M. Ostrowska”/PARP

Z „Gazety Wyborczej”

Od ponad roku przy agencji działa Akademia PARP. Jej działalność obejmuje jedno- lub kilkudniowe warsztaty dla pracowników sektora handlu i usług oraz finansów. Na stronie internetowej działa darmowa platforma e-learningowa, która według statystyk najbardziej zainteresowała pracowników sektora edukacyjnego, informatycznego oraz budowlano-materiałowego.

Szkolenia skierowane są do pracowników mikro, małych i średnich firm. Oznacza to, że doksztalać się mogą pracownicy zakładów, w których zatrudnia się odpowiednio do 10, 50 i 250 osób. Ograniczenia dotyczą również obrotu i bilansu rocznego. Zakres szkoleń jest niezwykle szeroki. W tym roku można było poszerzyć swoją wiedzę m.in. z zakresu negocjacji w handlu, marketingu internetowego i e-commerce, praktycznego

zarządzania personelem, zagadnień PR, zarządzania jakością, a nawet windykacji. [...]
Ale akademia to tylko mały procent całej działalności szkoleniowej, którą finansuje
PARP. Dzięki pieniądзом z Europejskiego Funduszu Społecznego tysiące pracowników
małych i średnich firm mogą brać udział w kilkudziesięciu typach szkoleń dotyczących
przede wszystkim dziedzin HR, zarządzania, finansów, księgowości, zagadnień
komputerowych, logistyki, prawa, BHP.
Warszawa, 10 grudnia 2007 [27]

**Plakat informujący
o projekcie związanym
z inwestowaniem
w pracowników
„Promujemy rozwój
zatrudnienia. Stwarzamy
równe szanse”.**

Fot. PARP

Z dziennika „Rzeczpospolita”

Akademia PARP okazała się sukcesem. Projekt stał się jednym z największych przedsięwzięć e-learningowych w Polsce. Jak dotychczas do internetowych szkoleń pracowników najbardziej przekonane były duże przedsiębiorstwa i administracja państwowa.

– Przykład Akademii PARP świadczy, że odpowiednia oferta może sprawić, iż e-learning stanie się popularny także wśród mniejszych firm – powiedziała nam Aneta Grzyb-Hejduk, członek zarządu spółki Estakada.pl, która stała na czele konsorcjum, jakie wykonało dla PARP projekt zdalnych szkoleń.

Ze szkoleń Akademii skorzystało 20 tysięcy pracowników i właścicieli małych firm.

W ramach projektu przedsiębiorcy korzystają z kilku kursów, m.in. na temat sposobów rozwoju własnej firmy.

Warszawa, 15 listopada 2007 [151]

**Punkt doradczy
funduszy unijnych na
szczecińskim deptaku,
16 maja 2007.**

Fot. Dariusz Gorajski/
Agencja Wyborcza.pl

Forum Edukacyjne dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa, 2008.

Fot. PARP

Z „Gazety Wyborczej”

„Już w pierwszych godzinach od uruchomienia nowych funduszy unijnych Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości została zasypana wnioskami przedsiębiorców o dotację. Od wczoraj wszyscy przedsiębiorcy mogą składać wnioski o dotację z dwóch nowych unijnych funduszy pomocowych z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Dostępne są pieniądze na „stymulowanie działalności badawczo-rozwojowej oraz wsparcie dla wzornictwa przemysłowego (tzw. działanie 4.2) oraz „nowe inwestycje o wysokim potencjale inwestycyjnym” (działanie 4.4). Zarządza nimi Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Przedstawiciele PARP przypominają, że choć pieniędzy do podziału jest dużo (w tych dwóch działaniach w sumie prawie 1,6 mld euro na lata 2007–13), to nie należy zwlekać. Bo już w poniedziałek o 10.00 rano (a więc godzinę po formalnym rozpoczęciu naboru) do PARP oficjalnie wpłynęło kilkanaście wniosków na ponad 20 mln zł. Urzędnicy PARP szacowali, że pod koniec dnia mogło do nich trafić w sumie kilkadziesiąt wniosków. Warszawa, 13 maja 2008 [109]

Nie można odmówić Polakom pomysłowości i braku talentów w dziedzinach ścisłych. Niestety wiele z innowacyjnych rozwiązań nie ogląda światła dziennego ze względu na strach przed utratą przez autora kontroli nad wynalazkiem, wzorem użytkowym lub wzorem przemysłowym. Procedury uzyskania ochrony prawnej, a zwłaszcza patentów międzynarodowych są bardzo złożone, skomplikowane i długotrwałe, a do tego bardzo kosztowne.

W efekcie wiele interesujących projektów z obawy przed szpiegami przemysłowymi pozostaje ukryte w szufladach albo właśnie z powodu braku ochrony prawnej szybko zostaje powielone i wykorzystane przez konkurencję. Niewielka liczba zgłaszanych wniosków patentowych to jeden z powodów, dla których Polska jawi się jako kraj mało innowacyjny.

Celem działania [Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka] jest poprawa efektywności funkcjonowania rynku innowacji i przepływu rozwiązań innowacyjnych, poprzez upowszechnianie stosowania prawa własności intelektualnej, w szczególności poprzez uzyskiwanie i realizację ochrony własności przemysłowej. W opinii autorów PO Innowacyjna Gospodarka działanie przyczyni się do zwiększenia liczby zgłoszeń mających na celu uzyskanie ochrony własności przemysłowej (patentów, praw ochronnych na wzory użytkowe oraz praw z rejestracji na wzory przemysłowe) składanych przez przedsiębiorców za granicą oraz znakomicie ułatwi realizację ich ochrony. Do tej pory na postępowanie sądowe o ochronę własności intelektualnej pozwolić sobie mogły tylko duże i zamożne firmy.

Teraz w ramach działania, które pilotuje Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, autorzy oryginalnych rozwiązań będą mogli uzyskać wsparcie finansowe na pokrycie znacznej części kosztów związanych z uzyskaniem ochrony prawnej wynalazków, wzorów użytkowych lub wzorów przemysłowych w kraju i za granicą.

Warszawa, 17 czerwca 2008 [124]

Dariusz Jasiński, prezes zarządu spółki Darpol [Beneficjent Programu Operacyjnego Innowacyjna Gopodarka]

” Wszystko robiliśmy z głową. Przez wiele lat zajmowaliśmy się tylko częściami zamiennymi taboru kolejowego – ich naprawą i produkcją. [...] Mój tata pozostał guru technicznym. Nie ma w Polsce ludzi z taką wiedzą, jaką on ma. Ja, humanista, zajmowałem się zarządzaniem, przyjmowałem ludzi, zamówienia, ustalałem sprawy organizacyjne, a technologia była działką taty. Podejmował najważniejsze decyzje techniczne, resztę wiedzieli pracownicy, do których zawsze miałem zaufanie. Jeśli coś zmienialiśmy, to zawsze we współpracy z ludźmi, którzy dany produkt wykonywali, a oni chętnie dzielili się z nami swoją wiedzą i opiniami. Nastąpił przełomowy czas – syn i córka kończyli studia, zaczynał się pierwszy okres dotacji unijnych na inwestycje dla polskich małych i średnich firm. Zacząłem się zastanawiać, czy dzieci będą chciały pracować w Darpolu. Jeśli tak – warto wziąć dotacje i rozbudować firmę, a nie działać w małym warsztaciku pod orzechem. Nie chciałem im niczego narzucać – mogły pójść swoją drogą, ja bym w tym warsztaciku dalej sobie klepał. Ale zdecydowały, że chcą przyjść do firmy. [...] Zrobiliśmy duży projekt inwestycyjny, a po jego zatwierdzeniu dostaliśmy bardzo duże kwoty na hale, maszyny, laser (sam laser kosztował 1.300.000 zł).
Bydgoszcz, 2008 [41]

**Dariusz Jasiński,
prezes Darpolu.**

Fot. darpol.bydgoszcz.pl

Aleksandra Jasińska Kloska, sukcesorka, prokurent w spółce Darpol

” Przez 20 lat mimo stałego rozwoju siedziba firmy, wszystkie trzy warsztaty, znajdowała się w ogródku dziadków. Nawet szklarnia babci, gdzie hodowała ona pomidory, została przerobiona na spawalnię. I wtedy do pracy przyszliśmy my – mój brat, mój mąż i ja. Był rok 2008, u babci na tarasie świętowaliśmy dwudziestolecie Darpolu. Jakiś czas wcześniej tata zaproponował nam współpracę i zasugerował, żebyśmy zajęli się rozwijaniem firmy. Dostałam swoje stanowisko pracy – mikrobiureczko obok taty i jego sekretarki. Nie do wytrzymania. Pomyślałam wtedy, że nie po to kończyłam dwa kierunki studiów, żeby teraz pracować w takiej ciasnocie. Niedługo później przypadkiem przejeżdżaliśmy z mężem ulicą Rynkowską naprzeciwko PESY i zobaczyliśmy wielki baner: „Nieruchomość na sprzedaż”. Bardzo nam się to miejsce spodobało. Obejrzeliśmy je, spotkaliśmy się z właścicielem, powiedzieliśmy tacie, żeby tam pojechał. Wygraliśmy konkurs, dostaliśmy dotację i kupiliśmy tę nieruchomość, maszyny produkcyjne, zwłaszcza te do obróbki metali, i zatrudniliśmy więcej osób. W 2008 mieliśmy cztery osoby na etacie, teraz jest ich ponad dwadzieścia, poza tym dorywczy pracownicy, kiedy jest taka potrzeba.

Bydgoszcz, 2008 [41]

Rodzinna pracownia Neclów na Kaszubach,
produkująca garnki z gliny, Chmielno.

Fot. Łukasz Głowala/FORUM

Kadry

” Ogromna większość z nas jest zatrudniona w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach – to znaczy, że sami wytwarzamy pracę dla siebie i współpracowników. Co zmienia się w dniu, w którym przechodzisz na swoje? Kiedy i jaka praca cieszy? Co sprawia, że chce nam się ją wykonywać dobrze? Rozmawiajmy o pracy tak, jakby od niej zależało nasze poczucie szczęścia, bo... w dużej mierze tak jest.

(Paulina Wilk, pisarka i publicystka) [144]

➤ 20 czerwca 2008

PARP rozpoczyna realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL)

Obejmuje on projekty szkoleniowo-doradcze dla przedsiębiorców, w tym – dla firm rodzinnych, które stanowią istotną część sektora MŚP. Uruchomiony zostaje portal www.inwestycjawkadry.pl (obecnie: Baza Usług Rozwojowych). Dwa lata później w mediach rusza kampania PARP „Inwestycje w kadry” oraz kampania społeczna „Szkolenia – to się opłaca!”, mające na celu przekonanie pracodawców, że pracownicy są ich ważnym kapitałem.

Szkolenie pracowników ze środków unijnych, Kielce, 21 lutego 2006.

Fot. Jarosław Kubalski/Agencja Wyborcza.pl

➤ 25 czerwca 2008

Komisja Europejska publikuje komunikat Think Small First. A Small Business Act for Europe – w następnych latach podstawowy dokument określający strategię dla wspierania małych i średnich przedsiębiorstw w Unii Europejskiej.

➤ 15 września 2008

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim uruchamia cykliczne badanie Bilans Kapitału Ludzkiego.

➤ 30 listopada 2008

Premier Donald Tusk przedstawia wart 91 mld zł Plan Stabilności i Rozwoju, który ma ochronić Polskę przed skutkami światowego kryzysu. Mimo że stopa bezrobocia przekracza w styczniu 2009 roku 10 procent, Polska jako jedyny kraj trapionej kryzysem Unii Europejskiej odnotowuje wzrost PKB. Przez pewien czas Polska nazywana jest „zieloną wyspą”.

Premier Donald Tusk na konferencji prasowej poświęconej kondycji polskiej gospodarki, Warszawa, listopad 2009.

Fot. Bartosz Krupa/East News

➤ 23 lutego 2010

Rusza Plan Strategiczny PARP, który zawiera główne tezy działań Agencji na lata 2010–2013. Nacisk zostaje położony na inwestycje w kapitał ludzki – edukację pracowników i kadry zarządzającej.

Zdjęcie gazety z ogłoszeniami o pracę.

Fot. Marek Skorupski/FORUM

**Plakat programu
Europejski Fundusz
Społeczny.**
Ze zbiorów PARP

Z „Gazety Wyborczej”

 Gorąca herbata z termosów, dwie konkurencyjne lisy społeczne, wyczytywanie obecności – to nie wspomnieniowy obrazek z PRL-u. Tak dziś przedsiębiorcy zdobywają unijne dotacje na rozwój swojego biznesu.

Entergo? Obecny! Agroactive? Jestem! Talenter? Jestem! Pracownik.pl? Tutaj! Steam Project? Jestem!... – sprawdzanie listy obecności odbywa się od kilku dni pod siedzibą Fundacji Małych i Średnich Przedsiębiorstw w centrum Warszawy.

Dziś od 9.00 firmy z branży IT mogą tu składać wnioski o unijne dotacje. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości ma do rozdzielenia 135 mln zł. To już trzecia odsłona corocznego programu „Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej” (to część Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013, stworzona dla przedsiębiorców e-biznesu). Jedna firma (musi działać od roku) może się ubiegać o milion złotych.

Choć wnioski można składać do 13 listopada, chętni koczują pod fundacją już od czwartku. To absurdałne kryterium akceptacji dokumentów na zasadzie „kto

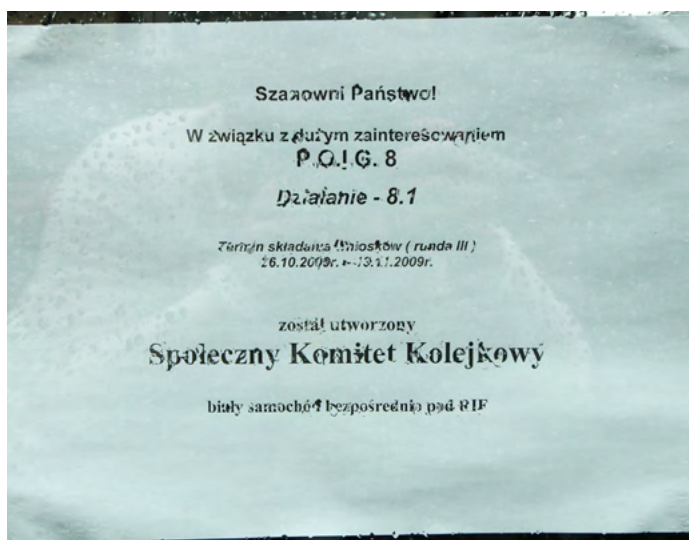
pierwszy, ten lepszy”. Nie byłoby tego, gdyby PARP punktował najlepsze wnioski i tym przedsiębiorcom przydzielał fundusze. Niestety, trzeba więc czekać w kolejce, bo jeśli urzędnicy zbiorą dokumenty na 130 procent wartości projektu, to następnych wniosków już nie przyjmą.

Wczoraj wczesne popołudnie. Większość kolejkowiczów ma niewiele ponad 20 lat. Obowiązkowe wyposażenie: ciepłe polary. Część siedzi w samochodach, opatulona kocami. Co godzina dzwoni budzik, to znak, że trzeba potwierdzić obecność w kolejce. Warszawa, 25 października 2009 [133]

Zapisy na „listę społeczną” do kolejki przed siedzibą PARP po unijne fundusze dla małych firm, Warszawa, 26 października 2009.

Fot. Bartosz Bobkowski/Agencja Wyborcza.pl

Fot. Wojciech Traczyk/East News

**Zapisy do kolejki przed siedzibą PARP
po unijne fundusze, Warszawa,
26 października 2009.**

Fot. Wojciech Traczyk/East News

Z „Gazety Wyborczej”

– To był istny Dzikie Zachód – tak pierwszą rundę naboru wniosków wspomina Kuroczycki. – Nikt nie potrafił odpowiedzieć, jak rozumieć dany zapis w regulaminie, a o samym tylko procesie składania wniosków można by napisać sztukę w kilku aktach – ironizuje prezes firmy „one99” [Beneficjent Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka]. – Padł na przykład system elektroniczny do wypełniania wniosków (tzw. generator). Przestał działać w momencie, kiedy można było wprowadzić do niego dane i wydrukować wnioski. Po kilku dniach PARP się zlitował i pozwolił złożyć wnioski napisane w edytorze tekstowym – wspominają współwłaściciele spółki.

Na „Zapiso” spółka dostała dotację. [...] Pomysł na „Zapiso” wpadł Kuroczyckiemu do głowy, gdy nie mógł znaleźć wolnego terminu wizyty w gabinecie stomatologicznym. Serwis działa tak, że właściciel punktu usługowego (np. lekarz czy kosmetyczka) tworzy w nim wizytówkę i kalendarz, w którym przez internet lub komórkę na wizyty mogą umawiać się klienci. System przypomina im potem o wizytach SMS-em lub e-mailem. W „Zapiso” jest na razie ponad 200 firm, w serwisie dokonano ponad 3 tysiące rezerwacji. Podstawowa wersja jest bezpłatna, ale za korzystanie z więcej niż jednego kalendarza firmy już płacą abonament – średnio 50 zł miesięcznie.

[...] Mimo biurokracji współwłaściciele one99 chwalą dotację z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

– Wydanie ich na to, by ludziom umożliwić sprawdzenie w praktyce pomysłów na biznes w internecie i zebranie doświadczeń, to jeden z sensowniejszych celów – uważa Kuroczycki.

Warszawa, 16 sierpnia 2010 [37]

prof. Andrzej K. Koźmiński, rektor Akademii Leona Koźmińskiego

” Stawiamy na przedsiębiorczość, dlatego wielu absolwentów zaraz po ukończeniu studiów zakłada własne firmy, które z sukcesem rozwijają. Studiują u nas też dzieci polskich przedsiębiorców, a one bardzo często przejmują rodzinne biznesy. Przypuszczam, że właśnie z tego powodu staliśmy się światowym liderem w kategorii kariery. Kryzys ekonomiczny ostatnich lat odciął zdolnych i ambitnych absolwentów zarządzania od kariery korporacyjnej i to z pewnością obniżyło ocenę uczelni zachodnich pod względem awansu zawodowego. Można powiedzieć, że o naszym sukcesie zadecydowała polska przedsiębiorczość, a światowy kryzys pozwolił nam wyprzedzić konkurencyjne uczelnie z Europy Zachodniej.

Warszawa, październik 2010 [16]

**Prof. dr hab. Andrzej K. Koźmiński, Honorowy
Prezydent Akademii Leona Koźmińskiego
Współtwórca i pierwszy Rektor uczelni
(w latach 1993-2011)**

Fot. Akademia Leona Koźmińskiego

W Akademii Leona Koźmińskiego.

Fot. Bartosz Krupa/East News

Piotr Kordyś, właściciel studia fotograficznego Blue Cherry Studio

” Kończąc studia, napisałem biznesplan, który został wysoko oceniony. Szkoła liderów dała mi świetne przygotowanie biznesowe, z zakresu ekonomii, zarządzania, rozwoju kariery zawodowej, czy to pod kątem założenia działalności, czy poszukiwania pracy. [...] Ożeniłem się. Pojawiło się pierwsze, potem drugie dziecko, a rok temu trzecie. Firmę prowadzę od 2009 roku i to, że jestem w stanie utrzymać pięcioosobową rodzinę, uważam za sukces. To nie jest wielki biznes, ale to wynika z mojego podejścia do życia. Nie dążyłem do tego za wszelką cenę, by osiągnąć wielki sukces w biznesie, bo dla mnie ważniejsza jest rodzina i spokojne życie.
Rzeszów [71]

Z „Gazety Wyborczej”

” Firmy rodzinne często utożsamiane są z niewielkimi biznesami, które z trudem walczą o przetrwanie na rynku. Tymczasem w Unii Europejskiej stanowią już 25 procent przedsiębiorstw, a niektóre z nich rozrastają się do gigantycznych rozmiarów. Wesprzeć nasze rodzime biznesy postanowiła Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Właśnie rozpoczyna realizację pilotażowego projektu Firmy Rodzinne.
– Składa się on z dwóch etapów – mówi Małgorzata Mączyńska z Zespołu Rozwoju Zasobów Ludzkich PARP. – Pierwszy dotyczy zbadania skali biznesu rodzinnego w Polsce i jego struktury oraz zdefiniowania barier w ich działalności. W drugim etapie przewidujemy objęcie kompleksową usługą szkoleniowo-doradczą co najmniej 50 firm rodzinnych. Ich właściciele będą mogli podszkolić umiejętność sprawnego zarządzania. My sprawdzimy, jakiego rodzaju wsparcia najbardziej potrzebują. [...] Że wspólna praca miewa swoje minusy, nie trzeba nikogo przekonywać. Zdarzają się nieporozumienia: ojciec (z reguły właściciel) ma jedną wizję rozwoju firmy, a syn (często menedżer) inną.
– Czasami firmom rodzinnym oprócz szkoleń biznesowych potrzebna jest równocześnie psychoterapia – żartuje Jacek Jakubowski, wiceprezes Inicjatywy Firm Rodzinnych.

Całkiem serio najważniejsze problemy utrudniające pracę w rodzinnych biznesach scharakteryzował Josep Tapies Lloret, profesor IESE Business School w Barcelonie. Na jego liście firmowych błędów znalazły się: większa ochrona członków rodziny, którzy pracują w firmie, ograniczone wymagania w stosunku do nich, tolerowanie mniejszego zaangażowania, wyższe wynagrodzenie. Szkolenie PARP ma nauczyć, jak sobie z tym radzić i jednocześnie korzystać z plusów rodzinnej działalności. A takich jest wiele.
Warszawa, 12 września 2008 [90]

Uczniowie przeprowadzają wywiady z lokalnymi przedsiębiorcami.
Wierzchucin Królewski, 2009.
Fot. Arkadiusz Wojtasiewicz/
Agencja Wyborcza.pl

Krzysztof Jakubowski, właściciel sklepu z częściami do aut

” Firma rodzinna jest błogosławieństwem i przekleństwem. Byłem w separacji z żoną, potem się rozwiódłem. Firmę zostawiłem żonie, a tu zbudowałem drugą. [...] To są te powiązania rodzinne. [...] Po różnych perturbacjach udałem się do psychologa rodzinnego. Jak psycholog dowiedział się, co tu się dzieje, to się za głowę złapał. [...] Taka sytuacja: Ja jestem w firmie, coś tam robię. Matka nagle wpada i traktuje mnie jak dziecko. I w końcu ja jako osoba zarządzająca, staję się dzieckiem. Kiedy patrzą na to inne osoby, zaczynają się gubić.
Warszawa, wrzesień 2010 [120]

” Firmy rodzinne mają to do siebie, że często bardzo trudno się dowiedzieć, kto w tej firmie jaką rolę pełni. W każdej firmie rodzinnej jest wujek, ciocia czy ktoś taki. Właściwie nie można kogoś takiego zwolnić. To by było nie zwolnienie, a rozstanie się. Z rodziny się nie zwalnia. Rodzina może się rozpaść, albo dziecko się może wyprowadzić, ale zawsze więzi pozostaną.

W rodzinie jest miłość i są problemy. [...] Dzięki swojej specyfice [firmy rodzinne] mogą liczyć na większe zaangażowanie członków rodziny, większą identyfikację z firmą. Jednocześnie jednak rodzi się ryzyko niewłaściwego obsadzania stanowisk, blokowania rozwoju pracowników spoza rodziny, przenoszenia konfliktów z życia rodzinnego do firmy i wiele innych.

Warszawa, wrzesień 2010 [118]

**Agnieszka Zarzycka i Przemysław Kluge –
trenerzy z Grupy TROP, prowadzącej szkolenia
dla firm rodzinnych.**

Fot. Grupa TROP

Z badań przeprowadzonych w latach 2008–2009 przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości wynika, że co trzecia firma z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw to firma rodzinna. Gdyby doliczyć do tego jednoosobowe działalności gospodarcze, które w niektórych krajach traktowane są jako przedsiębiorstwa rodzinne, odsetek tych firm wzrósłby do 78 procent.

Znaczenie takich firm dla gospodarki jest bardzo duże. Pokazują to przykłady Japonii, Stanów Zjednoczonych i niektórych państw Europy Zachodniej, gdzie firmy rodzinne tworzą znaczący procent dochodu narodowego.

Firmy te często są filarem gospodarki polskiej i światowej. Te firmy istnieją dłużej, funkcjonują znacznie dłużej niż przeciętna firma, lepiej się rozwijają, są bardziej stabilne finansowo i często lepiej zarządzane.

Warszawa, 3 kwietnia 2012 [33]

Andrzej Jacek Blikle, prezes firmy A. Blikle [Beneficjent Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw]

” W 1990 roku to była jedna cukiernia – 42 pracowników. W tej chwili mamy w Warszawie 16 punktów sprzedaży, a ponadto 8 cukierni poza Warszawą działających w sieci franczyzy. [...] Zatrudniam około 250 pracowników. Rozwój nie był taki, jak niektórych firm, które zaczynały od garażu, a skończyły na miliardowych obrotach. Ale my mamy 141 lat. Stare firmy rosną powoli, ale też dłużej trwają.

Warszawa, wrzesień 2010 [116]

**Przed warszawską cukiernią
A. Blikle przy ulicy Nowy
Świat.**

Fot. Maciej Nabrdalik/East News

**W cukierni A. Blikle
przy Nowym Świecie,
październik 2008.**

Fot. Piotr Małeckı/FORUM

Henryka Bochniarz, prezydent Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan

” Inwestycja w kadry jest dziś najlepszą drogą do rozwoju przedsiębiorstw. Przy relatywnie niskich nakładach na szkolenia pracowników, firmy zyskują wysoko wykwalifikowany, zmotywowany, efektywny zespół. Czy znacie państwo inny skuteczniejszy sposób na budowanie trwałych przewag konkurencyjnych? [129]

Beneficjent Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw

” Pozyskaliśmy nowych klientów, a to przyczyniło się do wzrostu zatrudniania i rozwoju firmy na przestrzeni realizacji projektu. Staliśmy się jeszcze bardziej rozpoznawalni oraz konkurencyjni na rynkach, na których już funkcjonowaliśmy. W oczach pracowników, firma stała się jeszcze bardziej stabilnym i atrakcyjnym miejscem pracy. Nowy projekt [w ramach unijnego programu wsparcia promocji oraz internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw] pozwolił naszym pracownikom na dodatkowe możliwości rozwoju. [149]

Prezentacja kampanii „Galeria kształcenia” realizowanej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z EFS. Katowice, 4 marca 2010.
Fot. Maciej Jarzębiński/FORUM

Aleksandra Berg-Koza, zastępca dyrektora Departamentu Usług Rozwojowych PARP

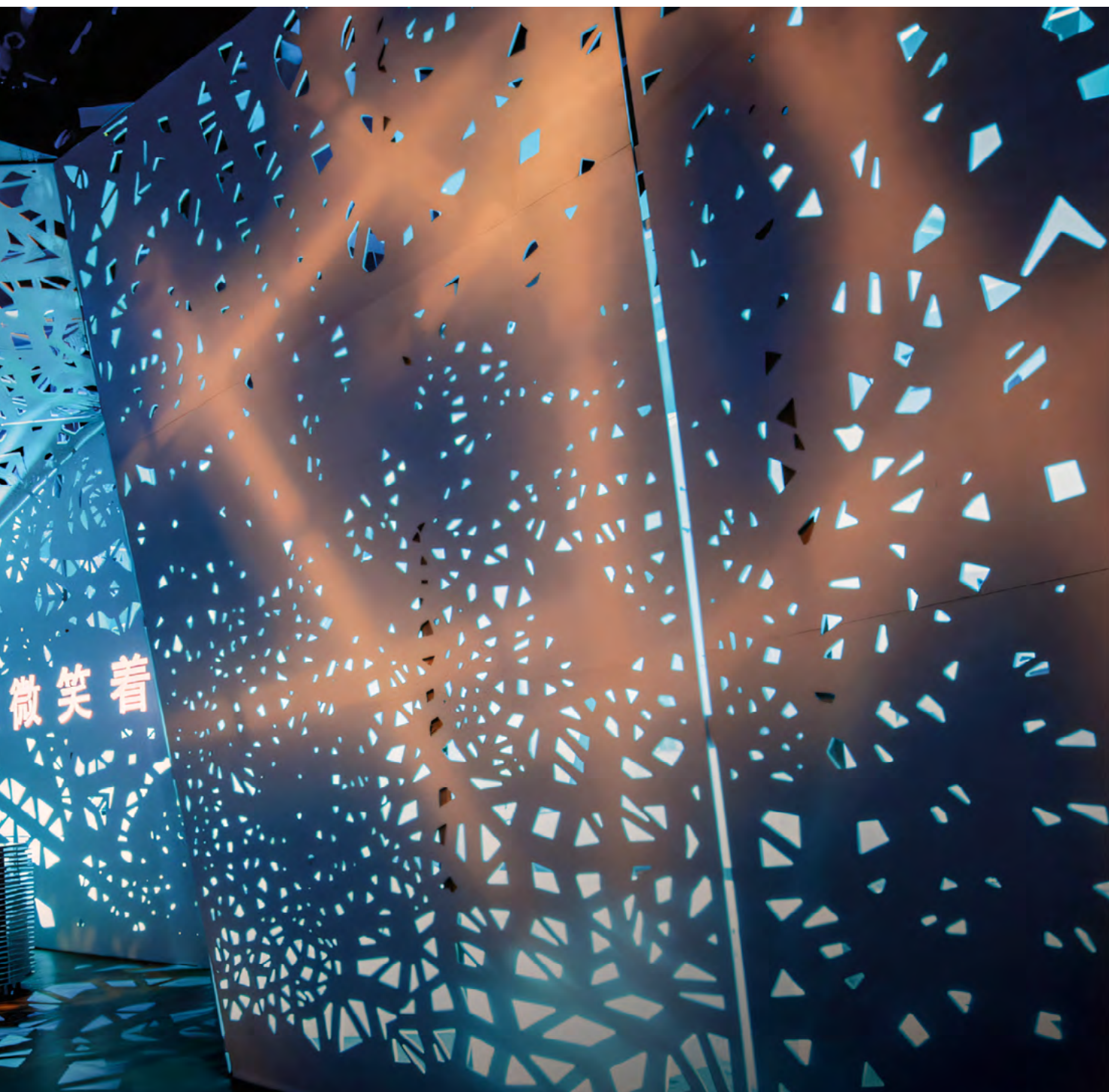
” Od lat zajmuję się rozwojem kompetencji kadr i z perspektywy czasu widzę, jak ogromny dystans udało nam się pokonać od lat 90., kiedy inwestowanie w wiedzę pracowników traktowano raczej jako opcję niż konieczność. Wejście Polski do Unii Europejskiej i integracja z rynkiem międzynarodowym stopniowo zmieniały podejście pracodawców, a fundusze unijne i wsparcie państwa ułatwiały dostęp do szkoleń. Dziś rozwój pracowników jest integralną częścią strategii firm, a wydatki na szkolenia postrzegane są jako inwestycja w efektywność, lojalność i zaangażowanie zespołu. Równolegle następowała profesjonalizacja branży szkoleniowo-doradczej, która stała się wiarygodnym partnerem przedsiębiorców. Jestem przekonana, że w przyszłości uczenie się przez całe życie będzie jeszcze ważniejsze i kluczowe dla konkurencyjności polskich firm.

Warszawa, styczeń 2025 [149]

Wnętrze pawilonu polskiego
podczas EXPO 2010 w Szanghaju.

Fot. PARP

Część III. 2010-2014

Pawilon Polski na wystawie
światowej EXPO 2010
w Szanghaju.

Fot. PARP

Pawilon

” Na pytanie Organizatorów EXPO:
„Co czyni miasta i życie w nich
lepszym?”, nasza odpowiedź brzmi:
„Uśmiech!”. Uśmiech ludzi przyjaznych,
ciepłych i otwartych na świat, których
ciągle do przodu popycha wiara w lepszą
przyszłość. Tacy ludzie mieszkają
w Polsce, a ona rozwija się dzięki ich
marzeniom.

(Z informacji o Pawilonie Polskim na EXPO
2010) [50]

➤ 1 maja – 31 października 2010

W Szanghaju odbywa się wystawa światowa EXPO 2010. Pawilon Polski, przygotowany przez PARP, otrzymuje srebrny medal za najbardziej kreatywną prezentację oraz w kategorii „Najlepsza promocja kraju”. Pawilon odwiedza około 8 mln osób.

➤ 5–9 marca 2013

PARP odpowiada za część wystawienniczą na targach CeBIT w Hanowerze – największej światowej wystawie teleinformatycznej – przygotowuje stoisko narodowe, udział Polski w ceremonii otwarcia targów oraz Wieczór Narodowy (Polish Night).

Targi CeBIT w Hanowerze (Niemcy), 2013.
Fot. Fabrizio Bensch/Reuters/FORUM

➤ 1 maja – 31 października 2015

W Mediolanie odbywa się wystawa światowa EXPO 2015. Założeniem Pawilonu Polskiego jest promocja przemysłu rolno-spożywczego, pawilon odwiedza około 1,6 mln osób. Książka Apetyt na Polskę, przygotowana na EXPO 2015 na zlecenie PARP, zdobywa tytuł Najlepszej Książki Kucharskiej Roku 2015 w konkursie Poland 100 Best Restaurants.

**Pawilon polski podczas EXPO 2015
w Mediolanie. Fot. PARP**

➤ 23–27 kwietnia 2017

Odbywają się Targi Hannover Messe, największe w Europie i jedno z największych na świecie wydarzeń poświęconych branży przemysłowej. Na łącznej powierzchni 1139 m² zorganizowanego przez PARP stoiska narodowego, swoją ofertę prezentuje niemal 100 polskich firm, 8 regionów i 4 specjalne strefy ekonomiczne.

➤ 10 czerwca – 10 września 2017

Na Międzynarodowej Wystawie EXPO 2017 w Astanie (Kazachstan) Pawilon Polski, przygotowany przez PARP, otrzymuje złoty medal w kategorii „Architektura i design pawilonu do 400 m²”.

**Pawilon polski podczas
EXPO 2017 w Astanie.**

Fot. PARP

➤ 12–15 listopada 2018

W Düsseldorfie odbywają się targi MEDICA – jedna z najważniejszych na świecie imprez w branży medycznej, gdzie PARP organizuje stoisko narodowe o powierzchni 240 m², na którym prezentowanych jest ponad 140 firm. Targi odwiedza około 130 tysięcy osób z całego świata.

Bożena Lublińska-Kasprzak, prezes PARP w latach 2009–2016

” Jak pokażemy Chińczykom Polskę? Chcemy pokazać ją jako nowoczesny kraj, członka Unii Europejskiej, rzetelnego partnera dla chińskiego biznesu. Pokażemy też nasz dorobek kulturalny. Dlatego będą koncerty muzyki Chopina, parady smoków, występy zespołów rockowych i folklorystycznych. Chińczycy cenią polską kulturę. Podczas próbnego otwarcia naszego pawilonu 26 kwietnia czekali dwie godziny na wstęp. [...] Liczymy na wzrost chińskich inwestycji w Polsce i zwiększenie polskiego eksportu na rynek chiński. [77]

Kolejki do polskiego pawilonu
na targach Expo 2010
w Szanghaju, 26 maja 2010.
Fot. PARP

Z informacji o Pawilonie Polskim na EXPO 2010

” Odpowiedzią Polski na ideę przewodnią Wystawy EXPO 2010 „Lepsze miasto, lepsze życie” jest opowieść o kraju, w którym to ludzie ze swym optymizmem i kreatywnością są największą siłą i wartością miast. Hasło polskiego udziału brzmi bowiem „Polska się uśmiecha”. Pokazujemy, że za podziwianymi zabytkami architektury, budowlami czy rozwiązaniami technologicznymi zawsze kryją się ludzie, ich pozytywna energia, odwaga i konstruktywna siła. [...]

Hasło „Polska się uśmiecha” wpisuje się w długofalową strategię promocji marki narodowej „Polska”, w której jako największy atut naszego kraju eksponowany jest kreatywny, dynamiczny czynnik ludzki.

2010 [45]

Z „Gazety Wyborczej”

Cztery godziny trzeba czekać na wejście do polskiego pawilonu na EXPO w Szanghaju, przed którym ustawiała się kilkusetmetrowa kolejka. Po polskiej ekspozycji oprowadza między innymi multimedialny smok. Hitem wśród zwiedzających okazał się ośmiominutowy film animowany Historia Polski, stworzony przez nominowanego do Oscara reżysera Tomasza Bagińskiego, wyświetlany w trójwymiarze.

Szanghaj, 1 maja 2010 [106]

Kong Lingjun, chiński dziennikarz

Spośród wszystkich pawilonów najczęściej dane mi było odwiedzać polski, dlatego też jego pracownicy są szczególnie bliscy mojemu sercu. [...] Opisując polski pawilon na wystawie EXPO, chińskie media zgodnie twierdzą, że jest on pełen atrakcji. Zwrot ten nie oznacza jedynie, że organizatorzy przewidzieli wiele punktów w kalendarzu wydarzeń, ale jest również wyrazem uznania dla ich jakości. [...] Przedsiębiorcy uczestniczący w sympozjach i spotkaniach promujących inwestycje zostali starannie wyselekcjonowani.

Szanghaj, 7 sierpnia 2010 [23]

Róża Romaniec, dziennikarka

Na [...] targach CeBIT biało-czerwone barwy są widoczne w kilku halach. Oficjalne stoisko polskiego Ministerstwa Gospodarki mieści się w hali numer 6. [...] W hali obok wystawia się również szereg polskich firm oraz regionów. Wielu interesantów podchodziło i pytało o ofertę. Tłoku jednak nie było. W opinii zwiedzających szczególnie pozytywnie wypadł gdyński park technologiczny, który ma sporą powierzchnię stoiska i w sympatyczny sposób zachęca do rozmów. Tam też widać było większe zainteresowanie niż gdzie indziej. Również w innych halach znajdowały się pojedyncze biało-czerwone stoiska, wśród nich firmy handlowe, jak i producenci gier komputerowych.

Największa polska firma na niemieckim rynku produkująca oprogramowanie Comarch [Beneficjent Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka] z Krakowa zdecydowała się jednak wystawić niezależnie od polskiej ekspozycji i bez narodowych barw. Niebieski i atrakcyjny pawilon krakowskiej spółki mieścił się w hali numer 5. Jego powierzchnia była porównywalna z powierzchnią polskiego stoiska narodowego. Szef Comarchu Janusz Filipiak ocenił polską prezentację jak słabą. – Polska w tej chwili jest raczej jednym wielkim centrum zasobów informatycznych, gdzie obce korporacje lokują swoje oddziały, bo mają dostęp do ludzi – stwierdził szef Comarchu w rozmowie z DW [Deutsche Welle]. Dodał, że nadal jednak tylko niewiele dużych polskich firm produkuje własne innowacyjne produkty i w adekwatny sposób prezentuje się na takich targach. [...] Zdaniem Janusza Filipiaka współpraca polsko-niemieckiego sektora teleinformatycznego opiera się głównie na możliwościach korzystania z polskich informatyków, których brakuje w Niemczech. – Rynek niemiecki jest dziesięciokrotnie większy niż polski – mówi Filipiak. – Ale polska informatyka jest młodsza, bardziej nowoczesna i szkoda, że brakuje nam potencjału rynkowego na skalę zbliżoną do Niemiec – dodaje.

Hanower, 13 marca 2013 [123]

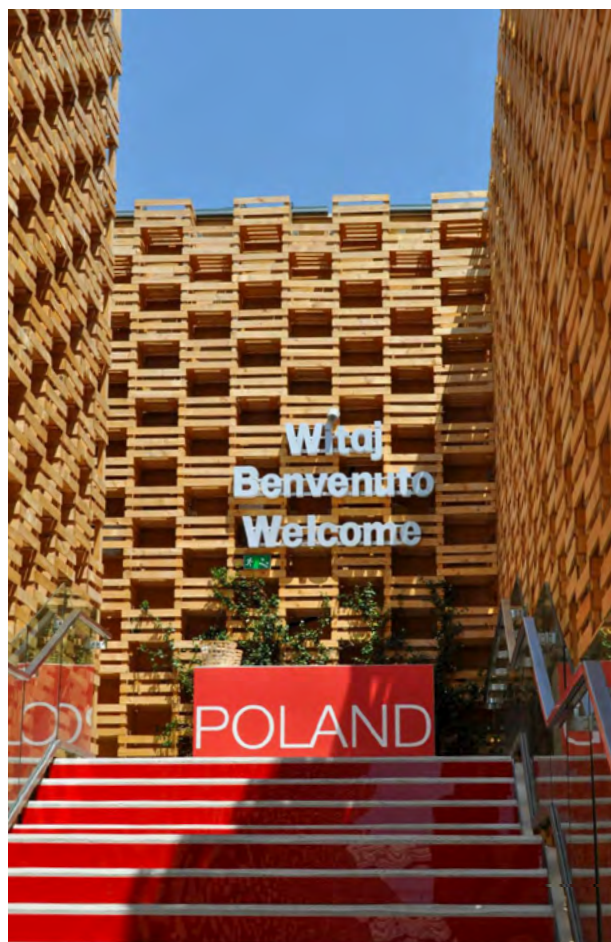

Premier Donald Tusk i kanclerz Niemiec Angela Merkel podczas otwarcia polskiego stoiska narodowego na międzynarodowych targach nowych technologii CeBIT, Hanower (Niemcy), 5 marca 2013.
Fot. PARP

” Podstawą stworzenia strategii udziału Polski w Wystawie Światowej EXPO 2015 w Mediolanie stała się przygotowana we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa lista polskich produktów spożywczych z największym potencjałem eksportowym. Po raz pierwszy w historii wystaw światowych polski przemysł rolno-spożywczy miał swoje odzwierciedlenie w każdym elemencie polskiej prezentacji: od projektu pawilonu i jego wyposażenia (w tym restauracji i sklepu), przez prezentacje tematyczne i program gospodarczy, aż po działania promocyjne, w tym pokazy kulinarne i książkę kucharską *Apetyt na Polskę*, która pokazuje nowoczesne oblicze polskiej kuchni. Pawilon Polski był czwartym co do wielkości spośród wszystkich pawilonów krajów biorących udział w EXPO 2015. Został zaprojektowany przez architektów z warszawskiej pracowni 2pm, a za scenariusz ekspozycji odpowiedzialna była firma Platige Image. Od pierwszych dni wystawy pawilon zachwycał zwiedzających wyjątkową elewacją, nawiązującą do typowych dla polskiego krajobrazu drewnianych skrzynek na jabłka. Zaraz po wejściu goście kierowali się do otoczonego lustrami sadu jabłoni, inspirowanego obrazem Mehoffera *Dziwny ogród*. Na niemal 1400 metrach kwadratowych przestrzeni ekspozycyjnej znalazły się ponadto: restauracja serwująca dania kuchni polskiej, sklep z polskimi produktami, sala kinowa, instalacja multimedialna prezentująca polski przemysł rolno-spożywczy, przestrzeń zabawy interaktywnej czy wystawy czasowe realizowane we współpracy z regionami i partnerami zaangażowanymi w udział Polski w EXPO 2015. [...]

Wykorzystując możliwości, jakie daje udział Polski w Wystawie Światowej EXPO 2015, przedstawiciele polskich firm uczestniczyli w misjach gospodarczych na terenie Włoch. Prezentacje polskich stoisk narodowych odbyły się na Międzynarodowych Targach Produktów Spożywczych Tutto Food (3–6 maja 2015, Mediolan), Międzynarodowych Targach Produktów Naturalnych SANA (12–15 września 2015, Bolonia) i Międzynarodowych Targach Warzyw i Owoców Macfrut (23–25 września 2015, Rimini). Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości zorganizowała również wizytę przedsiębiorców włoskich na Targach Polagra Food, odbywających się w dniach 26–28 września w Poznaniu.

Mediolan, 2015 [29]

Pawilon Polski podczas Światowej Wystawy EXPO 2015, 13 września 2015.
Fot. PARP

EXPO 2015, Pawilon Polski.

Fot. PARP

Z „Gazety Wyborczej”

Wystawa EXPO w Astanie trwa od 10 czerwca. Polska promuje się tam hasłem „*creative people, smart energy*”, czyli: twórczy ludzie, inteligentna energia. Dla naszych firm, samorządów i rządu to jedna z najatrakcyjniejszych możliwości promocji i okazja do współpracy. Taki jest cel zaplanowanego na wtorek dolnośląskiego dnia, kiedy zaprezentujemy się jako jeden z dziesięciu najszybciej rozwijających się regionów w Europie.

Ze specjalną misją do Kazachstanu jedzie marszałek Dolnego Śląska Cezary Przybylski. Towarzyszyć będą mu przedstawiciele regionalnego biznesu, m.in. Feerum z Chojnowa, Metalerg z Oławy oraz wrocławskiej Seleny. Chcą szukać tam nowych partnerów do współpracy.

– Kazachstan to atrakcyjny i wciąż nie do końca odkryty rynek dla naszych przedsiębiorców. EXPO to szansa na otwarcie dla nich drzwi w tamtej części świata – mówi Karol Przywara, dyrektor wydziału współpracy z zagranicą Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego. Podkreśla, że będziemy szukać kontaktów, ale i promować to, co mamy najlepsze w regionie.

[...] Ale marszałek wizytę w Kazachstanie chce wykorzystać nie tylko do promowania regionu i naszych produktów. Z Astany dolnośląska delegacja przeniesie się do obwodu akmolskiego, który jest skupiskiem ludności polskiej wciąż zamieszkującej Kazachstan. Tam Cezary Przybylski spotka się z Polonią i porozmawia o jej problemach oraz ewentualnej pomocy.

Wrocław, 4 września 2017 [40]

Koncert zespołu ZAKOPOWER podczas dni polskich EXPO 2017 w Astanie.

Fot. PARP

**Logo polskiej prezydencji w Unii Europejskiej
zaprojektowane przez Jerzego Janiszewskiego.
Fot. Krzysztof Kuczyk/FORUM**

Prezydencja

„ Mamy program ambitny. Będziemy dążyć do pogłębienia integracji unijnego rynku, bo to przyspieszy wzrost gospodarczy. 1 lipca 2011 roku Warszawa staje się na kilka miesięcy centrum wydarzeń politycznych kontynentu. Zawdzięczamy to milionom Polaków, którzy uwierzyli, że dzięki pracy, trudom i wyrzeczeniom zagościmy na dobre w Europie.

Donald Tusk (premier RP) [107]

Warszawa, 1 lipca 2011

➤ 2011

Najważniejsze wydarzenie tego roku to pierwsza prezydencja Polski w Radzie Unii Europejskiej od 1 lipca do 31 grudnia 2011. PARP jest zaangażowana w organizację siedmiu międzynarodowych konferencji, między innymi European Network of Mentor from Women Entrepreneurs.

Konferencja European Network of Mentor from Women Entrepreneurs, Warszawa, 26–28 września 2011.

Fot. PARP

➤ 25 marca 2011

Zostaje uchwalona ustawa o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, mająca na celu ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej.

Prezydent Bronisław Komorowski podpisuje ustawę o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, czyli tzw. ustawę deregulacyjną, w Urzędzie Skarbowym Warszawa-Mokotów, 20 kwietnia 2011.

Fot. Jacek Turczyk/PAP

I Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Katowice, 2011.

Fot. PARP

➤ 2011

PARP jest organizatorem corocznej międzynarodowej konferencji sieci Enterprise Europe Network, współorganizuje I Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz Chińsko-Polskie Forum Innowacyjne w Szanghaju.

➤ 2011

PARP rozpoczyna cykliczne i wieloaspektowe badanie ewaluacyjne programów pomocowych dla przedsiębiorstw – Barometr Innowacyjności. Obejmuje ono beneficjentów w momencie rozpoczęcia projektów oraz rok po ich zakończeniu i dostarcza danych o produktywności programów PARP.

➤ 31 marca 2012

W Dolinie Krzemowej odbywa się, współorganizowany przez PARP, Poland Day. Ma on na celu budowanie mostów między Polską a USA, rozumianych jako wymiana wiedzy i networking w obszarach ważnych dla współpracy polsko-amerykańskiej.

„Dynamika, pozytywna energia i solidarność – to główne wartości, które niesie logo nadchodzącej polskiej Prezydencji, oficjalnie przedstawione 10 maja 2011 przez premiera Donalda Tuska” – czytamy w komunikacie Centrum Informacyjnego Rządu. Logo jest nieodłącznym, wizualnym symbolem każdej unijnej prezydencji. To coś więcej niż tylko znak graficzny: to komunikat, który państwo – w tym wypadku Polska – przekazuje o sobie i o nastawieniu, jakie ma na czas sześciu miesięcy przewodzenia w Unii.

Logo naszej Prezydencji ma pokazać Polskę jako nowoczesne i młode duchem państwo, potrafiące inicjować pozytywne zmiany w całej Europie. Ponieważ Prezydencja – będąc głosem Unii Europejskiej – będzie widoczna także w innych państwach świata, nasze logo jest uniwersalne i budzi pozytywne skojarzenia w różnych kręgach kulturowych.

Autorem projektu jest Jerzy Janiszewski, ceniony na całym świecie scenograf i grafik. Absolwent gdańskiej Państwowej Wyższej Szkole Plastycznej, pracował m.in. w Paryżu, Londynie i Barcelonie. Jest laureatem wielu prestiżowych nagród. To właśnie on – niemal dokładnie 31 lat temu podczas Strajków Sierpniowych (1980 roku) – zaprojektował znane dziś na całym świecie logo „Solidarności”. Stało się ono historycznym symbolem polskiej drogi do wolności i demokratycznych przemian w tej części świata. Namalowany pędzlem napis „Solidarność” obiegł cały świat, stając się jednym z najbardziej znanych znaków graficznych światowej kultury. Polski rząd chce, by logo Prezydencji świadomie nawiązywało do wielkiej, historycznej tradycji „Solidarności”. Będzie to miało symboliczne znaczenie, adekwatne do rangi wydarzenia, jakim jest pierwsza w historii polska Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej.

„To co, jak sądzimy, udało się panu Janiszewskiemu, to pokazanie, że Solidarność stała się fundamentem innego sukcesu, że Polska jest znana z tego, że idzie do przodu, że jest energetyczna, że umiemy wygrywać, że nie boimy się zupełnie nowych wyzwań” – podkreślał premier Tusk, prezentując logo.

Warszawa, 10 maja 2011 [143]

” Pod koniec maja 2011 roku polski rząd przyjął priorytety swojej prezydencji, której głównym celem ma być wprowadzenie Wspólnoty na drogę szybszego wzrostu gospodarczego oraz wzmocnienie jej pozycji politycznej. W tym celu polskie przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej ma się skoncentrować na trzech zasadniczych priorytetach: „Integracji europejskiej jako źródle wzrostu”, „Bezpiecznej Europie” i „Europie korzystającej na otwartości”.

W zakresie pierwszego priorytetu Polska prezydencja pragnie działać w celu wzmocnienia wzrostu gospodarczego UE poprzez rozwój rynku wewnętrznego (w tym elektronicznego) i efektywnego wykorzystania budżetu wspólnotowego na rzecz konkurencyjnej Europy. Zdaniem polskiego rządu, Unia Europejska musi przejść do wypracowania nowego modelu wzrostu gospodarczego, dzięki któremu także w kolejnych dziesięcioleciach będzie potrafiła zapewnić sobie odpowiedni poziom rozwoju gospodarczego. [...]

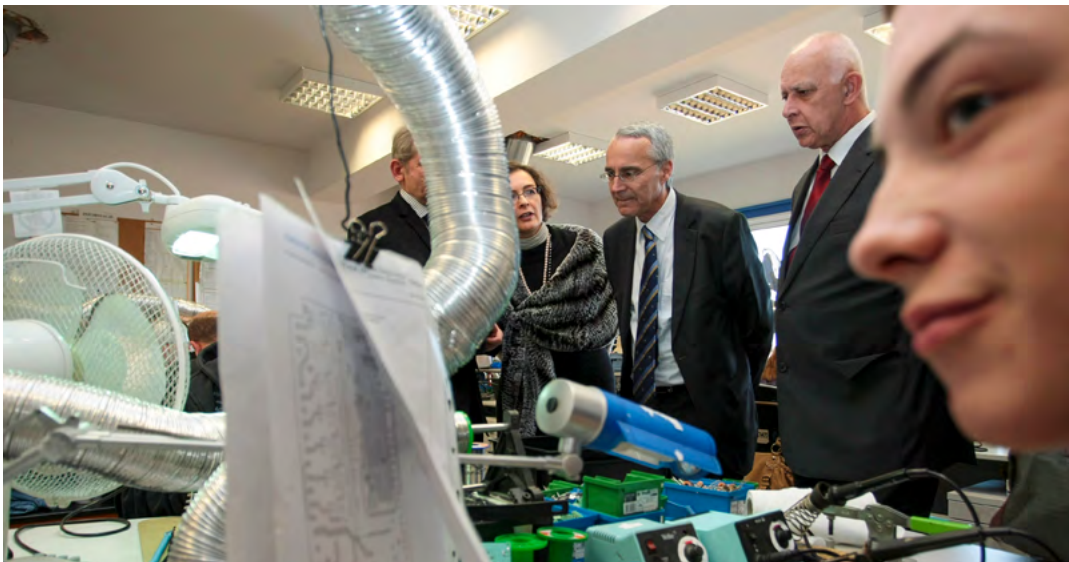
Polska prezydencja chce zająć się również polepszeniem sytuacji małych i średnich przedsiębiorstw, przede wszystkim kwestią ich dostępu do kapitału. Małe i średnie przedsiębiorstwa, tworząc około 60 procent PKB i generując blisko 70 procent miejsc pracy, mają kapitalne znaczenie dla wzrostu gospodarczego Europy. [67]

Członkowie rządu RP i Kolegium Komisarzy UE po wspólnej sesji plenarnej z udziałem premiera Donalda Tuska i szefa Komisji Europejskiej Jose Manuela Barroso. Warszawa, 8 lipca 2011. Fot. Paweł Supernak/PAP

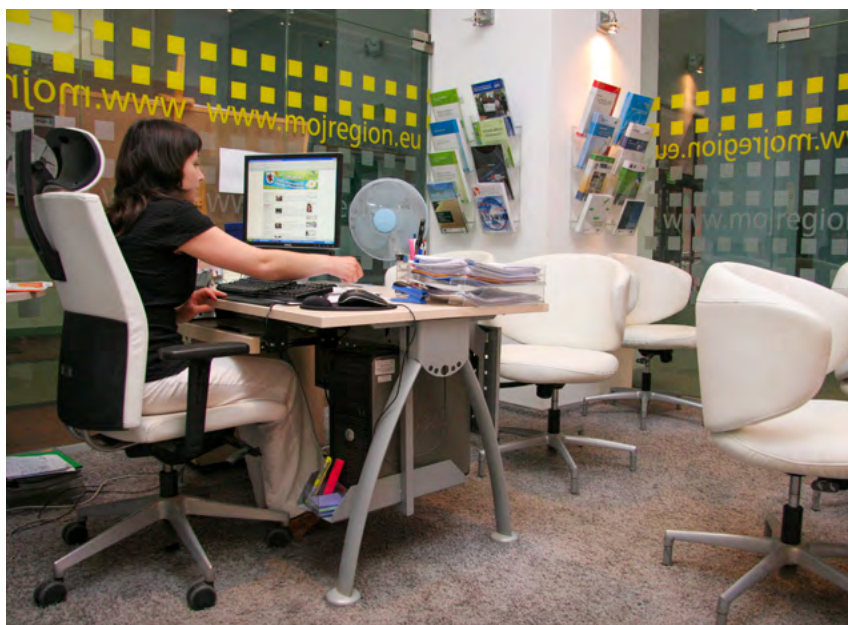
” Nadzieje i oczekiwania związane z polską prezydencją zarówno w kraju, jak i w UE były duże. Oczekiwano od nas więcej niż od prezydencji czeskiej czy węgierskiej, bo przecież Polska to kraj duży, którym od dłuższego czasu rządzi partia proeuropejska, a poparcie dla UE (euroentuzjazm) wynosi 80 procent. Polska zaliczana jest przecież do grupy sześciu największych państw Unii, od którego można oczekiwać raczej inicjowania polityki europejskiej, a nie tylko w miarę bezkolizyjnego zarządzania nią. Niektórzy uważali wręcz, że polska prezydencja będzie precedensowa i pokaże, jak powinna być ona pełniona w nowym systemie unijnym, stworzonym przez traktat z Lizbony. Jednocześnie Polska, jako kraj sprawujący prezydencję po raz pierwszy wiedziała, że musi postępować ostrożnie, gdyż jej aktywność lub pasywność będzie surowo oceniana. [...] Polska podeszła do prezydencji poważnie, odrzucając nasze tradycyjne powiedzenie „jakoś tam będzie”.

2012 [34]

Delegacja Komisji Europejskiej z Patrickiem Amblardem (odpowiedzialnym za unijne programy dla Polski) i marszałkiem województwa podlaskiego Jarosławem Dworzańskim w firmie Plum z branży elektronicznej, która z sukcesem korzysta z unijnego dofinansowania, uroczyste otwiera nową halę produkcyjną, Ignatki k. Białegostoku, 26 października 2011.

Fot. Anatol Chomicz/FORUM

**Punkt Informacyjny
o funduszach unijnych
w Urzędzie Marszałkowskim
w Toruniu, 13 czerwca 2011.**

Fot. Mikołaj Kuras/Agencja
Wyborcza.pl

Józef M. Fiszer, politolog

” Nie ulega wątpliwości, że prezydencja Polski w Radzie UE była wydarzeniem doniosłym, dzięki któremu nasz kraj ostatecznie potwierdził swój powrót do Europy. Wydarzenie to było zarazem sprawdzianem dla Polski w jednoczącej się Europie i potwierdzeniem naszego członkostwa w Unii Europejskiej. Polska, sprawując prezydencję, przez pół roku była w ścisłym centrum decyzyjnym Unii Europejskiej. Wśród badaczy, polityków, ekspertów i publicystów panuje przekonanie, że każde państwo członkowskie, po odbyciu swej pierwszej prezydencji w Unii Europejskiej, staje się jej pełnoprawnym i „dojrzałym” członkiem.

2012 [35]

**Nowy terminal pasażerski T2 w Porcie Lotniczym
im. Lecha Wałęsy w Gdańsku, inwestycja zrealizowana
z dużym udziałem funduszy unijnych, z myślą
o przygotowaniu portu do obsługi większego ruchu
pasażerskiego podczas EURO 2012, 31 marca 2012.**

Fot. Łukasz Dejnarowicz/FORUM

Polska stała się krajem znanym. Przez wiele lat byliśmy w „szarej strefie” krajów komunistycznych, a nasza obecność w świadomości europejskiej czy światowej zaczyna się od roku 1980, czyli od Solidarności, Lecha Wałęsy, później stanu wojennego, gen. Jaruzelskiego. Do dzisiaj czasami w zupełnie niespodziewanych miejscach pytają mnie o naszych historycznych przywódców. W polskim sporze tamtego okresu były wielkie emocje, które interesowały ludzi na całym świecie. Od roku 1989 Polska jest krajem szanowanym za pokojową drogę, którą przeszliśmy, za Okrągły Stół, za wielką zmianę polityki wewnętrznej, za zmiany gospodarcze i za to, że potrafiliśmy skutecznie zabiegać o wejście do UE, do NATO. Zatem Polska stała się krajem znanym, poważanym, cenionym za swoją polityczną rolę w ostatnich 20 latach, a w ostatnim okresie kryzysu jeszcze dodatkowo szanowanym za to, że wszyscy mają albo ujemny wzrost gospodarczy, albo zerowy, a Polska ma dodatni. [...]

Wizerunek Polski w ciągu ostatnich 20 lat zmienił się radykalnie i bardzo na korzyść. Dzisiaj trzeba się zastanowić, co zrobić, żeby ten wizerunek utrzymać, co zrobić, żeby go jeszcze poprawić, ponieważ to, co mogliśmy już zrobić, zrobiliśmy, a teraz poprzeczka poszła wyżej, jeśli chodzi o wymagania wobec Polski. [...] Polska jest krajem cywilizowanym, przyjaznym, z całkiem niezłą infrastrukturą turystyczną, z dobrą kuchnią, nie mówiąc o napitkach, bo one są powszechnie znane i cenione. Trzeba dobrze wykorzystywać okazje, np. Euro 2012. To był prawdziwy sprawdzian, czy wejdziemy do grupy państw, które są zdolne do organizowania wielkich imprez. Czy potrafimy zorganizować sprawny transport, lokum, bezpieczeństwo, zaopatrzenie, atmosferę itd. Zdanie tego testu bardzo pozytywnie wpłynęło na opinię o Polsce i o Polakach. Weszliśmy do niezbyt licznej grupy krajów, które są zdolne do organizacji wielkich wydarzeń. [...]

Niezależnie od realizacji koncepcji integrowania Europy państwa narodowe będą istniały jeszcze dziesiątki lat. I dopóki nie żyjemy w przestrzeni europejskiej całkowicie wspólnej, to patriotyzm w rozumieniu wspierania gospodarki własnej jest uzasadniony. Byłoby dobrze, gdyby mógł się wiązać z reakcją konsumencką, tzn. wyborem produktu Made in Poland. Oczywiście rynek ma swoje prawa i nieraz inne czynniki niż patriotyzm decydują o zakupie. Gdy kupuję ser feta, szukam oryginalnego – greckiego. Dlaczego?

To jest mój skromny wkład we wspieranie biednej greckiej gospodarki, która przez ostatnie lata zaniedbała całkowicie konkurencyjność. Lista atrakcyjnych greckich produktów składa się raptem z kilku punktów.

Wracając do patriotyzmu gospodarczego – [...] on oczywiście ma głęboki sens. To nie jest tylko nawoływanie, że polskie jest dobre, ale odnalezienie i wskazanie pośród produktów rodzimych absolutnej czołówki światowej w dziedzinie designu, trwałości, jakości, użyteczności, ceny.

Warszawa, wrzesień 2012 [74]

Fot. Sławomir Kamiński/Agencja Wyborcza.pl

Jeffrey Sachs, były doradca Leszka Balcerowicza w rządzie Tadeusza Mazowieckiego

” Czekam na dzień, kiedy Polska stanie się dawcą pomocy dla państw nadal ubogich, tak by Europa jako całość pomogła światu, nadal tkwiącemu w biedzie, wydostać się z ubóstwa. Także przemiany w Afryce mogą czerpać z polskiego doświadczenia i na nim budować. Polska może pomagać tym krajom w ten sam sposób, w jaki Polsce pomagały inne kraje europejskie. Tak właśnie postrzegam rolę Polski: kraj wiodący i zarazem znak nadziei, dowód tego, co mogą oznaczać reformy.

2008 [30]

Produkcja soczewek optycznych
Fot. Adobestock.com

Perspektywa

” Potrzeba bycia innowacyjnym wyrasta najczęściej na gruncie otoczenia, w którym działa przedsiębiorca. Jeśli otoczenie jest konkurencyjne i innowacyjne, to szybciej pojawia się świadomość i chęć do zmian. Innowacje w ograniczonym stopniu można wymuszać regulacjami, natomiast można skutecznie wspierać rozwój firm odpowiednimi programami wsparcia.

(Paulina Zadura, dyrektor Departamentu Rozwoju Przedsiębiorczości i Innowacyjności PARP) [62]

Łódź, IV Piknik Funduszy Europejskich w Manufakturze, 17 czerwca 2012.

Fot. Marcin Stępień/Agencja Wyborcza.pl

➤ 15 stycznia 2013

Rząd przyjmuje Strategię Innowacyjności i Efektywności Gospodarki – Dynamiczna Polska 2020, określając kierunki działań w celu średniookresowego rozwoju polskiej gospodarki.

➤ 2013

Od momentu wstąpienia do UE Polska uzyskuje ponad 82 miliardy euro dotacji z unijnych funduszy spójności. Około 30 procent tej kwoty trafia do przedsiębiorstw (wsparcie uzyskało około 28 tysięcy firm).

➤ 2013

PARP rozpoczyna unikatowy w skali kraju projekt badawczy Panel Polskich Przedsiębiorstw, który stanowi również innowacyjną formę konsultacji społecznych. W jego ramach corocznie jest przeprowadzana ankieta „Koniunktura i otoczenie biznesu”, pozwalająca bliżej przyjrzeć się kondycji polskich przedsiębiorstw i strategiom konkurencyjności.

**Targi Pracy i Przedsiębiorczości
w Pałacu Kultury i Nauki
w Warszawie,
9 października 2013.
Fot. Rafał Guz/PAP**

➤ 11 października 2013

Zostaje uchwalona ustawa „o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy”, która ma zapobiec redukcji miejsc pracy i umożliwić pomoc państwa dla przedsiębiorców, którzy ponieśli duże straty wskutek kryzysu.

Głosowanie w Sejmie. Warszawa, 2013.

Fot. Paweł Supernak/PAP

Firmy chcą na inwestycje cztery razy więcej niż ma PARP. Wnioskują o 3,5 mld zł, a do podziału jest 850 mln zł. Chodzi o reaktywowane po trzech latach dotacje z programu „Innowacyjna gospodarka” na nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym. Ich pierwotna pula (ponad 6 mld zł) rozeszła się w zaledwie trzech konkursach (ostatni odbył się pod koniec 2009 roku). Były to najpopularniejsze granty unijne rozdzielane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości [...].

– Zajmuję się dotacjami dla przedsiębiorców ponad 10 lat i za każdym razem obserwuję naprawdę imponujące zainteresowanie, jakie wzbudzają wśród nich bezpośrednie dotacje na rozwój – mówi „Rz” Paweł Tynel, dyrektor w firmie doradczej Ernst & Young.

– Dzieje się tak pomimo tego, że warunki dostępu do tych grantów są stale zaostrzane – dodaje. [...]

Zdaniem Pawła Tynela niezmiennie duże zainteresowanie firm grantami na inwestycje powinno zastanowić urzędników w resortach rozwoju regionalnego i gospodarki.

– Urzędnicy powinni odpowiedzieć sobie, co tak naprawdę chcą osiągnąć poprzez dystrybucję tych pieniędzy i jakie zmiany w gospodarce, także te związane z poziomem jej innowacyjności, są nam potrzebne. Jak pokazują doświadczenia, przedsiębiorcy są bowiem w stanie sprostać najtrudniejszym wymogom i przygotować bardzo ambitne przedsięwzięcia, które powinny przekładać się na coraz lepszy stan naszej gospodarki – tłumaczy Tynel.

Warszawa, 11 czerwca 2013 [95]

Michał Sadowski, prezes Brand24 – firmy z branży informatycznej

” Brand24 jest moim szóstym projektem. Prowadziłem biznesy online przez blisko 15 lat i większość z Was mnie wtedy nie znała. Wielu założycieli zapomina bądź nie wie, że prowadzenie biznesu to maraton, a nie sprint. Problem polega na tym, że jest to maraton, w którym widzisz ludzi dopiero na końcu biegu, kiedy są blisko sukcesu, są popularni, widzisz ich w gazetach i wywiadach. Nie widzisz natomiast ich ciężkiej pracy, jaką musieli włożyć, by się tu znaleźć, ich problemów z pieniędzmi. Nie widzimy wysiłku, widzimy głównie sukces. Co więcej, media bombardują nas ich postrzeganiem

sukcesu, przedstawiają najlepsze historie. Często w nagłówkach czytamy „Wczoraj był studentem, dziś zarabia miliony”. Zwykle to tak nie wygląda. Mogą się oczywiście zdarzyć tacy ludzie, ale to jak los na loterii. Zazwyczaj zakładanie opłacalnego biznesu zajmuje dużo czasu i pracy – musisz być na to gotowy. [51]

Krzysztof Bożek, współwłaściciel wegańskiej burgerowni Krowarzywa

” Myślałem o miejscu, w którym damy ludziom coś dobrego i przy okazji będziemy promować styl życia – bezmięсны i bez produktów pochodzenia zwierzęcego. Bo w Krowarzywa nie ma nie tylko mięsa, ale też mleka ani jajek. Są grillowane warzywa, cieciora, tofu. [...] U nas nawet bułka tarta w panierce jest wegańska. A talerzyki, na których serwujemy burgery, są z otrąb pszennych. [...] Owszem, wpisujemy się w trendy, dlatego to nie jest po prostu wegańskie żarcie, ale wegańska burgerownia. Wierzę też, że nawet jak minie moda, my się obronimy. [...]. Ludzie mają szansę na spróbowanie ładnego, smacznego, ciekawego jedzenia za 12–16 złotych. I chcą próbować.
Warszawa, 2013 [46]

**Wegańska
burgerownia
Krowarzywa,
Warszawa 2014.**

Fot. Łukasz Sokół/
FORUM

Agnieszka Łabuszewska, założycielka Cafe Kulturalna

” Ludzie lubią to, co nazywam platformą wymiany energii – nie idziesz na sam występ [...]. Gość klubokawiarni to jednocześnie współautor atmosfery. Jesteśmy w pewnym sensie prywatną instytucją kultury: koncerty – ponad sto rocznie, spotkania literackie, pokazy filmów z muzyką na żywo. [...] W Kulturalnej odbywały się też spektakle Teatru Opera Buffa – osób chorych na schizofrenię. Weszliśmy w projekt „Międzypokoleniowy dancing seniorów”. [...] Mamy sponsorów alkoholowych, ale zawsze szukamy kompromisu, bo oni rzeczywiście by tak chcieli: ładne dziewczyny, na szpilkach, w obcisłych ubraniach, rzucająca się w oczy reklama. Negocjujemy: jak już muszą być hostessy, to żeby były inaczej ubrane. Dlaczego kobiety, a nie faceci? Niektóre firmy alkoholowe myślą, że jesteśmy dziwakami, ale my się upieramy. Mamy wrażenie, że inaczej ludzie by nas tak nie lubili.

Warszawa, 2013 [92]

Cafe Kulturalna, Warszawa, 2005.

Fot. Krzysztof Kuczyk/
FORUM

Bistro Charlotte założone przez Justynę Kosmałą – pierwszy z sieci lokali na warszawskim placu Zbawiciela, 2013 [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój].

Fot. Rafał Guz/PAP

Rafał Brzoska, prezes Integer.pl, twórca paczkomatów InPost [Beneficjent Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka]

” W 2009 roku mówiliśmy po raz pierwszy o paczkomatach. Większość tych, którzy obserwowali nasze działania, uważała wówczas, że jest to produkt niszowy, ciekawostka technologiczna, która nigdy się nie przyjmie. Mozolnie budując świadomość w kolejnych branżach, udowodniliśmy, że jest to najlepsze rozwiązanie dla rynku e-commerce, nie tylko polskiego, lecz także światowego. Zrobiliśmy to na tyle skutecznie, że najwięksi nas zauważyli i postanowili kopiować. Nic bardziej nie napawa mnie dumą niż to, że nie my kopiujemy największych, ale najwięksi próbują kopiować nas – jedni lepiej, inni gorzej, niektórzy nieudolnie. Tak czy inaczej, jest to najwspanialsze w tej układance. [44]

Z artykułu na portalu forsal.pl

Najwięcej pieniędzy [ze środków unijnych] ma w puli Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, która już za tydzień zacznie przyjmować wnioski na wspieranie elektronicznego biznesu typu B2B z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Do podziału jest 300 milionów złotych. Pieniądze trafią do firm zamierzających kupić systemy teleinformatyczne, które umożliwią im elektroniczne prowadzenie interesów z partnerami. 11 czerwca 2013 [49]

Otwarcie pierwszego sklepu polskiego producenta drukarek 3D – firmy Zortrax, Kraków, październik 2014 [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój].

Fot. Jakub Ociepa/Agencja Wyborcza.pl

Z dziennika „Rzeczpospolita”

Na finiszu realizacji programu Innowacyjna Gospodarka urzędnicy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości przygotowali dla firm z branży nowych technologii (w tym IT, ICT, bio- i nano-technologii) ofertę dla rynku amerykańskiego. Agencja ogłosiła nabór w nowej części Innowacyjnej Gospodarki, którą nazwano Polski Most Krzemowy. Jest to pilotażowe przedsięwzięcie mające na celu wsparcie polskich firm z branży nowych technologii w ekspansji na rynek amerykański i w ten sposób przyspieszenie ich rozwoju.

Przedsięwzięcie ma trzy etapy – dwa w Polsce i jeden w USA. Pierwszy to jednodniowe szkolenie o specyfice prowadzenia działalności w USA i podejmowaniu tam współpracy gospodarczej. Drugi to pięciodniowe obozy przygotowawcze: warsztaty z ekspertami

amerykańskimi i polskimi. Ich celem jest opracowanie przez każdego uczestnika strategii marketingowej na rynek amerykański dla swojej firmy, a także przygotowanie do udziału w trzecim etapie projektu, realizowanym już w USA. Do ostatniego etapu zakwalifikuje się – na podstawie oceny strategii marketingowych stworzonych przez przedsiębiorców podczas obozów – trzydzieści firm. Otrzymają one do 55 tysięcy zł na wdrożenie strategii marketingowej w USA w postaci bonów, przeznaczonych na zakup usług doradczych, szkoleniowych i mentorskich z zakresu m.in. marketingu, prawa, księgowości, finansów i ochrony własności przemysłowej. Przedsiębiorcy będą uczestniczyć w spotkaniach z potencjalnymi klientami i inwestorami.

Aby zaistnieć w USA, firmy będą musiały wyłożyć własne środki, gdyż koszty przelotu i pobytu w Dolinie Krzemowej uczestnicy pokrywają sami, ale potem będą mogli bezpłatnie korzystać z biura należącego do wiodącej tzw. instytucji akcelerycyjnej z Doliny Krzemowej.

Co ciekawe, doświadczenia z tego pilotażu mają być wykorzystane przy kolejnych edycjach i rozszerzaniu programu na inne, amerykańskie wiodące ośrodki w zakresie rozwoju nowoczesnych technologii, na przykład Chicago oraz ośrodki w innych krajach, między innymi w Japonii, Korei, Chinach, Indiach i Singapurze.

Warszawa, 16 stycznia 2014 [97]

Pokaz lewitującego magnesu z wykorzystaniem ciekłego azotu w Instytucie Chemii Uniwersytetu w Białymstoku, który zaprosił młodzież do nowego Centrum Syntezy i Analizy BioNanoTechno, zrealizowanego dzięki funduszom unijnym, Białystok, 16 grudnia 2011. Fot. Anatol Chomicz/ FORUM

**Nagroda PARP w konkursie
na Innowacyjną
Technologię B2B 2009.**

Fot. PARP

Z broszury PARP Zaistnieć w dolinie krzemowej

Dolina Krzemowa tworzy unikalne środowisko dla powstawania i akceleracji nowych przedsiębiorstw, które korzystają w tym miejscu zarówno z dostępu do kapitału, rozwiązań technologicznych, modeli zarządzania, jak też wyjątkowej sieci powiązań osobistych (social networking). Tutejsza kultura biznesowa, panująca zwłaszcza wśród „młodych” firm typu start-up, opiera się w dużej mierze na koncepcji dzielenia się (wiedzą, doświadczeniem, kontaktami), co wpływa na powstanie unikatowej przestrzeni sprzyjającej powstawaniu tzw. otwartych innowacji (według tej koncepcji firmy nie

mogą polegać wyłącznie na swoich własnych badaniach, ale powinny nabywać patenty lub licencje na wynalazki i inne nowatorskie rozwiązania od innych firm, a także udostępniać swoje wynalazki, których nie wykorzystują, innym podmiotom na zasadzie sprzedaży licencji, tworzenia konsorcjów itd.).

Istotną cechą Doliny Krzemowej jest również otwartość wynikająca m.in. z tego, że znaczna część pracujących tam managerów pochodzi spoza USA. Region ten skupia najlepszych pracowników w dziedzinie wysokich technologii. [...]

Wzrost zainteresowania polskiej administracji rządowej wpływem start-upów na innowacyjność i konkurencyjność gospodarki zaowocował otwarciem w 2013 roku przez Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Waszyngtonie zamiejscowego biura w Dolinie Krzemowej o nazwie POLSKA Silicon Valley Acceleration Center (SVAC). Posiada ono swoją siedzibę, jak również tzw. soft-landing zone, czyli strefę miękkiego lądowania dla polskich firm, w znanej instytucji akcelerycyjnej RocketSpace. Poza realizacją trzeciego etapu projektu Polski Most Krzemowy, biuro uruchomiło szeroką ofertę wsparcia skierowaną do polskich młodych firm technologicznych. [20]

Łódź, 25 września 2015.
Centrum Biznesu, Handlu
i Rozrywki Sukcesja.
Fot. Michał Kaźmierczak/FORUM

Część IV. 2015-2019

**Budynek kampusu Uniwersytetu
w Białymstoku, sfinansowanego
w większości ze środków
unijnych.**

Fot. Agencja Wschód/FORUM

Rozwój

” Wysiłki naukowców, próbujących lepiej rozumieć naszą rzeczywistość, ukazują ją jako wzajemnie spójną i gęsto powiazaną sieć wpływów. To już nie tylko słynny „efekt motyla”, który, jak wiemy, polega na tym, że minimalne zmiany w warunkach początkowych jakiegoś procesu mogą dać w przyszłości kolosalne i nieobliczalne rezultaty, ale nieskończona ilość motyli i ich skrzydeł, ciągle w ruchu. Potężna fala życia, która wędruje poprzez czas.

(Olga Tokarczuk, pisarka, noblistka) [139]

➤ 13 lipca 2015

Otwarcie nowej perspektywy finansowej 2014–2020 UE dla Polski. PARP staje się Instytucją Pośredniczącą w realizacji trzech programów operacyjnych: Inteligentny Rozwój, Polska Wschodnia oraz Wiedza Edukacja Rozwój.

W ramach tego ostatniego programu realizowane są projekty szkoleniowo-doradcze dla przedsiębiorców m.in. z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem czy procesem innowacji.

➤ 16 lutego 2016

Polski rząd przyjmuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, zakładającą m.in. wspieranie rozwoju innowacyjnych firm.

➤ 16 kwietnia 2016

Zostaje powołany do życia Polski Fundusz Rozwoju jako spółka akcyjna należąca w całości do Skarbu Państwa. W skład Grupy PFR wchodzi PARP, w związku z czym następuje przekształcenie identyfikacji wizualnej PARP, w tym zmiana logotypu.

Minister rozwoju i finansów Mateusz Morawiecki podczas prezentacji Polskiego Funduszu Rozwoju – Inwestycje dla Polski, Warszawa, 14 grudnia 2016.

Fot. Marcin Obara/PAP

➤ 2017

Inauguracja projektu badawczego PARP „Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw”, realizowanego do 2023 roku.

Dyrektor ds. naukowych Jacek Wojciechowicz (po lewej) i Prezes Michał Kaszuba (po prawej) w Centrum Badań DNA w Poznaniu.

Fot. Piotr Skórnicki/Agencja Wyborcza.pl

➤ 27–28 marca 2017

PARP z Polskim Funduszem Rozwoju i Funduszem Wyszehradzkim organizuje międzynarodowy Kongres Innowatora – CEE Innovators Summit z udziałem premierów państw Grupy Wyszehradzkiej. Podpisana zostaje Deklaracja Warszawska w sprawie działań na rzecz innowacyjności regionu.

➤ 24 września 2018

Globalny dostawca indeksów FTSE Russell podniósł klasyfikację Polski z „Advanced Emerging” do „Developed Market”. To pierwsze takie wyróżnienie w Europie Środkowo-Wschodniej i potwierdzenie dojrzałości naszego rynku kapitałowego: stabilnych regulacji, sprawnych rozliczeń i przejrzystości dla inwestorów zagranicznych. Od tej daty kilkadziesiąt spółek z GPW trafiło do indeksów FTSE dla rynków rozwiniętych, co zwiększyło widoczność Polski i poszerzyło bazę kapitału dostępnego dla firm. Dla przedsiębiorców – w tym MŚP – to sygnał większej dostępności finansowania i głębszej integracji z globalnymi rynkami.

Bożena Lublińska-Kasprzak, prezes PARP w latach 2009–2016

” Od początku istnienia Agencja – jako największa instytucja wspierająca rozwój przedsiębiorstw w Polsce – podejmuje szereg nowatorskich w Polsce i Europie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Obszary działalności PARP rozwijają się wraz z rozwojem gospodarczym i wyłanianiem się nowych trendów w rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Tym samym PARP na przestrzeni lat stała się prekursorką wielu nowych dziedzin i obszarów wsparcia w Polsce (m.in. rozwój rynku inwestorów prywatnych, funduszy kapitału podwyższonego ryzyka, rozwój polityki klastrowej, sieci instytucji otoczenia innowacyjnego biznesu). Złożoność tematyki, którą zajmuje się PARP, a której wspólnym mianownikiem jest przedsiębiorczość i innowacyjność, czyni z Agencji instytucję, która posiada największe i najbardziej wszechstronne doświadczenie i wiedzę na temat potrzeb przedsiębiorstw w obszarze wsparcia publicznego w całym cyklu funkcjonowania firmy. [...]

Pod względem liczby wspartych przedsiębiorców, liczby wpływających i ocenianych wniosków, liczby instrumentów wsparcia, budżetu w dyspozycji PARP jest w czołówce agencji innowacyjności w Europie.

Warszawa, 2015 [78]

Pomorski Park Naukowo-Technologiczny – nowoczesny kompleks biur, laboratoriów i prototypowni dla 300 firm mogących stworzyć ponad 2000 nowych miejsc pracy (rozbudowa parku kosztowała 208 mln zł, 137 mln zł pochodziło z Unii Europejskiej), Gdańsk. Fot. Łukasz Dejnarowicz/FORUM

Jeśli już tracisz nadzieję, że w Polsce mogą powstać miejsca, gdzie rodzą się prawdziwe innowacje, przyjedź do Krakowa. Life Science Park pomoże uwierzyć, że nad Wisłą i na nauce można zrobić biznes i rozsądnie wydawać unijne dotacje.

W moim wypadku biznes miał bardzo konkretny wymiar – była nim wycena Selvity. Kiedy przyjechałam do Life Science Park, spółka debiutowała na głównym parkiecie warszawskiej giełdy. Aktualna cena akcji była tego dnia głównym tematem rozmów.

– Już ponad 16 zł.

– Ładnie. Dopiero były po 15 – słychać było na korytarzach.

Nic dziwnego. W końcu Selvita to dziecko Parku. Rosło razem z nim. Pierwszych kilkunastu pracowników wprowadziło się do pierwszego parkowego budynku. Z czasem powstawały kolejne budynki i rozrastała się też firma. Dziś Selvita zatrudnia około 200 osób, prowadzi własne badania, dostaje zlecenia od wielkich międzynarodowych firm i jest najważniejszym lokatorem Life Science Park. Historia jakich mało. Ale też miejsce jakich mało w Polsce.

W naszym kraju jest ponad 40 parków naukowo-technologicznych. Większość z nich powstała w ostatnich latach za unijne pieniądze. Tych było dużo, więc jak grzyby po deszczu w kolejnych miastach, tam gdzie kiedyś było ściernisko, teraz stawiano szklane biurowce. – Tu będą powstawały wynalazki godne Nobla – mówili lokalni władarze, przecinając wstęgi, niektórzy nawet po kilka razy.

[...] W 2008 był gotowy pierwszy budynek z laboratoriami dla dużych i średnich firm.

Trzy miesiące temu oddano kolejne. Za parę miesięcy ma zostać ukończona ostatnia inwestycja.

W sumie budowa parku kosztowała 184 mln zł. Z tego 154 mln pochodziło z unijnej dotacji z programu Innowacyjna Gospodarka, a 25 mln wyłożył Uniwersytet Jagielloński. Za te pieniądze w szczerym polu postawiono trzy wielkie szklane budynki o powierzchni około 20 tysięcy metrów kwadratowych, z tego 9 tysięcy przeznaczono na laboratoria.

W dwóch budynkach mieszczą się laboratoria pod wynajem dla dużych i średnich firm.

W jednym jest inkubator dla start-upów i pomieszczenia dla mniejszych przedsiębiorstw.

Spójrzmy na wyniki parku: 70 procent powierzchni jest już wynajęte. Wśród lokatorów jest kilka firm farmaceutycznych pracujących nad nowymi lekami

lub metodami dostarczania leków (w tym też wspomniana Selvita [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój], jedna z najbardziej innowacyjnych polskich firm biotechnologicznych). Jest też Biomanstis, gdzie powstają opatrunki na trudno gojące się rany, parę przedsiębiorstw zajmujących się badaniami klinicznymi, JCET – akademicki ośrodek badający leki, ale też firmy kosmetyczne czy analityczne. Do tego start-upy, w które zainwestowało zarządzające parkiem Jagiellońskie Centrum Innowacji. Wśród nich np. Egzotech [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój], gdzie powstają roboty do rehabilitacji, Prodromus [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój], którego twórcy pracują nad robotem uczącym chodzić niepełnosprawne dzieci, albo Torqway, czyli lepsza odpowiedź na Segway’a.

Jak się osiąga takie wyniki? Klucze do sukcesu są trzy: lokalizacja, zróżnicowanie dochodów i, najważniejszy, pomysł.

Kraków, 7 stycznia 2015 [148]

**Jagiellońskie Centrum
Innowacji – Life Science Park**
Fot. archiwum JCI

**Laboratorium Chromatografii
i Spektrometrii Mas**
**Jagiellońskiego Centrum
Innowacji - Life Science Park**
Fot. Łukasz Wojciechowski

” Słynna jest nasza kreatywność, nowatorskie myślenie i gotowość do poszukiwania najlepszych rozwiązań. Te zalety sprawdzają się szczególnie na etapie modelowania, prototypowania i testowania, gdy używa się rozwiązań oraz materiałów zastępczych i ważne jest sprawne osiągnięcie celów czy ograniczanie wydatków. [...]

Na pewno można powiedzieć, że mamy swoje pięć minut w przemyśle meblarskim. Konkurujemy ceną, jakością i zaczynamy pokazywać dobre wzornictwo. Jesteśmy już na tyle silni, że potrafimy ulokować polskie produkty na rynku niemieckim. Ostatnio byłem w jury konkursu iF (International Forum Design), swoistego godła rzeczy dobrze zaprojektowanych, i w kilkudziesięcioosobowym składzie ocenialiśmy kilka tysięcy projektów z całego świata. Były to produkty ze wszystkich dziedzin: od wind kopalnianych, autobusów i samochodów, po pralki czy sztuce. Byłem jedynym Polakiem w jury, tym bardziej miło było mi nagrodzić kilka produktów polskich firm, jak np. meble firmy Vox [Beneficjent Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka] czy autobus Solarisa [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]. Nie każda dobrze zaprojektowana rzecz odniesie sukces rynkowy; tutaj obowiązuje gra zespołowa, a projektant jest zawodnikiem pierwszej zmiany tej sztafety. Zdarzają nam się dobre projekty, potrafimy produkować zaawansowane wzorniczo i jakościowo produkty, ale jeszcze nie dorobiliśmy się supermarki o światowym zasięgu. Upłynęło wprawdzie 25 lat od momentu przemian rynkowych, ale światowe marki powstawały z pokolenia na pokolenie, ich umocowanie na globalnym rynku wymagało znacznie więcej czasu niż dwie dekady. Do współpracy przy takich długotrwałych zadaniach potrzebni są ambitni i kompetentni ludzie z wielu dziedzin. Musimy być konsekwentni i uzbroić się w cierpliwość. Warszawa, 2015 [126]

Produkt Oner Carbon – aktywny wózek dla osób z niepełnosprawnością, projekt: Robert Grabowski.

Fot. Instytut Wzornictwa Przemysłowego

prof. Witold Kwaśnicki, ekonomista

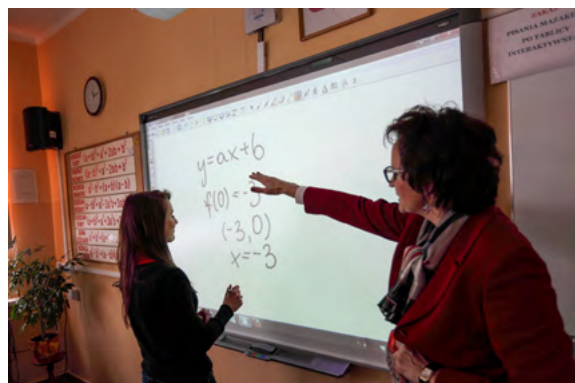
” Przedsiębiorczość ściśle związana jest z innowacyjnością i kreatywnością. Te cechy polskich przedsiębiorców pozwoliły przekształcić rodzimą gospodarkę w pierwszych latach transformacji. Sektor prywatny zaczął dominować za sprawą wzrostu małych i średnich firm, a nie dzięki sprzedaży państwowych przedsiębiorstw. To dzięki swej kreatywności polscy przedsiębiorcy potrafili sprostać konkurencyjności firm zachodnich po wejściu Polski do Unii Europejskiej i zwiększyć eksport.

Wrocław, 2015 [73]

dr Agnieszka Skala, wykładowczyni Politechniki Warszawskiej, prezeska Szkoły Przedsiębiorczości Innovation Nest

” Od ośmiu lat uczę przedsiębiorczości na Politechnice Warszawskiej, największej polskiej uczelni technicznej, i obserwuję znaczący wzrost poziomu wiedzy w tej dziedzinie i autentyczne zainteresowanie studentów tą problematyką. Największą wartością moich zajęć jest uświadomienie studentowi, że nie musi zostać pracownikiem, ale może stać się przedsiębiorcą i dać pracę sobie i innym. Zaczynamy też uczyć przedsiębiorczości najmłodszych na Uniwersytecie Dziecięcym, w ramach zajęć organizowanych przez Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości. Cieszę się, że rośnie pokolenie, które już od dzieciństwa może rozwijać w sobie gen przedsiębiorczości. A czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci. Dlatego nawołuję wszem i wobec, aby część pieniędzy, które są w systemie, skierować na uczenie dzieci przedsiębiorczości. Daję głowę, że nie będą to zmarnowane pieniądze.

Warszawa, 2015 [137]

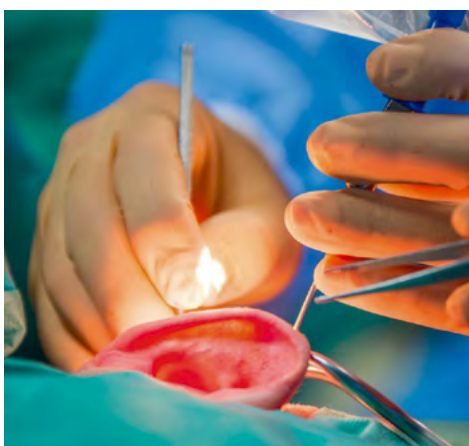
Pracownia mobilna w białostockim Zespole Szkół Handlowo-Ekonomicznych z 30 laptopami i tablicami interaktywnymi, na realizację projektu szkoła pozyskała 5,5 mln zł z Unii Europejskiej.

Fot. Anatol Chomicz/FORUM

Dariusz Żuk, prezes think tanku Polska Przedsiębiorcza

” Dziesięć lat temu zakładałem pierwszy Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, dzisiaj mamy największą w Europie sieć inkubatorów tego rodzaju. Rozwinęło się w nich wiele innowacyjnych firm. [...] Najbardziej spektakularnym przykładem jest łazik marsjański, na bazie którego tworzone są produkty dla wojsk saperskich, zabawki (we współpracy z Intelem) oraz urządzenie do czyszczenia szybów windowych. Łazik marsjański jest dobrym wzorem, pokazującym, jak rodzi się gwiazda.

Warszawa, 2015 [137]

Operacja z użyciem implantu stworzonego przez naukowców z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Nagroda Specjalna Ministra Nauki i Szkolnictwa w XXII edycji Konkursu Polski Produkt Przyszłości.

Fot. Maciej Bernaś/KSAF AGH

Z magazynu „Teraz Polska”

W naszym kraju z roku na rok przybywa kobiet na kierowniczych stanowiskach, w radach nadzorczych i zarządach. Polki znajdują się w grupie liderek przedsiębiorczości – są jednymi z najbardziej przedsiębiorczych kobiet w Unii Europejskiej. [...]

– Moja firma jest efektem nauki, pasji i ciężkiej pracy. Jej założenie od zawsze było moim celem. Kiedy osiągnęłam niezbędne zasoby i czułam, że jestem gotowa, aby poświęcić pracę na etacie, czas i pieniądze, zaczęłam działać – twierdzi Edyta Kocyk, prezes i współzałożycielka spółki technologicznej Sidly [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój], która działa w obszarze telemedycyny. [...] Nie można oprzeć się wrażeniu, że kobieca przedsiębiorczość wciąż potrzebuje dowartościowania. Stąd ta potrzeba podkreślania dokonań i udowadniania sobie

profesjonalnej wartości. A przecież kobiety w życiu zawodowym realizują się tak jak mężczyźni. Tak samo prowadzenie własnej działalności podsyte jest pasją i sprawia im frajdę.

Według badań przeprowadzonych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości nie ma już sensu mówić o przedsiębiorczości kobiecej i męskiej. Świat się zmienił i podział ten stał się sztuczny. Dawne normy kulturowe sytuujące kobietę poza światem biznesu odeszły do lamusa. Kolejne pokolenia są coraz bardziej otwarte na zmiany i skłonne do podejmowania ryzyka. Dziś każdy właściciel firmy boryka się z podobnymi problemami, napotyka na podobne bariery, ma podobne nadzieje, oczekiwania i obawy. Nie ma znaczenia, czy jest kobietą, czy mężczyzną.

Warto promować polską przedsiębiorczość i jej innowacyjność w ogóle.

Warszawa, 2015 [138]

**Pierwsza Ogólnopolska
Konferencja Kobiet
Przedsiębiorczych, Poznań,
12 września 2007.**

Fot. Marek Lapis/FORUM

**Sala Kongresowa PKiN, gdzie
odbywał się IV Kongres Kobiet
„Aktywność, przedsiębiorczość,
niezależność”, Warszawa,
14 września 2012.**

Fot. Leszek Szymański/PAP

Teresa Mokrysz, właścicielka grupy Mokate [Beneficjentka Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka]

” Męskie decyzje to stereotyp. Bo dlaczego trudne i ważne decyzje miałyby być zarezerwowane dla mężczyzn? Zarządzanie przedsiębiorstwem wymaga od kobiet i mężczyzn jednakowej elastyczności, szybkości i skuteczności działania oraz – co naturalne – wspomnianego podejmowania kluczowych decyzji. Biznes nie ma płci. [86]

Hodowla świerszczy prowadzona przez Katarzynę Lipską, która założyła fermę dzięki dotacji unijnej „Inicjatywa jest kobietą”. Lublin, 21 grudnia 2012.
Fot. Wojciech Pacewicz/PAP

Rafał Pożyczka, prezes zarządu WKG [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Nasz rozwój w znacznej mierze oparty jest o finansowanie ze środków unijnych. Projekt norweski polegał na zakupie linii technologicznej do produkcji nawozów mineralnych. My jako przedsiębiorstwo specjalizujemy się w wydobywaniu wapnia, w jego przetwórstwie i produkcji całkowicie naturalnych nawozów, które stosowane są w rolnictwie, nie tylko ekologicznym, również tradycyjnym, ale też stanowią fundament poprawnego budowania gospodarstwa. Udało się pozyskać środki na budowę ciągu technologicznego, zakupiliśmy kruszarkę, przesiewacz. Dzięki temu byliśmy w stanie zwiększyć wolumen produkcji tych nawozów, gdyż systematycznie rośnie świadomość wśród naszych rolników, a wraz ze świadomością rośnie zapotrzebowanie. I tym samym, dzięki środkom unijnym, środkom norweskim, mogliśmy odpowiedzieć na potrzeby naszych klientów. [111]

Stanisław Zieliński, właściciel firmy Faro Tekstylija [Beneficjent Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki]

” Faro jest firmą, która próbuje swoich sił na rynkach zagranicznych już od jakiegoś czasu. Jednak zanim sięgnęliśmy po Fundusze Europejskie, nasze działania w tym kierunku były skromniejsze. Dzięki dofinansowaniu z Programu Innowacyjna Gospodarka i pozyskanym około 300 tysiącom zł, udało nam się uzyskać znaczący wzrost udziału sprzedaży eksportowej w naszej sprzedaży ogólnej. Z 6 mln zł rocznie wzrósł on do 20 mln zł. [...]

Polacy nie powinni bać się wychodzić ze swoją ofertą na rynki zagraniczne. Dają one duże perspektywy rozwoju. Szczególnie rynek Europy Zachodniej. Ceny na nim są wyższe niż u nas, co pozwala wygenerować lepszą marżę. Nie powinniśmy też obawiać się konkurencji z firmami zachodnimi – co może powstrzymywać nasze rodzime firmy przed decyzją o wyjściu na rynki obce. Rynkowi gracze z Europy Zachodniej nie są wcale tak silni, jak może to nam się wydawać i na ich tle wypadamy naprawdę bardzo dobrze. Skutecznie konkurujemy jakością produktów czy opakowań. Warto więc mieć więcej odwagi, sięgać po środki unijne, wystawiać się na targach i zaważać o klienta także poza granicami kraju. Kraków, lipiec 2016 [114]

Piknik z okazji Dni Otwartych Funduszy Europejskich, Sieradz, Rynek Starego Miasta, 21 maja 2017.

Fot. Adam Staśkiewicz/East News

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości opublikowała listę 390 firm, których projekty zwyciężyły w konkursie „Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand”. [...] O wnioski mogli ubiegać się mikro, mali i średni przedsiębiorcy (MŚP), których marki produktów mają szansę stać się brandami rozpoznawalnymi na rynkach zagranicznych, co jest celem tego projektu. Agencja tłumaczy, że ekspansja zagraniczna jest udziałem przede wszystkim dużych firm, dlatego tym razem wsparcie trafi do mniejszego biznesu. [...]

Najaktywniejsze okazały się firmy z Mazowsza – 100 firm dostanie łącznie ponad 54 mln zł, potem Wielkopolska, z której zgłosiło się ponad 40 firm. Najmniej wniosków nadeszło z Opolszczyzny i województwa zachodniopomorskiego. [...]

Najwięcej środków trafi do branży IT, dużo wniosków było z branży budowlanej oraz modowej. – Jesteśmy producentem stołów i ścian dotykowych, a nasze roboty humanoidalne wykorzystują sztuczną inteligencję – mówi Marcin Borowski z firmy Multitap. Za granicą chcą znaleźć nowych klientów. – Celujemy w Stany Zjednoczone, Japonię, Niemcy i Hiszpanię. Warszawa, 26 czerwca 2017 [112]

**Zawisza Kruczko, dyrektor sprzedaży w firmie Niviss na region Bliskiego Wschodu
[Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]**

Dzięki Funduszom Europejskim na bieżąco rozwijamy rodzinę lamp gruntowych, opartych na technologii REFLED. Sprzedajemy do 10 krajów arabskich, przede wszystkim do Arabii Saudyjskiej i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Nasza marka jest tam rozpoznawalna i doceniana. Zaufał nam nawet rząd Arabii Saudyjskiej i zrealizowaliśmy prestiżową inwestycję – rozświetliliśmy Holy Valley w Mekce, gdzie jest ponad 2000 lamp opartych na technologii REFLED. [9]

Kaja Nowowiejska, dyrektor eksportu Mutalo Group [Beneficjentka Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Dzięki udziałowi w projekcie Go to Brand 2018 marka KABISA była widoczna na wszystkich najważniejszych i prestiżowych imprezach targowych w latach 2018–2019. Dało nam to ogromną rozpoznawalność i pozwoliło na zbudowanie trwałego zaufania do naszej marki wśród importerów z całego świata. [149]

Logotyp Marki Polskiej Gospodarki, która powstała, aby promować rodzime produkty i polskich przedsiębiorców za granicą.

Źródło: Ministerstwo Gospodarki

Dorota Kasprzak-Sabik, właścicielka firmy z branży modowej Goldpoint [Beneficjentka Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Obydwa projekty [Go To Brand oraz wsparcie MŚP w promocji marek produktowych] pozwoliły firmie na promowanie marki produktowej za granicą oraz oferowanie kontrahentom wyróżniającej się oferty stanowiącej konkurencję względem ofert innych firm na rynku międzynarodowym. W efekcie marka Dorota Goldpoint została zaproszona do stałej współpracy z Arab Fashion Week oraz otworzyła showroom w Dubaju. [149]

Edyta Klęczar, marketing manager w Fabryce Kart Trefl-Kraków [Beneficjentka Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Fabryka Kart działa na niezwykle konkurencyjnych rynkach, jak Francja, Niemcy i Stany Zjednoczone. Kluczowym wyzwaniem jest dla nas zatem innowacyjność. Po raz pierwszy w historii produkowania gier poligrafia połączyła siły z nanotechnologią, aby opracować produkt gwarantujący skuteczność i bezpieczeństwo jednocześnie. Tak powstał nanokompozytowy lakier o walorach biobójczych do powlekania powierzchni gier. [10]

Mariola Wierzbowska, prezes zarządu firmy Window Mariola [Beneficjentka Programu Operacyjnego Polska Wschodnia]

” Realizacja projektu pozwoliła nam znacząco poprawić pozycję konkurencyjną naszej firmy. Dzięki budowie nowego zakładu, zakupie specjalistycznych – zautomatyzowanych linii produkcyjnych, wdrożyliśmy do oferty sprzedażowej własny, opatentowany wynalazek w postaci „Okna z okładziną zewnętrzną”. Bez wsparcia z dotacji z pewnością by się nam to nie udało w tak krótkim czasie. [149]

Alexander Drabek, zarządca sukcesyjny dla ADECO Sport [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Wdrożenie projektu pozwoliło wprowadzić do oferty nowy, innowacyjny produkt, który na nowo wzbudził zainteresowanie tenisem młodzież oraz przyciągnął uwagę potencjalnych inwestorów. Doposażenie w „system identyfikacji uderzeń piłki tenisowej o ściankę treningową wraz z grą komputerową” (na telefony i tablety Android) jest możliwe nie tylko na istniejące już ściany tenisowe ADECO, ale również na treningowe ścianki tenisowe innych firm. Ukończony sukcesem projekt badawczy potwierdza możliwości tej technologii i jej zastosowanie w różnych branżach wymagających detekcji miejsca uderzenia o wyznaczoną powierzchnię. Staliśmy się bardziej konkurencyjni na rynku ścianek tenisowych – nie znam innej firmy, która oferuje aplikację mobilną do swojej ścianki tenisowej. [149]

Raimund Kuspiel, prezes firmy Olident [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Realizacja projektu [w ramach wsparcia promocji oraz internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw] przyniosła ogromny wzrost zainteresowania naszymi produktami, co przełożyło się na bardzo duży skok obrotów (ponad 25%), głównie dzięki współpracy z partnerami zagranicznymi. Osiągnięto to zarówno poprzez intensyfikację istniejących powiązań handlowych, jak i – przede wszystkim – poprzez nawiązanie nowych kontaktów. Dzięki otrzymanej pomocy byliśmy w stanie w dużo krótszym czasie wziąć udział w większej ilości imprez branżowych niż byłoby to możliwe w przypadku wykorzystania wyłącznie środków własnych. [149]

**Kongres CEE Innovators
Summit, Warszawa 2018.**
Fot: KDK/PARP

Centrum

„ Chcemy wspierać polską przedsiębiorczość pełną twarzą, czyli nie tylko finanse, nie tylko być dla przedsiębiorców pośrednikiem, kasą i okienkiem w internecie, ale też doradcą, pomocą na co dzień.

(Nina Dobrzyńska, zastępczyni prezesa PARP w latach 2016–2018) [28]

➤ 27 lutego 2018

Działalność rozpoczyna Centrum Rozwoju MŚP – jeden z kluczowych projektów Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, w ramach którego świadczone są nieodpłatne szkolenia skierowane do MŚP.

➤ 30 kwietnia 2018

Wchodzi w życie Konstytucja Biznesu – pakiet ustaw, których celem jest zreformowanie i uproszczenie przepisów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej.

➤ 8 maja 2018

PARP wspólnie z Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii organizuje cykl konferencji „Prawo do przedsiębiorczości – małe firmy, wielkie zmiany”, celem których jest edukacja na temat zmian prawnych dla firm. W spotkaniach (kontynuowanych także w 2019 roku) w ponad 100 miejscowościach bierze udział prawie 8 tysięcy przedsiębiorców.

Spotkanie w ramach cyklu konferencji „Prawo do przedsiębiorczości – małe firmy, wielkie zmiany”, Koszalin, 2018.

Fot. PARP

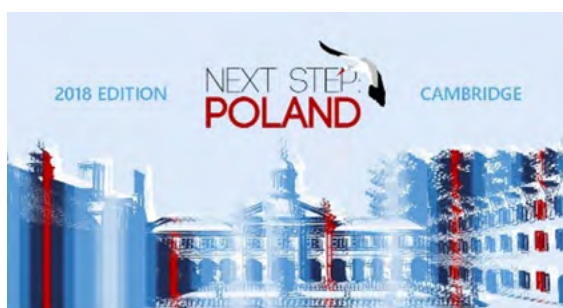
➤ 25 listopada 2018

Wchodzi w życie, zainicjowana przez firmy rodzinne, ustawa o zarządzie sukcesyjnym.

Dzięki ustawie firma w przypadku śmierci przedsiębiorcy będzie mogła zachować operacyjną ciągłość działania.

➤ 8 stycznia 2018

PARP, wraz z Polską Agencją Inwestycji i Handlu oraz Polskim Funduszem Rozwoju, uruchamia program partnerski Next Step Poland, którego celem jest rozwój i podniesienie jakości ekosystemu innowacji.

➤ 23 kwietnia 2018

Zainaugurowany zostaje rządowy program „Dostępność Plus 2018–2025”. Ma on poprawić dostępność przestrzeni publicznej, produktów i usług pod względem architektonicznym, informacyjnym i komunikacyjnym.

Niewidome dziecko z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Laskach poznaje globus podczas lekcji geografii. Fot. Michał Gmitruk/FORUM

Patrycja Klarecka, prezes PARP w latach 2016–2018

” PARP jest obecnie kojarzona przede wszystkim z udzielaniem dotacji dla firm z funduszy unijnych. Uruchamiając Centrum Rozwoju MŚP, chcemy zaproponować przedsiębiorcom, w większym niż dotychczas zakresie, usługi o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i doradczym. Same pieniądze to za mało, by znacząco poszerzyć liczbę firm wdrażających innowacje, charakteryzujących się wyższą niż przeciętnie dochodowością i efektywnością działania. Chcemy być instytucją, do której przedsiębiorcy przychodzą nie tylko po pieniądze, ale również po informację, wiedzę i pomoc. [55]

Z komunikatu Ministerstwa Rozwoju i Technologii

” Misją Centrum Rozwoju MŚP jest „inspirowanie, informowanie, szkolenie, doradzanie i sieciowanie przedsiębiorców i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą”. Realizację tych planów ułatwi zastosowanie nowoczesnych narzędzi komunikacji, takich jak wykłady internetowe, szkolenia online, webinaria, szkoleń e-learningowych, czaty z ekspertami. Już dzisiaj z transmisji internetowych seminariów organizowanych przez Agencję korzysta kilka tysięcy firm rocznie. [...]

Centrum zintegruje oferowane już przez Agencję usługi informacyjne, doradcze i kojarzenia przedsiębiorców oraz będzie sukcesywnie wprowadzać nowe. Już dziś w ofercie Centrum jest na przykład usługa dla firm polegająca na ocenie ich zdolności do absorpcji innowacji prowadzona za pomocą narzędzi Innovation Health Check oraz IMP³rove. PARP prowadzi usługi informacyjne, szkoleniowe i mentoringowe z zakresu prawa, międzynarodowych zamówień publicznych, zarządzania, marketingu, finansowania działalności gospodarczej. Wkrótce uruchomiony zostanie również program adresowany do osób zarządzających procesem wdrażania innowacji w MŚP i dużych firmach. Centrum będzie wspierać też proces sukcesji w firmach rodzinnych oraz oferować szkolenia w zakresie zarządzania MŚP.

Działalność Centrum będzie finansowana ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych, grantów unijnych oraz z budżetu państwa.

Nina Dobrzyńska, zastępca prezesa PARP, wskazała na rosnące znaczenie informacji i kontaktów w działalności biznesowej. Zasoby niematerialne w postaci informacji, wiedzy, know how czy praw własności przemysłowej stanowią często podstawowy wyznacznik wartości przedsiębiorstwa. Dla wielu przedsięwzięć biznesowych dostęp do kontaktów, zdobycie pierwszego strategicznego zlecenia jest przełomowe. Przykładem jest program ScaleUp, dzięki któremu 270 młodych firm efektywnie rozwija współpracę z 71 dużymi przedsiębiorstwami. Centrum Rozwoju MŚP ma m.in. inicjować taką współpracę i sieciować biznes o różnej skali działalności.

„Dziś uruchamiamy Centrum Rozwoju MŚP, jako koncept oraz miejsce w internecie. Do końca roku, w budynku PARP powstanie również przestrzeń, w której przedsiębiorcy będą mogli spotkać się z doradcą czy uczestniczyć w wydarzeniach o charakterze biznesowym” – zadeklarowała Dobrzyńska.

Warszawa, 27 lutego 2018 [55]

Z dziennika „Rzeczpospolita”

Pomoc PARP dla biznesu zmienia się wraz z postępującym rozwojem gospodarczym kraju. Świadczą o tym zarówno obszary wsparcia: inwestycje, innowacyjność, kompetencje, start-upy (Agencja wsparła do tej pory ponad 3 tysiące start-upów), ekspansja zagraniczna, pomoc w trudnych czasach, jak i formy wsparcia: twarde/finansowe, szkolenia i doradztwo, bezpłatna wiedza, raporty. Aktualnie Agencja, będąc częścią grupy Polskiego Funduszu Rozwoju, jest elementem szerszego ekosystemu wspierania przedsiębiorczości.

PARP wspiera biznes na każdym etapie rozwoju – od pomysłu po rozwój, ekspansję na rynki zagraniczne, reorganizację czy sukcesję. [...] Nie będzie nadużyciem stwierdzenie, że Agencja, będąc operatorem licznych unijnych, rządowych i zagranicznych funduszy, zapisała się w dziejach przemian gospodarczych Polski. [...] Z programów zarządzanych przez PARP od 2000 roku do przedsiębiorców trafiło około 1,7 mld zł na rozwój kapitału ludzkiego. Pracownicy polskich MŚP korzystali ze szkoleń i doradztwa podnoszących kompetencje, m.in. w zakresie zamówień publicznych czy sukcesji w firmach rodzinnych.

Warszawa [96]

” W ciągu najbliższych pięciu lat w ręce następców musi przejść około 500 tysięcy polskich firm rodzinnych. Jeśli sukcesja się nie powiedzie, wielki problem będzie miała cała polska gospodarka. Straci motory wzrostu. Firmy rodzinne wytwarzają prawie połowę PKB. To w nich, a nie w państwowych gigantach, rodzą się innowacyjne pomysły. [131]

Jan Szynaka, właściciel firmy Szynaka Meble, prezes Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Producentów Mebli [Beneficjent Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw]

” Dziś Polska jest czwartym eksporterem mebli na świecie. W Europie stoimy jeszcze lepiej, bo niedawno byliśmy trzecim. Jednak wyprzedziliśmy już Włochów i przed nami są tylko Niemcy. Ale różnica między nami jest niewielka. [...]

Zaczynałem z jednym pracownikiem. Zakłady prywatne nie były wówczas mile widziane przez władze. Częste kontrole, nadzór, brak surowców, brak maszyn... Wielu nie dało rady i zlikwidowało swoją prywatną działalność. A maszyny były, tyle że prywatny przedsiębiorca nie za bardzo mógł je kupić. Żeby mieć czym pracować, często trzeba było więc coś zakombinować, zdobyć albo sobie samemu stworzyć narzędzia własnej produkcji, nierzadko z części jeszcze poniemieckich maszyn. Tak jak to zrobił mój ojciec. [...]

Pomagałem ojcu w zakładzie: podtrzymywałem deski, zmiatałem trociny. Każdy z nas, braci, przeszedł podobną szkołę u ojca. Ścieżki edukacji, które wybieraliśmy, też były związane z branżą meblarską. My się w tym wychowaliśmy. Ja byłem najmłodszy. Gdy ojciec zaczął chorować, moje życie uzależniło się od zakładu. [...] Ojciec zmarł w 1985 roku, a zamówione prace trzeba było dokończyć. Wszystko się potoczyło tak szybko, że gdy przejąłem zakład, używałem nawet tej samej pieczętki co ojciec. Zgadzało się przecież imię, nazwisko, adres. Nawet żuka odebrałem na jego nazwisko w asygnacie. Wszystkie dokumenty, na których nie było daty urodzenia, się zgadzały, więc nie było z tym problemu. Musiałem skoczyć na bardzo głęboką wodę. [...]

Gospodarka się zmieniała, ale my nie byliśmy tylko obserwatorami tych zmian. To my tę Polskę zmienialiśmy. I dalej ją zmieniamy. [...] Dlatego trzeba też stawiać na młodych. W naszej firmie młodych nie brakuje. Są też moje dzieci, dorosłe już, nawet

z 7-letnim wnukiem rozmawiamy o firmie. Chociaż czasem niełatwo jest przekonać ojca i szefa równocześnie do swoich pomysłów. Na każdego z nich przyjdzie kiedyś czas. [...]

Jedna z córek prowadzi swoją firmę w Gdańsku, ale z nami też współpracuje.

Do tego dwóch zięciów, przyszła synowa, siostra, szwagier, siostrzeniec... Zatrudniamy 3,5 tysiąca osób, więc czasem w rozmowach rodzinnych, przez przypadek, wyjdzie, że taki czy inny krewny też jest zatrudniony. Jakiś czas temu mieliśmy taką sytuację. Wesele członka rodziny, a na weselu pracownicy firmy. Myślałem, że to delegacja, a okazało się, że to weselni goście z rodziny. [...]

Jesteśmy firmą rodzinną. Wyrastamy stąd, tu mamy korzenie, tu pracujemy. Jesteśmy lokalnymi patriotami. Rozwijamy firmę nie tylko w regionie, ale i w kraju oraz na świecie. Nie szablą oczywiście, ale gospodarczo chcemy pokazać, jaka jest Polska i co znaczy. W naszym przypadku wykorzystujemy do tego meble, które stały się polskim znakiem firmowym na światowym rynku. Gdy zostałem prezesem Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Producentów Mebli, zobaczyłem, jak polski przemysł meblowy jest silny, i że gdy się zjednoczymy – w promocji i działaniach handlowych – będziemy w stanie pokazać rodzimy produkt na rynku międzynarodowym. Bo przedsiębiorcy nie mogą patrzeć tylko przez pryzmat własnego biznesu. Produkując meble dobrej jakości, promujemy też Polskę.

Lubawa, 2018 [147]

Fabryka Mebli Szynaka, Iława.

Fot. www.szynaka.pl

Z artykułu „Lodowe imperium Grycana wyrosło z małej budki przy Puławskiej”

Legenda rodzinna mówi, że budka przy Puławskiej została pomalowana na zielono, bo nie było innych kolorów. Po sprzedaży pierwszej firmy Zbigniew Grycan na emeryturze wytrzymał niecałe trzy lata. Wrócił do gry z nową marką.

– Rodzice kupili ten lokal w 80. roku. Mama zawsze wspomina, że wzięli ślub i zaraz później zaczęli tutaj działać. Ja i Magda, siostra bliźniaczka, urodziłyśmy się pięć lat później, więc nie przesadzę, jak powiem, że pamiętamy to miejsce od zawsze – zaczyna swoją opowieść Małgorzata [Grycan]. [...] – Uwielbiałyśmy przyjeżdżać tutaj z siostrą. Chyba każde dziecko lubi się bawić w sklep czy restaurację, a my to miałyśmy w prawdziwym rozmiarze. Siadałyśmy za kasą, nakładałyśmy lody. Świetny czas. Wtedy mówiliśmy, że jedziemy do Zielonej, później przestawiliśmy się na Puławską – wspomina Grycan. W małej zielonej budce wybór lodów był z dzisiejszej perspektywy raczej niewielki. Trzy smaki: czekolada, śmietanka i owocowe. [...]

Początek lat 90., czas zawrotnych karier, transformacji ustrojowej i wzrostu dla firmy Grycanów. Lokal zostaje powiększony i warszawiacy zaczynają nazywać go „salonem lodowym”. Zbigniew Grycan buduje fabrykę pod Warszawą, biznes rozkręca się w najlepsze.

Dziesięć lat później, w 2001 roku, Małgorzata uczy się w liceum na Nowowiejskiej, a ojciec podejmuje decyzję o sprzedaży Zielonej Budki. – Sprzedaliśmy firmę, ale zostawiliśmy tę lodziarnię, w której teraz siedzimy. Nie wyobrażaliśmy sobie, żebyśmy się z nią rozstali. To jest nasza kolebka – opowiada Małgorzata.

Zbigniew Grycan wytrzymał na emeryturze niecałe trzy lata. W 2004 roku ogłosił, że wraca do gry z nową marką: „Grycan – Lody od Pokoleń”. Małgorzata była na pierwszym roku studiów na SGH, ale jak sama mówi, przez studia się przebiegła, bo żyła już całkowicie życiem firmy. – Pamiętam konferencję prasową. Ludzie pukali się w czoło. „Nie wchodzi się dwa razy do tej samej rzeki” – mówili. Konkurencja przekonywała nas, że nie ma już miejsca na rynku, a tata zagrał *va banque* i otwieraliśmy lodziarnię za lodziarnią – z dumą wraca do tego czasu Małgorzata.

W sierpniu 2004 roku ludzi przyzwyczajonych do zielonej lodziarni na Puławskiej czekała mała rewolucja. – Zmieniliśmy szyld z „Zielona Budka” na „Grycan”. Mieliśmy taką tremę. Co to będzie? – wspomina Małgorzata. [...] Start marki Grycan – Lody

od Pokoleń przed 14 laty to we wspomnieniach Małgorzaty najintensywniejszy okres w historii rodzinnej firmy. – To było pasjonujące – zapewnia. – Wszystkie ręce na pokład. Tata inwestował, budował, jeździł po całej Polsce. Mieliśmy nawet swoją ekipę budowlaną, swojego elektryka, hydraulika. Później zostawialiśmy z mamą i musieliśmy wystartować z lodziarnią. Zrekrutować ludzi, przygotować kartę. Mieliśmy bardzo małe struktury, w księgowości może ze dwie osoby. [...]

Dzisiaj rodzina Grycanów zarządza ponad 150 kawiarniami w całej Polsce. Produkuje lody i sprzedaje je w Polsce i za granicą. Zatrudnia prawie dwa tysiące ludzi. [...]

A ulubione lody Grycan?

– Czekoladowe – odpowiada Małgorzata bez chwili zastanowienia. – Wszystkie wariacje na temat czekoladowych: czekoladowe z migdałami i z pomarańczą. Lubię też masło orzechowe, nasz nowy smak, i słony karmel. A poza lodami deser malinowe brownie. To moja autorska receptura. Klienci też go pokochali.

Warszawa, 25 kwietnia 2019 [69]

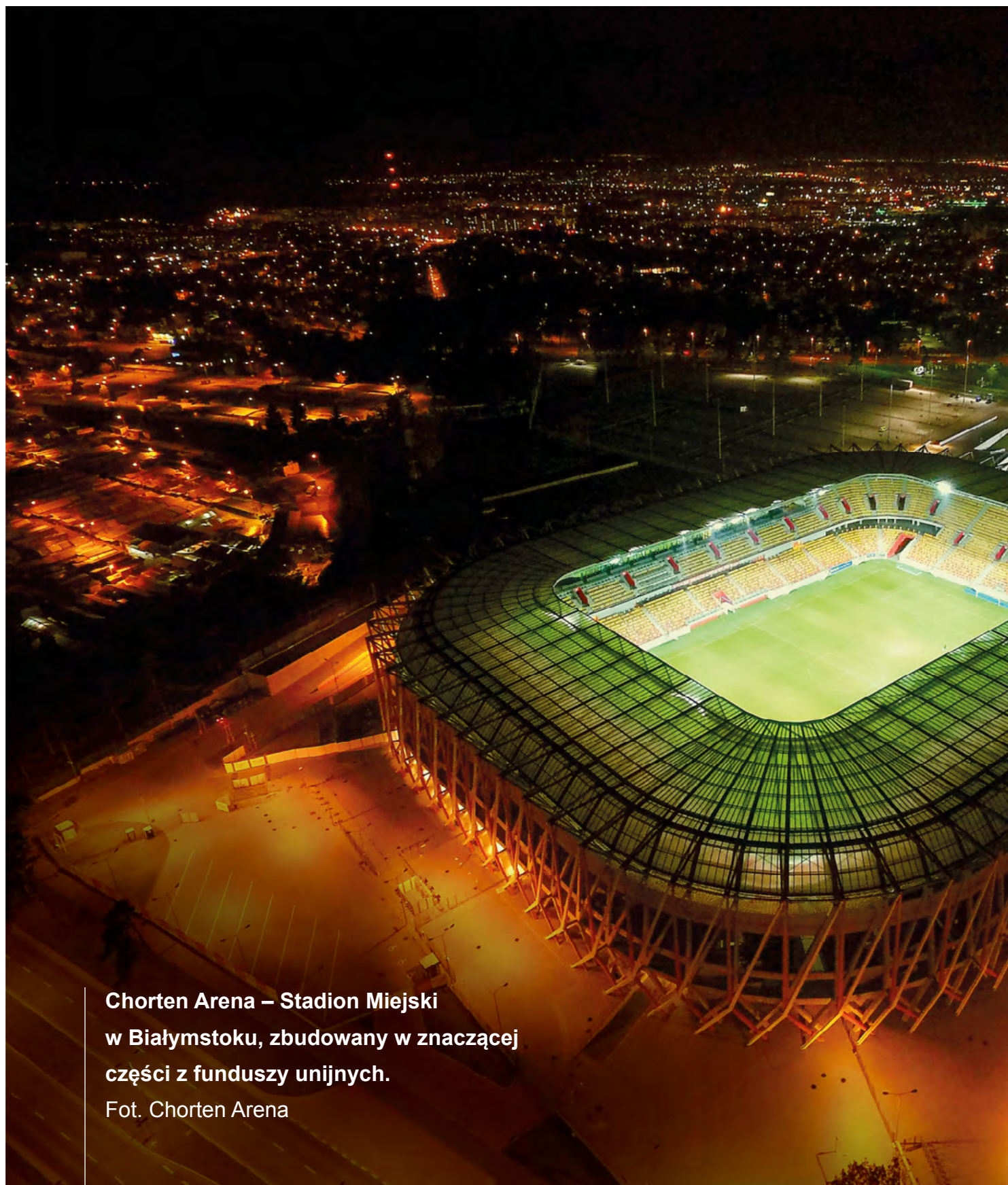
Lodziarnio-kawiarnia Grycan Café.

Fot. Lodziarnia Firmowa Zbigniew Grycan

Grzegorz Maliszewski, główny ekonomista Banku Millennium

” Polska jest przedsiębiorczym krajem, o czym świadczy liczna zbiorowość firm. Ważnym filarem przedsiębiorczości są natomiast firmy rodzinne, które budują swoją strategię na tradycyjnych wartościach. Rola firm rodzinnych w gospodarce jest nie do przecenienia, choć ich udział w tworzeniu PKB jest wyraźnie niższy niż w rozwiniętych gospodarkach. Według moich szacunków firmy rodzinne według definicji przedsiębiorstw o tożsamości rodzinnej (36 procent ogólnej grupy przedsiębiorstw) odpowiadają za około 18 procent polskiego PKB. W krajach rozwiniętych ten odsetek przekracza 50 procent.

Warszawa, 25 kwietnia 2019 [47]

Chorten Arena – Stadion Miejski
w Białymstoku, zbudowany w znaczącej
części z funduszy unijnych.
Fot. Chorten Arena

Regiony

” Wsparcie, jakie otrzymaliśmy z Programu Polska Wschodnia, dosłownie otworzyło nas na świat. Staliśmy się partnerem dla firm zagranicznych, m.in. z Francji, Szwajcarii czy Niemiec. Mamy nie tylko potencjał i know-how, które dostrzegają nasi nowi klienci, ale również dobrze prezentującą się i dopracowaną markę. Możemy się mierzyć z największymi.

Marek Malik, marketing manager w Villa Glass Studio. Beneficjent Programu Operacyjnego Polska Wschodnia [63]

➤ 31 stycznia 2019

Zostaje zwiększona pula środków europejskich na dofinansowanie projektów sieciowych oraz poszerzona grupa przedsiębiorców mogących ubiegać się o dofinansowanie w województwach Polski Wschodniej (do 420 mln zł).

Fundusze Europejskie
Polska Wschodnia

Fot. PARP

➤ 1 stycznia 2019

Wchodzi w życie Pakiet Małych i Średnich Przedsiębiorstw, obejmujący nowelizację wybranych ustaw w celu wprowadzenia niemal 50 uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym.

➤ 15 kwietnia 2019

Prezydent RP podpisuje nowelizację ustawy o PARP, wynikającą z konieczności dostosowania przepisów polskich do zasad określonych w przepisach europejskich dla instytucji realizujących programy operacyjne, zadań nakładanych na PARP w nowym okresie finansowania Unii Europejskiej i funkcji, które pełnić będzie PARP w przyszłości.

➤ 1 maja 2019

Mija 15 lat, odkąd Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. W tym okresie Polska otrzymała z budżetu UE fundusze w wysokości 100,7 mld euro.

**Zamek Królewski, 15. rocznica przystąpienia
Polski do Unii Europejskiej, Warszawa,
1 maja 2019.**

Fot. Sławomir Kamiński/Agencja Wyborcza.pl

➤ 7 stycznia 2020

PARP otwiera nabór wniosków w programie Rozwój Przedsiębiorczości i Innowacje, realizowanym ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021, w trzech obszarach: technologie przyjazne środowisku, innowacje w obszarze wód morskich i śródlądowych, technologie poprawiające jakość życia.

**Zbudowana z funduszy Unii Europejskiej
przystań wodna w Błotniku na Żuławach.**

Fot. Piotr Pędziszewski/PAP

➤ 9 grudnia 2021

Zostaje ogłoszony konkurs „Rozwój start-upów w Polsce Wschodniej”, którego celem jest wsparcie działalności biznesowej w makroregionie.

Jerzy Kwieciński, minister inwestycji i rozwoju

” Polska ma dziś dużo silniejszą gospodarkę niż 15 lat temu, gdy wchodziliśmy do UE. Stało się tak w znacznej mierze za sprawą funduszy unijnych. W ostatnich kwartałach obserwujemy nawet szybszy wzrost gospodarczy niż w krajach strefy euro. [119]

**Hala Targów Kielce wzniesiona
dzięki dofinansowaniu
w ramach Programu Rozwój
Polski Wschodniej.**

Fot. Targi Kielce

Arkadiusz Bieńkowski, dyrektor zarządzający firmy Drewmax W.M. Bieńkowscy [Beneficjent Programu Operacyjnego Polska Wschodnia]

” Głównym problemem było to, że nie mieliśmy możliwości dalszego rozwoju bez wprowadzenia własnego produktu. Musieliśmy wymyślić coś, co nas wyróżni. Stąd pomysł sprzedaży mebli na wymiar przez internet. Mamy w ofercie modułowe meble kuchenne i wolnostojące, które klient może zamówić w dowolnym wymiarze w dwóch wariantach cenowo-jakościowych: Basic i Premium. To wszystko może zrobić, nie wychodząc z domu.

Dzięki przeprowadzeniu audytu wzorniczego, wdrożeniu rekomendacji oraz uzyskaniu dofinansowania, firma Drewmax dokonała postępu, który bez wsparcia unijnego nie byłby możliwy do osiągnięcia na przestrzeni najbliższych kilku lat. Ogromne wsparcie, zarówno merytoryczne jak i finansowe, pozwoliło na poszerzenie oferty i parku maszynowego firmy. [10]

Odyssey ClubHotel Wellness & SPA – pierwszy w województwie świętokrzyskim pięciogwiazdkowy hotel i jeden z największych i najnowocześniejszych ośrodków Wellness & SPA w Polsce, współfinansowany z funduszy unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, Dąbrowa k. Kielc. Fot. Hotel Odyssey

Odyssey ClubHotel Wellness & SPA.
Fot. Hotel Odyssey

Jacek Kaczor, prezes zarządu firmy JATI [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Korzystając z Funduszy Europejskich, postanowiliśmy stworzyć zupełnie nowy produkt – owalne fronty do mebli. Ich zaletą jest przede wszystkim bezpieczeństwo użytkowania przez dzieci i osoby starsze. Fronty trafiają do klientów detalicznych, firm, stolarzy, którzy je u nas zamawiają. A następnie najczęściej można je zobaczyć w mieszkaniach, czyli kuchniach i łazienkach. [12]

Gustaw Marek Brzezina, marszałek województwa warmińsko-mazurskiego

” Warmia i Mazury nadrabiają zaległości rozwojowe i coraz bardziej upodabniają się pod względem gospodarczym do pozostałych regionów UE. Zwiększyliśmy dostępność komunikacyjną, uruchomiliśmy Port Lotniczy Olsztyn-Mazury w Szymanach, a otwarcie rynków spowodowało napływ inwestorów zagranicznych – głównie z branży drzewnej i meblarskiej. Nasi przedsiębiorcy zyskali dostęp do unijnych rynków zbytu. Zależy nam na utrzymaniu specjalnego programu dla Polski Wschodniej.

Olsztyn, czerwiec 2019 [65]

Andrzej Bętkowski, marszałek województwa świętokrzyskiego

” 15 lat w UE to dla naszego województwa czas ogromnych zmian i wielu dobrych, trafionych inwestycji. Nowe drogi, kanalizacja i wodociągi, zrewitalizowane miasta i miasteczka, zmodernizowane instytucje kultury, łatwiejszy dostęp do usług publicznych – nie dokonalibyśmy tego bez funduszy europejskich. To potężny impuls dla samorządów, przedsiębiorców czy uczelni, które teraz dysponują doskonałą infrastrukturą. Dzięki niej są w stanie odpowiedzieć na potrzeby studentów, ale także lokalnego biznesu. Inwestowanie w badania i rozwój oraz wspieranie innowacyjności to nasze wielkie wyzwania na kolejne lata.

Kielce, czerwiec 2019 [65]

Inwestycja z funduszy unijnych – Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowe w Lublinie

Fot. Maciej Niedziółka

Bożena Datzuk, prezes zarządu firmy TOBO Datzuk [Beneficjentka Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Korzystamy z Funduszy Europejskich już od wielu lat. Zdecydowaliśmy się na złożenie wniosku w konkursie „Wzór na konkurencję”, bo doszliśmy do wniosku, że zależy nam na rozwoju firmy. Końcowym efektem realizacji projektu była linia mebli niestygmatyzujących 4Senior. Meble charakteryzują się bezpieczeństwem, funkcjonalnością i wyróżniają się pod względem dizajnu. Linia ta zdobyła nagrodę w takich konkursach jak „Must have”, wręczanej podczas. Podpisaliśmy umowę z partnerem w Niemczech. Mamy nadzieję, że nowy produkt – seria mebli 4Senior – otworzy przed nami kolejne rynki. [135]

Marian Zabrocki, współwłaściciel Fabryki Mebli „Zabroccy” [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Maszyny pozwoliły nam osiągnąć wyższą jakość i powtarzalność. A dzięki całemu projektowi [projektowi opracowania i wdrożenia nowego projektu wzorniczego sfinansowanemu z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój] mogliśmy rozwinąć swoje pomysły i nadać im kształt, zaproponować klientowi coś innego. [11]

Władysław Ortyl, marszałek województwa podkarpackiego

” Fundusze europejskie pozwoliły na rozwiązanie tylko wybranych problemów regionu, dając nam wiele pozytywnych zmian, ale w dalszym ciągu nie zlikwidowały dysproporcji rozwojowych wynikających z wieloletnich zapóźnień. Województwo dokonało ogromnego postępu w dziedzinie innowacyjności. Na przykład wskaźnik udziału nakładów na B+R w relacji do PKB jest znacząco wyższy od średniej krajowej. Zwłaszcza w inteligentnych specjalizacjach: lotnictwo i kosmonautyka (Dolina Lotnicza), technologie komunikacyjne i informacyjne (Asseco Poland). Unikalne walory środowiska naturalnego (Bieszczady) wykorzystywane są do produkcji zdrowej żywności. Przykłady te wskazują na duże endogeniczne możliwości rozwoju Polski Wschodniej, które powinny być nadal umiejętnie wspierane.
Rzeszów [65]

Kamil Rabenda, prezes firmy spożywczej Soligrano [Beneficjent Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego]

” Zaczęło się dość niewinnie, od naszego wcześniejszego biznesu, czyli produkcji podłoża pod uprawę pieczarki. Jednym z jego składników jest słoma. Staliśmy się wówczas właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni 1700 hektarów. Żeby mieć słomę, zaczęliśmy uprawiać ziarno. Wtedy sprawdziliśmy, że w Polsce nie ma wysoce profesjonalnego zakładu zajmującego się ekspandowaniem zbóż. Tak zrodził się pomysł na nową inwestycję. [...] W pewnym momencie zorientowaliśmy się, że polski rynek jest dla nas po prostu niewystarczający. Wtedy pojawiła się perspektywa skorzystania z unijnych funduszy. Obecnie jesteśmy europejskim liderem w zakresie produkcji wyrobów ze zbóż ekspandowanych. [...]

Złożyliśmy wniosek o dofinansowanie na naszą ekspansję zagraniczną. [...] Z Programu Regionalnego otrzymaliśmy prawie 300 tysięcy zł. Było to około 80 procent całej sumy naszych promocyjnych aktywności. Dofinansowanie przeznaczyliśmy m.in. na wystrój stoisk na targach, materiały promocyjne o naszej firmie, przeloty i zakwaterowanie pracowników realizujących projekt podczas wydarzeń promujących. Dzięki temu prezentujemy się na imprezach zagranicznych w takich krajach jak Chiny, Kazachstan, Rosja czy Turcja. O Soligrano wreszcie zrobiło się głośno!

Dobroń, październik 2020 [113]

Kamil Rabenda, prezes Soligrano.

Fot. Soligrano s. z o.o.

dr Tomasz Soliński, dyrektor ds. marketingu i rozwoju Instytutu Gospodarki Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

” Prowadzenie biznesu na obszarze województw Polski Wschodniej już teraz jest opłacalne z wielu powodów, tj. niższych kosztów pracy, mniejszych nakładów kapitałowych na uruchomienie przedsiębiorstwa, dostępności wykwalifikowanej kadry. [...] Wierzę, że w tym zakresie Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej PARP w sposób efektywny wesprze ten proces i zniweluje podział na „Polskę A i B”.
Rzeszów [3]

Grzegorz Mościbrocki, business marketing manager w Clovin S.A. [Beneficjent Programu Operacyjnego Polska Wschodnia]

” Ciężko pracujemy, a efektem tej pracy jest niewątpliwie pozycja na rynku oraz szacunek u naszych odbiorców. Dzięki naszym innowacjom zaopatrujemy pralnie profesjonalne i szpitalne w środki pozwalające na stuprocentową dezynfekcję w niskich temperaturach. [...] Dofinansowania z Unii Europejskiej sprawiły, że tworzymy, badamy i wdrażamy najlepsze rozwiązania dużo szybciej, minimalizując czas i siły na to potrzebne. Czerpiąc z możliwości Programu Polska Wschodnia, możemy spełniać oczekiwania klientów, a także oferować nowinki technologiczne, które gwarantują lepsze działanie. I nie dotyczy to tylko rynku profesjonalnego, ale też szerokiego grona konsumentów, którym oferujemy najnowsze i najskuteczniejsze rozwiązania.
Czyżew, październik 2020 [64]

Bartosz Ścierżyński, współwłaściciel firmy Instal Projekt [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Dzięki projektowi [wdrożenia nowej technologii produkcji grzejników płytowych, sfinansowanemu z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój] zmniejszyliśmy ilość odpadów podczas procesu lakierowania i ograniczyliśmy zużycie wody. Wprowadzając nowoczesną technologię alkalicznego odtłuszczenia powierzchni, całkowicie wyeliminowaliśmy fosforany w ściekach produkcyjnych. [11]

**Bartosz Ścierżyński,
współwłaściciel firmy Instal
Projekt. Nowa Wieś, 2021.**

Aleksandra Łukaszewicz, dziennikarka

” Digital First AI to polski start-up, który stworzył platformę umożliwiającą opracowywanie digitalowych strategii marketingowych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji (AI). Na podstawie wprowadzonych informacji, na przykład o rodzaju działalności czy grupie docelowej, platforma rekomenduje najbardziej skuteczne działania marketingowe. [...] – Tego typu rozwiązania są nowością na rynku. Większość przedsiębiorców nie zdaje sobie sprawy, że narzędzia wykorzystujące sztuczną inteligencję mogą w ciągu kilku sekund zbudować skuteczną strategię, nad którą zespół odpowiadający za marketing pracowałby kilka tygodni – mówi Grzegorz Gracz, współzałożyciel Digital First AI. [...]

– Silniki AI są wielokrotnie efektywniejsze od ludzi, bo w ciągu kilku sekund przetwarzają ogromne ilości danych (na przykład o liczbie klientów i konkurentów na danym rynku) i na ich podstawie wydają odpowiednie rekomendacje. Pozyskane pieniądze pozwolą nam rozwijać nasze silniki poprzez podpinanie do nich nowych źródeł danych, co będzie skutkowało lepszymi rekomendacjami – tłumaczy Rafał Tromczyński, prezes Digital First AI.

Platforma jest już wyposażona w narzędzia automatyzujące tworzenie grafik i elementów tekstowych, co umożliwi generowanie gotowych treści na strony internetowe oraz postów na social media.

Rzeszów [80]

Beata Sakowska, redaktorka naczelna magazynu „Life In”

Tegoroczne wakacje były szczególne. Wielu z nas zrezygnowało z zagranicznych wojaży i podjęło wyzwanie odkrywania urokliwych zakątków naszego kraju.

Przemierzając Polskę samochodem, pociągiem czy autokarem dostrzegaliśmy pozytywne zmiany.

Nowoczesne drogi, wygodne miejsca odpoczynku, odnowiony tabor czy nowoczesne stacje. Na miejscu mogliśmy korzystać z atrakcji kulturalnych, zwiedzać odnowione zabytki. Mało kto zastanawiał się, że za tymi zmianami stoją Fundusze Europejskie i ludzie, którzy odważyli się z nich skorzystać.

Kim oni są? To osoby prywatne, założyciele rodzinnych firm, kierownicy przedsiębiorstw, pracownicy samorządów i organizacji pozarządowych. Co ich łączy? Wewnętrzna potrzeba rozwijania się dla dobra swojego i innych. Chęć zmieniania otoczenia w bardziej przyjazne miejsce. Doświadczenie, które udowadnia, że zdobywanie dotacji jest łatwiejsze, niż może się wydawać. Jednym słowem beneficjenci pokazali, że Fundusze Europejskie są w zasięgu ręki.

Warszawa, październik 2020 [128]

**Hala produkcyjna
kosmetyków Wibo
[Beneficjent Programu
Operacyjnego Inteligentny
Rozwój].**

Fot. PARP

Milena Gęgotek, dyrektor zarządzająca w firmie kosmetycznej Wibo [Beneficjentka Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

Cechą charakterystyczną naszych kosmetyków jest nowatorska formuła plastyczna. Za sprawą zastosowania innowacyjnej technologii uzyskaliśmy produkt, który przewyższa pod względem właściwości aplikacyjnych tradycyjnie produkowane, prasowane kosmetyki rozświetlające. To doskonała oferta dla alergików. [9]

Maciej Berliński, dyrektor Departamentu Projektów Infrastrukturalnych PARP

” Dla wielu osób postronnych zaskoczeniem często jest informacja, że PARP od początku swojego istnienia wspiera nie tylko przedsiębiorców, ale również jednostki samorządu terytorialnego. To wsparcie z pozoru niezwiązane z przedsiębiorcami jest istotnym elementem umożliwiającym rozwój przedsiębiorczości szczególnie na obszarach słabiej rozwiniętych. Tam, gdzie nie ma dobrze rozwiniętej infrastruktury i rynku pracy, trudno o dynamiczny rozwój przedsiębiorczości.

Działania departamentu sięgają czasów funduszy przedakcesyjnych. W tych już dość dziś odległych czasach wsparcie było skierowane na rozwiązanie podstawowych potrzeb, tj. budowa sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków i dróg lokalnych. W ramach kolejnych edycji programów operacyjnych wsparciem został objęty cały makroregion Polski Wschodniej. Dofinansowane zostały inwestycje związane z rozwojem ośrodków innowacji, uczelni wyższych, internetu szerokopasmowego,

ośrodków targowych, komunikacji miejskiej, dróg wojewódzkich i krajowych (w tym dwa mosty na Wiśle) oraz turystyki. Interwencyjne wsparcie kierowaliśmy również na tereny objęte klęską powodzi z 2001 roku.

Z perspektywy 25 lat działalności efekty wyrażone w liczbach są imponujące. Historia Departamentu Projektów Infrastrukturalnych w PARP to zakończonych niemal tysiąc projektów i między innymi wybudowane oraz przebudowane tysiące kilometrów sieci wodociągowo-kanalizacyjnych oraz dróg, ponad 10 tysięcy kilometrów sieci światłowodowych, kupione setki autobusów i trolejbusów, istotnie zwiększona baza dydaktyczno-naukowa uczelni wyższych, a także najdłuższa rowerowa trasa turystyczna przebiegająca przez pięć województw – Green Velo.

Praca przy projektach okazała się na tyle wciągająca, że niektórzy pracownicy są z nami od pierwszego projektu.

Warszawa, styczeń 2025 [149]

Kładka pieszko-rowerowa nad Wartą, zbudowana ze wsparciem środków unijnych, 19 lipca 2023.

Fot. Piotr Skórnicki/Agencja Wyborcza.pl

Otwarcie nowego mostu na rzece Odra w Międzyzdrojach k. Zielonej Góry, inwestycja kosztowała ponad 83 miliony zł, z czego większa część to dofinansowanie z Unii Europejskiej, 28 października 2022.

Fot. NewsLubuski/East News

Część V. 2020-2025

**Warszawska Syrenka, Warszawa,
20 kwietnia 2020.**

Fot. Andrzej Hulimka/FORUM

Pandemia

” Długofalowo myślę, że będzie lepiej. Ten świat był oparty na szaleńczej idei utylitaryzmu i wzrostu. Wszyscy uważaliśmy, że trzeba mieć lepszy telefon komórkowy, lepszy samochód, mieszkanie, wakacje, dzieci w lepszej szkole. To prowadziło donikąd. W moim przekonaniu bez rewolucji się nie obędzie. Jaki będzie kształt tej rewolucji, czy będzie z gilotyną, czy tylko aksamitna, tego nie wiemy.

(prof. Marcin Król, filozof, socjolog, historyk idei) [79]

Dawid Furmanek – właściciel restauracji Pazłotko, którą otworzył pomimo rozporządzenia władz, zakazującego prowadzenia takiej działalności podczas pandemii koronawirusa. Lublin, 29 stycznia 2021.

Fot. Jakub Orzechowski/Agencja Wyborcza.pl

➤ 11 marca 2020

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłasza pandemię COVID-19. PARP prowadzi intensywne prace zapewniające realizację zadań na rzecz interesariuszy na niezmiennym poziomie, angażuje się w nowe przedsięwzięcia mające na celu niwelowanie negatywnych skutków SARS-CoV-2, umożliwia korzystanie z usług rozwojowych w trybie zdalnym. Pandemia oznacza dla sektora MŚP zmiany w wielu aspektach działalności, np. trzykrotnie zwiększa się liczba firm, które przechodzą na pracę zdalną.

Praca zdalna w domu w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego, Lubliniec, 17 marca 2020.

Fot. Daniel Dmitriew/FORUM

➤ 26 maja 2020

Rząd wdraża pakiet ustaw Tarczy Antykryzysowej, które mają chronić przed kryzysem wywołanym pandemią COVID-19. PARP na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii rozpoczyna cykl 20 wideokonferencji poświęconych rozwiązaniom dla przedsiębiorców w ramach Tarczy Antykryzysowej. Łącznie bierze w nich udział ponad 20 tysięcy uczestników.

Wideokonferencja PARP „Tarcza antykryzysowa dla biznesu”, 26 maja 2020.

Fot. PARP

➤ 29 maja 2020

W związku z nową sytuacją społeczno-gospodarczą PARP ogłasza konkurs „100 najlepszych projektów na zwiększenie poziomu cyfryzacji w firmie”.

> 9 grudnia 2020

Odbywa się konferencja on-line Forum Przedsiębiorczości, będąca głównym punktem obchodów 20-lecia PARP. Od wejścia Polski do Unii Europejskiej Agencja jest wiodącą instytucją dystrybuującą środki unijne w kraju (za jej pośrednictwem, w latach 2004–2020 na szeroko rozumiany rozwój przedsiębiorczości przeznaczono ponad 47,24 mld zł).

> 2020

Bezpłatna platforma e-learningowa Akademia PARP, będąca elementem Centrum Rozwoju MŚP, dostosowuje się do nowych potrzeb użytkowników, wynikających z wyzwań związanych z pandemią. Rusza 16 nowych kursów, a liczba zarejestrowanych zwiększa się aż o 27 tysięcy.

Akademia
PARP

> Wrzesień 2021

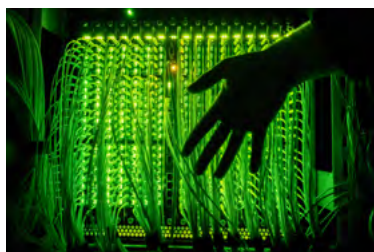
Rozpoczyna się cykl konferencji on-line z polskimi przedsiębiorcami Idea Rozwoju Twojego Biznesu, którego wątkiem przewodnim są rozwiązania dla firm dotkniętych skutkami pandemii.

**IDEA ROZWOJU
TWOJEGO BIZNESU**
CYKL SPOTKAŃ ONLINE

> 2021

Badanie COVID-19 Business Pulse Survey – Polska, zrealizowane przez Bank Światowy we współpracy z PARP, wykazuje, że w wyniku pandemii aż 68 procent firm zainwestowało w nowy sprzęt, oprogramowanie i rozwiązania cyfrowe.

Fot. Daniel Reinhardt/PAP/DPA

Dariusz Miłek, twórca Grupy CCC

” 2020 rok zaczął się świetnie, biznes rósł, aż przyszedł lockdown. W pierwszej fazie straciliśmy 1 mld zł obrotu – przez dwa miesiące. Dodatkowy problem to towar i zamrożone w nim pieniądze.

Polkowice [82]

Pierwszy dzień obowiązywania przepisów o zakrywaniu ust i nosa z powodu epidemii koronawirusa. Kraków, kwiecień 2020.

Fot. Jakub Porzycki/Agencja Wyborcza.pl

Pracownicy Kaliskiego Centrum Opieki Długoterminowej „Salus” podczas ewakuacji pensjonariuszy do szpitala w Wolicy.

Kalisz, kwiecień 2020.

Fot. Łukasz Cynalewski/Agencja Wyborcza.pl

Małgorzata Oleszczuk, prezes PARP w latach 2018–2021

” Funkcjonowanie PARP w żaden sposób nie zostało przerwane przez obecny kryzys. Aż 95 procent pracowników Agencji pracuje zdalnie. [...] Jest to niezmiernie istotne, gdyż obecnie pracy mamy więcej niż przed wybuchem epidemii. Rozstrzygamy wcześniej zaplanowane konkursy, oceniamy nowe wnioski, wypłacamy środki dla przedsiębiorców i podpisujemy aneksy do umów, a równolegle reagujemy na prośby przedsiębiorców dotyczące wydłużenia terminów naboru. W obecnych uwarunkowaniach nie są w stanie zebrać na czas wszystkich dokumentów. Trzeba zrozumieć ich sytuację [...]. Epidemia spowodowała, że wpływa też do nas więcej niż zazwyczaj prośb o przyspieszenie wypłat środków. Ma to szczególne znaczenie dla firm, które wyłożyły własne pieniądze, a teraz czekają na ich rozliczenie i wypłacenie refundacji. Czas odgrywa dla nich kluczową rolę, dlatego zwiększyliśmy intensywność pracy i wypłatę środków. [84]

Kapitał Obrotowy ma ułatwić przedsiębiorcom utrzymanie bieżącej działalności poprzez finansowanie codziennych kosztów – takich jak energia, czynsze czy zakup towarów – a wnioski składane są w pełni zdalnie, by przyspieszyć wypłatę środków dla firm dotkniętych skutkami pandemii. [149]

Szczecińskie bulwary podczas ograniczeń dla obywateli w poruszaniu się po miejscach publicznych z powodu epidemii koronawirusa. Szczecin, 7 kwietnia 2020.

Fot. Cezary Aszkielowicz/Agencja Wyborcza.pl

Likwidacja baru z kebabem spowodowana pandemią.

Wrocław, 25 maja 2020.

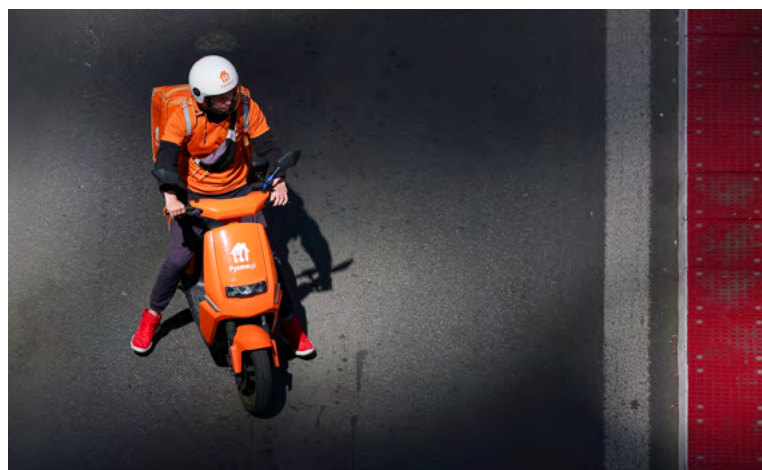
Fot. Bartłomiej Kudowicz/FORUM

Daniel Chomicz, szef marketingu w Brooklyn Burgers i Sen Warsaw [Beneficjent Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego]

” Zostaliśmy zamknięci w domach – nauczyliśmy się tego, jak zdalnie pracować, robić zakupy czy zamawiać jedzenie. Dziedzina e-commerce wywindowała w górę, uświadamiając ludzi, że internet daje rozwiązanie na wszystko. Konsumenci ze strachu przed pandemią zaczęli masowo korzystać z zakupów online, a platformy sprzedażowe i dostarczające jedzenie rozwijały się jak grzyby po deszczu, często dzięki wskazówkom samych konsumentów.

To dzięki sugestiom i uwagom Kowalskiego czy Nowaka znane nam aplikacje wprowadzały coraz to lepsze udoskonalenia – płatności online, płatności bezdotykowe, pozostawienie zamówienia na wycieraczkę, zamówienie bez kontaktu z dostawcą, planowanie zamówień i wiele innych.

Warszawa, grudzień 2020 [5]

Dostawa jedzenia do domu.

Fot. Kacper Pempel/Reuters/FORUM

Szymon Adamczuk, dyrektor generalny sieci restauracji North Food Polska SA

” Przez ostatnie kilkanaście miesięcy działaliśmy w trybie przetrwania, mając świadomość strat, które będzie trudno odrobić, ale skoro udało nam się przetrwać [...], musimy zacząć myśleć tylko i wyłącznie o przyszłości. Kwestia, ile zajmie powrót do względnej normalności i poziomu obrotów sprzed pandemii, jest tematem wciąż niejasnym oraz zależnym nie tylko i wyłącznie od nas. Dopóki międzynarodowy ruch turystyczny i businessowy nie zbliży się do tego sprzed 2020, dopóty, szczególnie

duże aglomeracje, mogą mierzyć się z wyzwaniami, takimi jak osłabiona siła nabywcza czy też brak odpowiedniej ilości osób wizytujących polskie miasta, pozwalający na utrzymanie hoteli, restauracji etc.

Warszawa, połowa 2021 [4]

Praca zdalna, kwiecień 2020.

Fot. Jakub Orzechowski/Agencja Wyborcza.pl

Artur Jarczyński, restaurator, właściciel Jarczyński Art Group

” Jeszcze bardziej utwierdziłem się w przekonaniu, że wiem, że nic nie wiem. Zazwyczaj planowaliśmy nasze działania. Zastanawialiśmy się, co będzie za rok, za dwa, za pięć. Podpisywaliśmy dziesięcioletnie umowy najmu. Mieliśmy plany, wizje. Okres pandemii pokazał, że trudno cokolwiek planować, gdy nie wiadomo, co wydarzy się za kilka tygodni. Wszystko stało się wyjątkowo tymczasowe.

Warszawa, listopad 2021 [6]

Sklep w śródmieściu Krakowa zlikwidowany na skutek kryzysu spowodowanego pandemią i lockdownem, 26 czerwca 2020.

Fot. Grzegorz Kozakiewicz/FORUM

Leszek Odija, szef kawiarni Uno i Uno Espresso

” Wisimy na włosku. Olbrzymia większość naszych klientów to gastronomia i biura, więc 16 marca wszystko stanęło. Musieliśmy zamknąć kawiarnię, nie było żadnych zamówień, choć po weekendzie powinno być ich sporo. Nikt nie zamawiał też kawy przez telefon, ani z biur, ani z restauracji. Kompletna cisza. Zawsze wydawało mi się, że prowadzę biznes zrównoważony, stabilny, bo nie stawiam wszystkiego na jedną kartę. Nie sądziłem, że ktoś czy coś zatrzyma z dnia na dzień całą branżę. [...]

Uno zaczęła sprzedawać na wynos jedzenie i kawę. Bez dowozu, ale trzeba przyznać, że ludzie przychodzą i – jak na taką sytuację – ruch jest nawet całkiem niezły.

Dużo większe problemy przechodzi Uno Espresso, a to znacznie większa część mojego kawowego biznesu. Tu sprzedaż z dnia na dzień spadła właściwie do zera, a zatrudniam 20 osób. Na razie nikogo nie zwolniłem, ale cały zespół solidarnie zgodził się na 30-procentową obniżkę wynagrodzenia. Część tych osób opiekuje się dziećmi, część jest na zwolnieniach.

Poznań, 25 kwietnia 2020 [87]

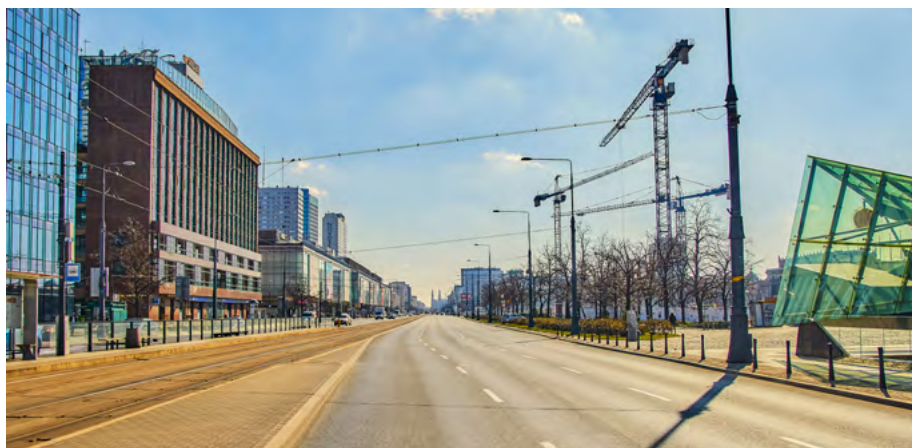
**Cezary Polak, właściciel klubokawiarni Kicia
Kocia na warszawskim Grochowie.**

Fot. Krzysztof Zuczkowski/FORUM

Michał Młynarczyk, prezes firmy rekrutacyjnej Devire

” Dziś szanse na znalezienie zatrudnienia są statystycznie cztery razy mniejsze niż jeszcze w marcu. Zdolność adaptacji do nowych reguł na rynku będzie w dużej mierze kwestią pokoleniową. Na pewno czeka nas era półotwartych biur, przejście na hybrydowe lub zupełnie zdalne modele pracy. To dobra wiadomość dla osób z mniejszych miejscowości, które w pogoni za lepszą pracą nie będą już musiały przeprowadzać się na stałe do większych aglomeracji. Ogólnie będzie można mieszkać w Białymstoku, a pracować w Warszawie, Krakowie, a nawet w Nowym Jorku. Znam kilka przypadków, w których zwolnione w czasie epidemii osoby w zawodach kreatywnych spróbowały szczęścia jako wolny strzelec na zagranicznych portalach pracy zdalnej i dziś z domu zarabiają w mocniejszej walucie. Gdyby nie kryzys, nigdy nie zdecydowałyby się na wyjście ze strefy komfortu i poszukiwania takich możliwości.

15 maja 2020 [21]

**Opustoszała ulica
Marszałkowska
podczas pandemii
covid.**

Fot. Adobe Stock

Tadeusz Gołębiowski, właściciel sieci hoteli Gołębiowski [Beneficjent Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki]

” Mam teraz w hotelach zatrudnionych prawie tysiąc osób. Utrzymanie tylu stanowisk pracy przez jeden tylko miesiąc kosztuje 10 mln zł. Moja poduszka finansowa okazała się zbyt słaba. Zastawiłem swój majątek na 30 mln zł. Nikogo nie musiałem zwalniać.

16 maja 2020 [42]

Dorota Szczepanowska, przełożona poradni specjalistycznych w Radomskim Szpitalu Specjalistycznym

” Roberta Skórę, fizjoterapeutę, który uważany jest za pierwszą ofiarę koronawirusa wśród medyków, znałam osobiście. Miał 46 lat, był zdrowy, silny, wysportowany. Miał dzieci w wieku moich dzieci. Zmarł u nas w szpitalu. Nie mieliśmy pewnie od czasu zakończenia II wojny światowej sytuacji, która tak by nas jako społeczeństwo sponiewierała moralnie i etycznie. Uważam, że gdzieś znikło w nas poczucie solidarności i misji. To było widać po statystykach – w poradni na zwolnieniach czy urlopach znalazło się kilkadziesiąt procent pracowników.

Strach wziął górę nad poczuciem obowiązku. Trudno było podjąć decyzję o powrocie do pracy, gdy miało się w domu chorych czy starszych. Znam takich, którzy z pracy nie zrezygnowali, ale czują się winni wobec bliskich. Też miałam trudny moment, gdy mówiłam rodzinie, że nie będę już tylko zarządzała personelem w poradni, ale idę na intensywną terapię, do chorych na COVID-19.

Radom, maj 2020 [24]

Kraków, ulica Ptaszyckiego, Zespół Szkół Specjalnych Nr 6. Badania przesiewowe na obecność koronawirusa dla nauczycieli, 11 stycznia 2021.

Fot. Jakub Porzycki / Agencja Wyborcza.pl

Anna, fryzjerka

” To nie jest tak, że bezmyślnie ryzykuję zdrowie i życie. Ja to dobrze przemyślałam. Boję się jak cholera. Ale pracuję, bo nie chcę głodować. Chcę wierzyć, że jestem bezpieczna i zdrowa. Mam dwoje dzieci...

Łódź, wiosna 2020 [142]

Edwin Bendyk, pisarz, publicysta

” Tak, ten kryzys stwarza wielką szansę, byśmy przemyśleli jako społeczeństwo zarówno kwestię pracy, jak i solidarności. Zaczniemy od solidarności. Niewykluczone, że dalsza walka z pandemią polegać będzie na okresowym wyłączaniu z aktywności grup zagrożonych zakażeniem i sektorów mogących temu zagrożeniu sprzyjać. Nie z własnej więc winy wiele przedsiębiorstw i wielu pracowników nie będzie mogło pracować i zarabiać.

Warszawa, maj 2020 [19]

Kraków, ul. Kałuży 1, Stadion MKS Cracovia. Mecz ekstraklasy Cracovia vs Górnik Zabrze. Sanitariusze na trybunach, 3 maja 2021.

Fot. Jakub Wlodek / Agencja Wyborcza.pl

Arkadiusz Dewódzki, dyrektor Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw PARP

” Koronawirus wyrzucił wiele segmentów światowej gospodarki do góry nogami. Z jednej strony mamy do czynienia z przerwaniem łańcuchów dostaw, z drugiej zmieniły się potrzeby rynków. Kłopoty jednych firm to dla innych okazja do wejścia na nowe rynki. Czas pandemii Covid-19 to dobry czas na rozwój. [48]

prof. Marek Belka, ekonomista, polityk

” Pewnie nie uda się odtworzyć wszystkiego, co było „przed”. [...] Na kryzys konsumpcji i produkcji nakłada się problem rynku pracy. Doświadczenia zdalnej pracy mogą przyspieszyć już dziejące się zmiany. Zdalna praca, która przed kryzysem była czymś marginalnym, może stać się standardem. Będzie więcej niekonwencjonalnych – jeszcze nie wiemy jakich – relacji między pracownikami a pracodawcami.

Nie wiemy też, czy będzie mniejszy popyt na siłę roboczą i większe trwałe bezrobocie. Zatrudnienie tworzy się przede wszystkim w usługach, a kryzys może zmienić wzorce konsumpcyjne. Choć ja w to nie bardzo wierzę. Ludzie wrócą do restauracji, kin, teatrów. Będą dalej uprawiać turystykę, choć może bardziej zainteresują się urokami własnego kraju. Ale jednocześnie może będzie więcej inwestycji w cyfrową gospodarkę, sztuczną inteligencję, co sprawi, że konsumpcja jednak spowolni.

9 maja 2020 [42]

Igor Klaja, właściciel marki 4F

” Jako poślaniec złych wiadomości przekazałem zespołowi, że może nam grozić nawet bankructwo – nie z powodu złej sytuacji, ale z powodu braku płynności. Dalszy rozwój wypadków zależał od nas wszystkich. I paradoksalnie – to poczucie niebezpieczeństwa sprawiło, że ludzie zyskali swoiste poczucie bezpieczeństwa. Bo poczuli się odpowiedzialni za firmę. Wszyscy wiedzieli, że jesteśmy w pozycji totalnego ryzyka, jednak wykonaliśmy kawał dobrej roboty. Zbudowanie jasnej sytuacji, przedstawienie jej taką, jaka jest, powodowało, że zaczęło się pojawiać zaufanie pomiędzy osobami, które inspirują, przewodzą [...]. Celowo nie mówię „zarządzają”, bo ostatnio nie używam takiego słowa.

Warszawa, 16 maja 2020 [31]

Igor Klaja.

Fot. Marek Wiśniewski/
Puls Biznesu/FORUM

Jędrzej Franek, założyciel start-upu Food Bandits

” Dziś nasza firma jest operatorem host kitchen – korzystamy z wolnych mocy przerobowych istniejących już kuchni lub jeśli istnieje potencjał w danej sieci – tworzymy taką kuchnię. W chwili obecnej mamy trzy marki wirtualne dostępne w 57 lokalizacjach w całej Polsce. [...]

Pandemia była bodźcem do przyspieszenia rozwoju tej części branży. Dziś już jesteśmy na etapie konsolidacji rynku i firm, które rosły „na covidzie” nie licząc kosztów, nie dostosowując modelu operacyjnego – po prostu upadają lub zostają przejęte przez konkurencję. Widać to już na naszym rynku. Mogę powiedzieć, że niedługo uda nam się wchłonąć jedną z konkurencyjnych firm z rodzimego rynku. [...] Największe startupy powstawały w czasach kryzysu – choćby Uber. Kryzys zmusza do nieszablonowego myślenia i szukania rozwiązań, które często opierają się na istniejącej już infrastrukturze. Warszawa, połowa 2023 [43]

Okres pandemii COVID-19 był jednym z najtrudniejszych sprawdzianów dla polskiej gospodarki i przedsiębiorców. W obliczu nagłego zahamowania aktywności gospodarczej i niepewności rynkowej kluczową rolę odegrały instytucje publiczne, w tym Polski Fundusz Rozwoju (PFR) i Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

PFR, poprzez programy tarcz finansowych, zapewnił firmom szybki dostęp do płynności, chroniąc miejsca pracy i stabilność wielu sektorów. PARP równolegle wspierała przedsiębiorców środkami unijnymi, programami doradczymi oraz instrumentami ułatwiającymi cyfryzację i adaptację do nowych realiów. Wspólne działania obu instytucji pozwoliły tysiącom firm nie tylko przetrwać kryzys, lecz także przygotować się na wyzwania gospodarki postpandemicznej.

Pandemia pokazała, że elastyczne i skoordynowane wsparcie instytucjonalne może realnie wzmocnić odporność ekosystemu przedsiębiorczości w Polsce.” Warszawa [149]

Uchodźcy z Ukrainy.

Fot. Adobestock.com

Wspólnota w kryzysie

” Rosyjska inwazja na Ukrainę zmieniła zasady gry nie tylko w Europie. Skutki ekonomiczne, finansowe, geopolityczne i demograficzne będą odczuwalne jeszcze latami po jej zakończeniu. Nam, w Polsce, przypomniało to o tym, że wojna jest jak najbardziej realnym ryzykiem. I że trzeba być na nią przygotowanym. Zarówno jako państwo (wojsko), jak i gospodarka oraz jako jednostka.

(Z analizy na portalu bankier.pl) [66]

➤ 24 lutego 2022

Rosyjska inwazja na Ukrainę wywołuje potężny szok gospodarczy, hamując ożywienie po pandemii COVID-19. PARP angażuje się w inicjatywy na rzecz uchodźców z Ukrainy: uruchamia program „Adaptacja zawodowa i wspieranie przedsiębiorczości wśród kobiet – uchodźców z Ukrainy”, uczestniczy w rządowej kampanii informacyjnej „#PomagamUkrainie”.

**Demonstracja w dniu święta narodowego
Ukrainy, Warszawa, plac Zamkowy,
24 sierpnia 2022.**

Fot. Adam Chełstowski/FORUM

➤ 2022/2023

Uruchomienie kolejnej perspektywy finansowej UE dla Polski 2021–2027. PARP zostaje się Instytucją Pośredniczącą dla działań realizowanych w ramach programów Funduszy Europejskich dla: Nowoczesnej Gospodarki, Polski Wschodniej i Rozwoju Społecznego.

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Fundusze Europejskie
dla Polski Wschodniej

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

**Otwarcie Laboratorium Badań Środowiskowych
i Nowych Materiałów, częściowo
sfinansowanego ze środków unijnych
pozyskanych w ramach Regionalnego Programu
Operacyjnego Województwa Śląskiego,
Częstochowa, 22 listopada 2022.**

Fot. Grzegorz Skowronek/Agencja Wyborcza.pl

➤ Kwiecień 2023

Według Eurostatu sezonowo wyrównana stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 2,7%, co dało nam 1. miejsce w Unii Europejskiej ex aequo z Czechami.

➤ 2023

Od 2023 roku dzięki integracji strony Bazy Usług Rozwojowych i serwisu informacyjnego BUR, w jednym miejscu znajduje się wyszukiwarka usług i dostawców usług oraz kompendium wiedzy na temat rynku usług rozwojowych. Od początku BUR opublikowano w niej ponad 860 tysięcy usług oraz odnotowano ponad 1,1 miliona zapisów.

Kolejka składających wnioski na szkolenia z Bazy Usług Rozwojowych, finansowanych z Funduszy Europejskich, w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Kielcach, 18 grudnia 2023.

Fot. Paweł Małecki/Agencja Wyborcza.pl

W ciągu kilku tygodni do Polski trafiła fala uchodźców wojennych z Ukrainy. Ich liczbę szacuje się na około dwa miliony. Polacy wykazali się znakomitą organizacją spontanicznej pomocy, organizując zbiórki darów, oferując noclegi we własnych domach i we wszelaki sposób solidaryzując się z napadniętą Ukrainą. To wszystko nie odbyło się za darmo. Według szacunków Kiel Institute for the World Economy sama tylko pomoc humanitarna Polski dla Ukrainy kosztowała 377 mln euro. [...] Te szacunki nie uwzględniają kwot wydanych przez sektor prywatny – przedsiębiorstwa oraz osoby fizyczne.

[...] Rosja i Ukraina przed wojną były znaczącymi eksporterami zbóż i roślin oleistych. Dostawy te trafiały głównie do krajów afrykańskich. Dzięki światowej współpracy oraz mechanizmom rynkowym udało się jednak uniknąć kryzysu żywnościowego.

Warszawa [66]

Szczecin, pl. Solidarności.
Manifestacja w pierwszą rocznicę wojny w Ukrainie.

Fot. Cezary Aszkielowicz / Agencja Wyborcza.pl

Ze zbiorów PARP

Krzysztof Pawiński, współzałożyciel i prezes firmy spożywczej Maspex [Beneficjent Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój]

” Czasy się zmieniają, a my ciągle mówimy o kryzysach. Gdyby dało się do nich przygotować, to nie mielibyśmy żadnych kryzysów. Słabo rozumiemy ich naturę. Poprzednie kryzysy utkane były z chciwości i strachu, podczas gdy pandemia to zupełnie inna historia, a wojna jeszcze inna.

Według mnie nie ma czegoś takiego jak odporność na kryzys. Można jednak wykształcić umiejętność radzenia sobie w nowej, nieoczekiwanej sytuacji. Nikt nie ma strategii na wypadek katastrofy, ale może lepiej lub gorzej na nią odpowiedzieć. Mądra, elastyczna organizacja uczy się na błędach, a w kryzysie chodzi o to, by ich liczba była trochę mniejsza niż u konkurencji. [...] Ta odrobina czyni różnicę.

Wadowice [101]

Strefa konsultacji podczas Common Future, Poznań, 21-22 września 2023.

Fot. PARP

Z komunikatu PARP

” Zamrożone lub zerwane kontakty biznesowe z partnerami z Rosji i Ukrainy, ale także z innych państw, zerwane łańcuchy dostaw, poprzez które dostarczane są towary do polskich firm korzystających ze szlaków komunikacyjnych znajdujących się na terytorium ww. krajów, to tylko niektóre z niedogodności, jakie w ostatnich tygodniach odczuwają przedsiębiorcy w związku z wojną trwającą w Ukrainie. Wpływają one nie tylko na utratę przychodów, lecz są zagrożeniem dla płynności finansowej wielu firm. Wszystkich przedsiębiorców, którzy odczuwają negatywne skutki konfliktu w Ukrainie, zachęcamy do skorzystania z pomocy oferowanej przez sieć Enterprise Europe Network. To największa na świecie sieć wspierająca rozwój małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Celem Sieci, która składa się z ponad 600 ośrodków na całym świecie, jest m.in. wsparcie MŚP w ekspansji międzynarodowej, pomoc w znalezieniu zagranicznych partnerów biznesowych i technologicznych, a także wskazanie unijnych źródeł finansowania dla rozwoju innowacyjnych przedsięwzięć.

Warszawa, 16 marca 2022 [141]

**Gala finałowa XXIV edycji
Konkursu Polski Produkt
Przyszłości, Warszawa,
5 lipca 2022. Fot. PARP**

Dariusz Budrowski, prezes PARP w latach 2022–2023

” Chcemy zachęcić zagraniczne start-upy, w tym ukraińskie, do prowadzenia swojej działalności właśnie w Polsce. Dzięki Funduszom Europejskim mamy możliwość udzielenia wsparcia w tym zakresie. [...] W ramach programu Poland Prize, poza wsparciem finansowym wynoszącym do 300 tysięcy zł, możemy zaoferować zagranicznym start-upom opiekę doświadczonego partnera biznesowego. [...] W ostatniej edycji wpłynęło blisko 3,7 tysięcy zgłoszeń, w wyniku czego powstały 193 nowe startupy, w tym 76 z Ukrainy.
Warszawa, 19 stycznia 2023 [100]

Anna Grzegorzczuk, kierownik projektu „Connect Poland Prize” w Lubelskim Parku Naukowo-Technologicznym

” Lubelski Park Naukowo-Technologiczny, z uwagi na swoje położenie i doświadczenia we współpracy z krajami partnerstwa wschodniego, zakładał skoncentrowanie działań skautingowych w szczególności na obszarach Ukrainy i Białorusi. Działania wojenne uniemożliwiły swobodną komunikację i nabory z obu krajów. Wyjazdy z i na terytorium Ukrainy były niemal niemożliwe, komunikacja internetowa znacząco utrudniona, a tematy związane z innowacyjnością, biznesem i gospodarką nie stanowiły priorytetu wśród potencjalnych aplikujących. Białoruś, jeden z naszych pierwotnie docelowych rynków, jako kraj objęty sankcjami UE został przez nas wyłączony z rekrutacji i oceny.
Lublin, 19 stycznia 2023 [105]

**Lubelski Park
Naukowo-Technologiczny.**
Fot. Fotoradarmm.pl

Anna Szymańska, analityczka Polskiego Instytutu Ekonomicznego

” Od stycznia do grudnia 2022 roku otworzono w Polsce 4,8 tysiąca spółek z udziałem kapitału ukraińskiego. Stanowiły one 41 procent wszystkich spółek z kapitałem zagranicznym założonych w 2022 roku. Jednocześnie było to 7 procent wszystkich nowych spółek – zarówno z kapitałem polskim, jak i zagranicznym – które powstały w ubiegłym roku.

Warszawa [95]

Dariusz Szymczycha, wiceprezes Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej

” Trudno będzie oszacować, jaki będzie wpływ firm [ukraińskich], które powstały w minionym roku, na polskie PKB. Podejrzewam, że jeszcze niewielki, ale badania NBP z poprzednich lat pokazują, że bez obywateli Ukrainy, którzy stanowią 9 procent zatrudnionych w polskiej gospodarce, nie byłoby w ogóle wzrostu gospodarczego albo byłby bardzo niewielki.

Warszawa, 20 stycznia 2023 [76]

Założyciele ukraińskiego startupu Ailand Systems, który zamienił technologię dronów rolniczych na drony militarne przeznaczone do wykrywania min.

Fot. Ailand Systems

Zwycięskie start-upy z: Wielkiej Brytanii (Spottitt), Węgier (Walter's Cube) i Ukrainy (Discoveri) w programie Startup Hub: Poland Prize, który jest częścią rządowego programu Poland Prize koordynowanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa, 2019. Fot. PARP

Marcin Seniuk, dyrektor Departamentu Rozwoju Start-upów w PARP

” **PARP** jest jedyną agencją w publicznym obszarze wsparcia, która może pochwalić się odrębną komórką przeznaczoną startupom. To poniekąd obrazuje, na ile poważnie traktujemy potrzeby tego sektora i jaką rolę przypisujemy mu myśląc o całej krajowej gospodarce. Widzimy się jako agencję, która buduje najlepsze z możliwych warunki do rozwoju przedsiębiorstw, do bezpiecznego weryfikowania innowacyjnych biznesów. [...] Widzimy siebie jako podmiot, który otwiera drzwi innowatorom i wspiera ich w rozwijaniu odważnych koncepcji, a potem finansuje je w odpowiedzialny sposób. Oferujemy dotacje bezzwrotne, bo jesteśmy tymi, którzy powinni bardziej ufać startupom, niż rynek kapitałowy, ale nie stawiamy się w kontrze do funduszy VC czy kapitału prywatnego. Wręcz przeciwnie, naszym celem jest, aby publiczne wsparcie oferowane przez PARP pobudzało wsparcie prywatne. Aby poprzez naszą interwencję, nasze uwiarygodnianie startupu rynek prywatny coraz śmielej i większymi kwotami wspierał młode, krajowe spółki z potencjałem do szybkiego wzrostu.

Warszawa, 9 października 2020 [129]

Łukasz Wawak, kierownik projektu Polish-Ukrainian Startup Bridge

” Wraz z początkiem pełnoskalowej, rosyjskiej agresji na Ukrainę, zaczęliśmy się zastanawiać, jak zachować dorobek ostatnich lat polsko-ukraińskiej współpracy w obszarze innowacji. Zapytaliśmy ukraińskie spółki technologiczne, jakie działania z naszej strony pomogą przetrwać inwazję. Odpowiedzią było umożliwienie rozwoju biznesu w Polsce i nawiązanie współpracy z polskimi odbiorcami technologii i inwestorami.

Warszawa, 19 stycznia 2023 [105]

**Konrad Latkowski,
Manubia.pl.
[Beneficjent Programu
Operacyjnego Inteligentny
Rozwój]**

Fot. Marek Wiśniewski/Puls
Biznesu/FORUM

**Borys Musielak,
ReaktorWarsaw i Anna
Walkowska, ProperGate.
co. [Beneficjenci Programu
Operacyjnego Inteligentny
Rozwój]**

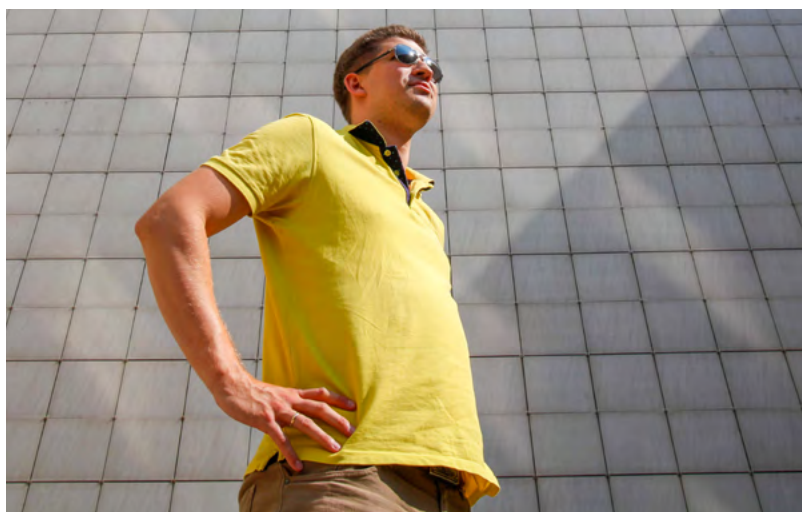
Fot. Marek Wiśniewski/Puls
Biznesu/FORUM

Anna Drwięga, członek zarządu i COO w firmie Hydropolis

” Jesteśmy na etapie wdrażania technologii pod rośliny „leafy greens”, czyli zioła i sałaty. Od ponad roku pracujemy nad technologią uprawy roślin owocujących. Mamy nadzieję rozpocząć komercjalizację tych rozwiązań w przyszłym roku. Zależy nam na budowaniu bezpieczeństwa żywnościowego – dostarczaniu farm, które lokalnie oraz w zrównoważony sposób dostarczą konsumentom wysokiej jakości żywność. W tę stronę skierowaliśmy nasze prace.
7 października 2024 [13]

Dawid Volkmer, kierownik Działu Elektroniki PG IMKIU [Beneficjent Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki]

” Nasz system, dzięki zastosowaniu precyzyjnych czujników temperatury i zaawansowanych algorytmów, może nie tylko wczesnym alarmem zapobiegać rozwojowi pożarów w turbinach wiatrowych, ale również wspomagać diagnostykę w celu zapobiegania awariom. Prace badawcze są fundamentem tego projektu [realizowanego w ramach „Ścieżki SMART” z Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki]. [...] Jego innowacyjność polega przede wszystkim na zastosowaniu nowoczesnych technologii. Mam tu na myśli m.in. wykorzystanie algorytmów, zbiory rozmyte czy sieci neuronowe. Bez wsparcia funduszy europejskich realizacja tak dużego projektu byłaby niemożliwa, bo zakup potrzebnego sprzętu wymaga znacznych nakładów finansowych.
19 grudnia 2024 [14]

Mateusz Romanowski,
Allani.pl.

Fot. Marek Wiśniewski/Puls
Biznesu/FORUM

**Joanna Sławuta, Self
Hackathon.**

Fot. Marek Wiśniewski/Puls
Biznesu/FORUM

Katarzyna Goch, współtwórczyni wspierającej płodność aplikacji iYoni [Beneficjentka Funduszu dla MŚP w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego]

„ Gdy zaczęliśmy myśleć o stworzeniu wirtualnej kliniki płodności, a było to na przełomie 2020/2021 roku, szybko doszliśmy do wniosku, że będzie nam potrzebne wsparcie. Innowacyjne funkcje, które chcieliśmy opracować, wymagały dużych nakładów pracy i środków. W tamtym czasie Fundusze Norweskie były jedyną realną propozycją skierowaną do przedsiębiorczych kobiet, których firmy znajdowały się w początkowej fazie rozwoju. W przypadku innych konkursów od wnioskodawców oczekiwano przynajmniej 2 mln zł obrotów rocznie. Dla początkujących przedsiębiorców to bariera nie do przejścia.

W przypadku Funduszy Norweskich nie było takich wymagań, wystarczył też bazowy produkt, który trzeba było skierować na tory innowacyjności. Wniosek złożyłam samodzielnie, nie mając większego doświadczenia. I choć niewiele osób wierzyło w sukces, znaleźliśmy się w gronie beneficjentów. Dofinansowanie było krokiem milowym w rozwoju iYoni. Dzięki niemu mogliśmy opracować całą część związaną z algorytmami medycznymi, przetłumaczyliśmy aplikację na pięć języków, zainwestowaliśmy w moduł dla par. Wsparcie z Funduszy Norweskich pozwoliło nam zbudować coś najważniejszego dla produktu – kompetentny zespół i markę. 2021 [110]

Mariusz Gralewski, ZnanyLekarz.pl. [Beneficjent Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka]

Fot. Marek Wiśniewski/Puls Biznesu/FORUM

Z raportu Wizerunek polskiego przedsiębiorcy

” Mało wiadomo, jak Polacy postrzegają ludzi biznesu po 35 latach wolnego rynku nad Wisłą. A tyle nam w tym roku minęło od wejścia w życie słynnej ustawy Wilczka, która na kilku stronach papieru regulowała prowadzenie działalności gospodarczej w kraju. Potem nastąpiła wręcz eksplozja polskiej przedsiębiorczości. W pierwszym roku obowiązywania nowego prawa zarejestrowało się nam 2,5 mln nowych polskich firm. W kolejnym roku dołączył następny milion. Potem tych milionów było jeszcze kilka. [...] W 1989 roku Telewizja Publiczna zrobiła krótką sondę przy dworcu Warszawa Wileńska. Pytano przypadkowych pasażerów jadących z Wyszkowa do stolicy, co znaczy słowo przedsiębiorczość. Większość odpowiedziała wprost, że w ogóle takiego słowa nie zna i z niczym im się nie kojarzy. Kilka osób mówiło o prywatnej inicjatywie, o jakimś

zakładzie, o tym, że można robić interes. Odpytującemu wtedy pasażerów było po tym materiale nieco głupio: „Po przeprowadzeniu tej sondy nasunęły mi się właściwie tylko trzy wnioski. Po pierwsze, słowo przedsiębiorczość renesans ma dopiero przed sobą. Po drugie, nie wszyscy doceniają przełomowy moment, w którym zaczęliśmy tego słowa używać. Po trzecie, być może ta sonda została przeprowadzona nie w tym miejscu, nie w tym czasie i nie z tymi ludźmi” – podsumował. W Polsce rodziła się wtedy całkowicie nowa grupa społeczna. Prywatnych przedsiębiorców.

[...] Polski kapitalizm wykluwał się w małych warsztatach, w zakładach rzemieślniczych, na bazarowych leżakach, w polonezach i maluchach wypchanych po dachy elektroniką czy słodyczami sprowadzanymi z Zachodu. Każdy chciał skorzystać z powiewu wolności i zacząć zarabiać nie na rachunek partii, a na ten swój własny. [...]

Ale od czasu PRL i szalonych lat 90. minęły już ponad trzy dekady. Okiełznaliśmy korupcję, skończyliśmy z prywatyzacją, weszliśmy do Unii Europejskiej. Dorobiliśmy się polskich marek rozpoznawalnych za granicą. Polscy przedsiębiorcy zbudowali od zera pierwsze krajowe firmy globalne. [146]

Katarzyna Duber-Stachurska, prezes PARP w latach 2024-2025

” Wnioski płynące z kolejnych raportów GEM bierzemy pod uwagę przy tworzeniu i modyfikowaniu oferty PARP. Jej dopasowanie do potrzeb polskich przedsiębiorców jest dla nas priorytetem. Według danych prezentowanych w 13. edycji „Raportu GEM Polska 2024” eksperci wysoko oceniają otwartość rynku, dostęp polskich przedsiębiorstw do infrastruktury technicznej, usługowej i komercyjnej. Konieczne jest jednak podniesienie poziomu edukacji w zakresie przedsiębiorczości, ograniczenie biurokracji czy ułatwienie transferu wiedzy. Ocena uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości była wyższa niż rok wcześniej, jednak wciąż jest stosunkowo niska. Wyniki badania pokazują, że polskie firmy potrzebują mocnego wsparcia zarówno na etapie powstawania, jak i rozwijania działalności.

Warszawa, 24 października 2024 [98]

Karolina Dorywalska, dyrektor Departamentu Komunikacji i Marketingu PARP

” Jubileusz PARP to moment, by podkreślić znaczenie działań promocyjnych i informacyjnych, które od 25 lat budują trwałe relacje z przedsiębiorcami. Dzięki kampaniom, wydarzeniom i nowoczesnym narzędziom komunikacyjnym docieramy do tysięcy firm w całym kraju, oferując wiedzę, inspirację i realne wsparcie. Rok 2024 był tego najlepszym dowodem – nasze wydarzenia zgromadziły ponad 43 tys. uczestników, a Forum Przedsiębiorczości online przyciągnęło 270 tys. widzów. W mediach cyfrowych osiągnęliśmy zasięg 92 mln użytkowników, a społeczność PARP w social mediach przekroczyła 183 tys. osób. Za tymi liczbami stoją konkretne historie i codzienne wsparcie – od ponad 750 tys. odpowiedzi udzielonych przez konsultantów infolinii, po nowoczesne formaty multimedialne, które dziś są kluczowym kanałem dotarcia do przedsiębiorców. Jubileusz to nie tylko świętowanie, lecz także zobowiązanie – by z jeszcze większą energią wspierać polskich przedsiębiorców w przyszłości. Warszawa, styczeń 2025 [149]

Michał Polański, dyrektor Departamentu Wsparcia Przedsiębiorczości PARP

” Myśląc o 25-leciu PARP, nie sposób nie dostrzec ogromnego rozwoju polskiej gospodarki i przedsiębiorców. Od 2000 roku eksport wzrósł niemal dziesięciokrotnie, a PKB na mieszkańca ponad dwukrotnie. Z producentów i poddostawców polskie firmy stały się innowacyjnymi podmiotami, które coraz częściej konkurują z globalnymi liderami. Wciąż jednak brakuje w Polsce rozpoznawalnych technologicznych championów i odważnego kapitału, który pozwoliłby wyhodować więcej „jednorożców”. Dodatkowo pojawiają się nowe wyzwania – od wojen i napięć handlowych po kryzys klimatyczny. Rolą PARP, tak jak 25 lat temu, pozostaje wspieranie przedsiębiorców wiedzą, kapitałem i kontaktami, aby mogli sprostać tym wyzwaniom i budować przyszłość polskiej gospodarki. Warszawa, styczeń 2025 [149]

Epilog

” 25-lecie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości to opowieść o instytucji, która przez ćwierć wieku nieustannie adaptowała się do zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej Polski i świata, wspierając przedsiębiorców w wyzwaniach XXI wieku. Od momentu powstania w 2000 roku Agencja stała się kluczowym filarem rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), inicjując programy i oferując różnorodne formy wsparcia dostosowane do aktualnych wyzwań i wyłaniających się trendów. Pełniąc rolę prekursora nowych form pomocy – od finansowania po edukację, szkolenia i promocję – PARP pomogła setkom tysięcy firm rozwijać się w dynamicznie zmieniającym się środowisku.

Na przestrzeni lat PARP odegrała istotną rolę w dostosowaniu polskiej gospodarki do wymogów unijnych, wspierając integrację z rynkiem europejskim. Zarządzała funduszami europejskimi, przekazując przedsiębiorcom, samorządom i instytucjom otoczenia biznesu niemal 55,2 mld zł.

Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021–2027 to prawie 21 mld euro nie tylko w ramach Funduszy Europejskich, ale również Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Środki te to kolejny krok do zwiększenia innowacyjności polskiej gospodarki. Polskie firmy mogą podnosić swój poziom technologiczny, wdrażać projekty związane z transformacją w kierunku zielonej gospodarki, ale także cyfryzować procesy w przedsiębiorstwach. Niezwykle ważnym aspektem jest dążenie do produktów i usług dostępnych dla każdego bez wyjątku.

PARP od lat jest blisko polskich firm. Prowadzi działania informacyjne, marketingowe i edukacyjne, zwiększając świadomość przedsiębiorców o dostępnych formach wsparcia i promując innowacyjność, zrównoważony rozwój i współpracę w biznesie. Agencja organizuje m.in. kampanie, szkolenia, webinary, a dodatkowo wydaje szereg publikacji. Stawiając na tworzenie nowoczesnych narzędzi komunikacji w dynamicznie zmieniającym się świecie, nie zapomina o mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach. Jest obecna nie tylko na poziomie centralnym, ale także regionalnym, uczestnicząc w licznych wydarzeniach dedykowanych firmom i ich pracownikom.

Patrząc w przyszłość, PARP pozostaje niezastąpionym partnerem polskich firm i kontynuuje swoją misję budowania silnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki. Razem możemy sprostać wyzwaniom przyszłości – budujmy ją wspólnie!

Obchodzimy w tym roku wyjątkowy jubileusz - 25-lecie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. To ważny moment, który skłania do refleksji nad dorobkiem PARP i jej rolą w budowaniu potencjału polskiej gospodarki. Przez ćwierć wieku Agencja wspierała przedsiębiorców na każdym etapie rozwoju – od stawiania pierwszych kroków, przez dynamiczny wzrost, aż po ekspansję międzynarodową.

Naszym priorytetem było i pozostaje tworzenie warunków dla rozwoju innowacji, wzmacniania konkurencyjności oraz budowania trwałych fundamentów gospodarki opartej na wiedzy. PARP nie tylko udostępniała środki finansowe, ale również inspirowała, edukowała i dostarczała narzędzi niezbędnych do skutecznego działania na rynku.

Ten sukces to zasługa zaangażowania wielu osób: przedsiębiorców, którzy mieli odwagę działać i rozwijać swoje firmy; partnerów, którzy wspierali naszą misję; oraz zespołu PARP, który codziennie wnosił swoją wiedzę, doświadczenie i pasję.

25-lecie to nie tylko powód do dumy, ale także moment przełomowy – dowód, że jesteśmy potrzebni, że pełnimy realną i niezastąpioną funkcję w systemie wsparcia polskiej gospodarki. Przebyliśmy długą drogę - od pierwszych programów wspierających przedsiębiorczość po zaawansowane projekty innowacyjne i edukacyjne. Dziś stajemy przed kolejną perspektywą, która wymaga od nas nie tylko kontynuacji dotychczasowej misji, ale także nowego spojrzenia w przyszłość.

Nadchodząca era niesie ze sobą szereg wyzwań: intelektualnych, technologicznych i wdrożeniowych. Zmienia się geopolityka, dynamika globalnych rynków, a technologie – takie jak sztuczna inteligencja, rozwiązania deeptech, eksploracja kosmosu, czy startupy technologiczne – redefiniują zasady gry. Dlatego PARP musi być gotowa do odpowiedzi na te zmiany, adaptować się i aktywnie współtworzyć nowe warunki dla rozwoju biznesu.

Nowa perspektywa oznacza zarówno nowe możliwości, ale także nowe zobowiązania. Naszą rolą jest nie tylko wspierać firmy w przystosowywaniu się do nadchodzących transformacji, ale także stymulować ich rozwój w najbardziej zaawansowanych

obszarach gospodarki przyszłości. Nasze działania będziemy koncentrowali na 4 filarach: wspieraniu innowacji oraz startupów, rozwoju kompetencji oraz rozwoju cyfryzacji. Pozwoli to nam sprostać wyzwaniom, które przed nami.

Z determinacją patrzymy w przyszłość, przygotowując się do kolejnych lat aktywnego działania – jeszcze bardziej innowacyjnego, jeszcze bliższego przedsiębiorcom, jeszcze bardziej zorientowanego na przyszłość.

Wierzimy, że przed nami jeszcze lepsze lata – czas intensywnych zmian, ale również ogromnych szans dla polskiej gospodarki.

Warszawa [149]

Joanna Zembaczyńska-Świątek, zastępca prezesa PARP

” 25 lat działalności PARP to historia nieustannego wsparcia polskich firm w dążeniu do innowacji i rozwoju. Od pierwszych kroków wprowadzania programów pomocowych po kompleksowe rozwiązania wspierające innowacje, digitalizację i zrównoważony rozwój – zawsze byliśmy blisko przedsiębiorców.

Każdy projekt, który wspieraliśmy, każda firma, która dzięki naszej pomocy mogła się rozwijać, to dla nas powód do dumy. PARP to jednak coś więcej niż tylko instytucja – to przestrzeń współpracy, wymiany doświadczeń i budowania wspólnej przyszłości.

Nasze 25-lecie to także doskonały moment, by spojrzeć w przyszłość. W obliczu dynamicznych zmian w gospodarce, technologii i społeczeństwie naszą rolą jest bycie liderem w dostarczaniu narzędzi, które pomogą polskim firmom odnaleźć się w nowej rzeczywistości.

Dziękuję wszystkim, którzy przez te lata współtworzyli z nami tę wyjątkową historię. Wspólnie możemy budować gospodarkę, która jest innowacyjna, zrównoważona i otwarta na świat.

Warszawa, styczeń 2025 [149]

FUNDUSZE EUROPEJSKIE 2004–2006

Sektorowy Program Wzrostu Konkurencyjności Przedsiębiorstw

- ponad **5,5 tys.** podpisanych umów
- dofinansowanie na poziomie **3,3 mld zł**

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich

- ponad **600** podpisanych umów
- dofinansowanie na poziomie **713 mln zł**

FUNDUSZE EUROPEJSKIE 2007–2013

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

- ponad **13 tys.** zawartych umów
- dofinansowanie na ponad **17 mld zł**

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

- **290** zawartych umów
- dofinansowanie na ponad **10 mld zł**

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

- ponad **990** zawartych umów
- dofinansowanie na poziomie **1,8 mld zł**

FUNDUSZE EUROPEJSKIE 2014–2020

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

- prawie **9,5 tys.** podpisanych umów
- dofinansowanie na poziomie prawie **6,7 mld zł**

Fundusze Europejskie
Inteligentny Rozwój

Program Operacyjny Polska Wschodnia

- ponad **3,3 tys.** podpisanych umów
- dofinansowanie na ponad **7,3 mld zł**

Fundusze Europejskie
Polska Wschodnia

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

- **128** podpisanych umów
- dofinansowanie na ponad **750 mln zł**

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

FUNDUSZE EUROPEJSKIE 2021–2027

W nowym rozdaniu funduszy unijnych na lata 2021–2027 Polska otrzyma największe środki na realizację polityki spójności spośród wszystkich krajów europejskich – aż **72,2 mld euro**, zaś **3,8 mld euro** środków będzie pochodzić z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Wśród programów, które finansowane będą do 2027 roku, znalazły się m.in. kontynuacje dotychczasowych realizacji, za które odpowiada **Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości**:

- **Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)**, zorientowany na inwestycje w projekty badawczo-rozwojowe, innowacyjne i zwiększające konkurencyjność polskiej gospodarki (budżet PARP: **2,82 mld euro**)

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

- **Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)**, skupiający się na wzmacnianiu rynku pracy, rozwoju edukacji i usług zdrowotnych (budżet PARP: **1,37 mld zł**)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

- **Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)**, nastawiony na wsparcie województw ściany wschodniej: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego oraz części województwa mazowieckiego. Program ułatwia rozwój biznesu, transportu, obejmuje też inwestycje w sieci energetyczne, ochronę środowiska i turystykę (budżet PARP: **1,39 mld euro**)

Fundusze Europejskie
dla Polski Wschodniej

- Inwestycje A2.2.1 w ramach **Krajowego Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)**, zorientowane na zwiększenie odporności i konkurencyjności przedsiębiorstw w czasie kryzysów oraz nastawione na wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z GOZ (budżet PARP: **ok. 1,62 mld zł**).

**KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY**

Spis źródeł

1. „Buduj Swoją Firmę. Biuletyn Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju MSP” nr 3/1996.
2. „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” nr 109/2000.
3. „Euroekspert” nr 2/2010.
4. „Nowości Gastronomiczne” z czerwca–lipca 2021.
5. „Nowości Gastronomiczne” z grudnia 2020.
6. „Nowości Gastronomiczne” z listopada 2021.
7. „Polityka” nr 17/2005.
8. „Polityka” nr 23/2003.
9. „Twój Biznes. Magazyn PARP” nr 1/2023 (16),
https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/PARP_2_2023.pdf.
10. „Twój Biznes. Magazyn PARP” nr 2/2023 (17),
https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/PARP_2_2023.pdf.
11. „Twój Biznes. Magazyn PARP” nr 3/2022 (14),
https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/PARP_3_2022_21_09_final_zak.pdf.
12. „Twój Biznes. Magazyn PARP” nr 3/2023 (18), https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/PARP_TB_3_2023_19_12-Twoj-Biznes-Fundusze-Europejskie-w-Polskiej-Agencji-Rozwoju-Przedsiębiorczosci.pdf.
13. „Twój Biznes. Magazyn PARP” nr 3/2024 (21), https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/PARP_nr_3_2024_08_10_2024_08_10_2024.pdf.
14. „Twój Biznes. Magazyn PARP” nr 4/2024 (22),
https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/BIULETYN_30_12_2024.pdf.
15. *100 najbogatszych Polaków*, „Wprost” nr 25/1992.
16. *Akademia Leona Koźmińskiego nr 1 pod względem kariery absolwentów*,
<https://forsal.pl/artykuly/454321,akademia-leona-kozminskiego-nr-1-pod-wzgledem-kariery-absolwentow.html>.
17. Babak, Mateusz, *MPiT: przedsiębiorcy mają możliwość swoistego wymuszania na administracji zasady pewności prawa*, <https://dziennikzachodni.pl/mpit->

przedsiębiorcy-maja-mozliwosc-swoistego-wymuszania-na-administracji-zasady-pewnosci-prawa/ar/c3-13612756.

18. Baj, Leszek, *Polskie firmy biorą mnóstwo kasy z Unii*, „Gazeta Wyborcza” z 19 kwietnia 2006.
19. Bendyk, Edwin, *Widmo bezrobocia. Czy koronawirus wywróci rynek pracy?*, <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/spoleczenstwo/1954806,1,widmo-bezrobocia-czy-koronawirus-wywroci-rynek-pracy.read>.
20. Bielicka, Anna, Paweł Pietrasieński i Sylwia Banaszkiewicz, *Zaistnieć w dolinie krzemowej. Dobre praktyki projektu Polski Most Krzemowy*, Warszawa 2015.
21. Bielicka, Maria, *Koronawirus. Przedsiębiorca z Poznania: Wisimy na włosku. Co dalej? Nie wiem*, https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,25892144,wisimy-na-wlosku-co-dalej-nie-wiem.html?utm_source=mail&utm_medium=newsletter&utm_campaign=zapisy_gospo.
22. *Bitwa o handel*, „Kronika Miasta Poznania” nr 3/1995.
23. Biuro Prasowe Expo 2010.
24. Bojanowicz, Roma, Anna Bytniewska i Agnieszka Urazińska, *Pielęgniarka ze szpitala zakaźnego: W czasach pokoju mówiliśmy, że mamy misję. Teraz sprawdzamy, jak to wygląda na wojnie. Bo pandemia to jest wojna*, <https://wyborcza.pl/TylkoZdrowie/7,137474,25934583,w-czasach-pokoju-mowilismy-ze-mamy-misje-teraz-w-praktyce.html>.
25. Bołtryk, Marcin, *System pomocy dla firm został zreorganizowany*, <https://www.pb.pl/system-pomocy-dla-firm-zostal-zreorganizowany-44533>.
26. Bukowicki, Jacek, *Fintech i PARP? To możliwe. Podcast #10*, rozm. przepr. Łukasz Piechowiak, <https://fintek.pl/fintech-i-parp-to-mozliwe-podcast-10/>.
27. Danowska, Agnieszka, *Dokształcona kadra pracownicza i zwiększona przestrzeń*, „Gazeta Wyborcza” z 10 grudnia 2007.
28. Dobrzyńska, Nina, *Wywiad gospodarczy: Maksymilian Wysocki rozmawiał z Niną Dobrzyńską, zastępcą prezesa PARP*, rozm. przepr. Maksymilian Wysocki, <https://www.youtube.com/watch?v=Uh8adIS7MI0>.
29. Drozd, Anna, *Polska na Expo 2015 w Mediolanie. Z ziemi polskiej do włoskiej*, <https://terazpolska.pl/pl/a/Polska-na-Expo-2015-w-Mediolanie-Z-ziemi-polskiej-do-wloskiej>.

30. *Ekonomia Solidarności. Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki i Leszek Balcerowicz w rozmowie z Maciejem Ziębą*, Gdańsk 2008.
31. Fedoruk, Aleksander, *Buduj firmę opartą na wartościach, nie na kontroli*, <https://www.forbes.pl/przywództwo/igor-klaja-ranita-sobanska-beata-monka-o-liderach-biznesu-brandme-ceo-2020/4jns83m>.
32. Filipiak, Janusz, *Dlaczego się udało. Filozofia i strategie twórcy Comarchu*, współ. Krzysztof Domaradzki, Kraków 2022.
33. *Firmy rodzinne filarem*, <https://kurier365.pl/polityka/6851-firmy-rodzinne-filarem.html>.
34. Fiszer, Józef M., *Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej (sukcesy i porażki)*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna, nr 2-3/2012.
35. Fiszer, Józef M., *Przesłanki polskiej prezydencji oraz jej bilans*, w: *Podsumowanie polskiej prezydencji w Radzie UE*, red. Adam Kirpsza, Grzegorz Stachowiak, Kraków 2012.
36. Fostakowska, Anna, *Miłość do nogi, bluszcz*, „Gazeta Wyborcza” z 2 października 2002.
37. Gryniewicz, Tomasz, *Fabryka e-pomysłów*, „Gazeta Wyborcza” z 16 sierpnia 2010.
38. Gurbiel, Krystyna, *Wyciągamy wnioski*, <https://samorząd.pap.pl/kategoria/archiwum/krystyna-gurbiel-wyciagamy-wnioski>.
39. *Hak na biznesmena*, rozmowa ze Zbigniewem Niemczyckim, „Wprost” nr 9/1991.
40. Harłukowicz, Jacek, *Dolny Śląsk będzie się promował na Expo w Kazachstanie*, <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,22318829,dolny-slask-bedzie-sie-promowal-na-expo-w-kazachstanie.html>.
41. Hoffmann, Urszula. Maja Jaszewska i Małgorzata Zawadka, *Firma rodzinna opowieści polskich przedsiębiorców*, Warszawa 2015.
42. Hołubowicz, Marcin, *Żeby ratować firmę, zaczęli produkować przyłbice. I podwoili zatrudnienie*, <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,25877664,zeby-ratowac-firme-zaczeli-produkowac-przylbice-i-podwoili.html>.
43. *Host kitchen przyszłością gastronomii?*, „Nowości Gastronomiczne” z maja–czerwca 2023.
44. http://pieniadze.gazeta.pl/pieniadz/1,136156,15708784,_Nie_my_kopiuujemy_najwiekszych__ale_najwieksi_probuja.html.
45. <http://www.expo2010.com.pl/>.

46. <http://www.kobieta.pl/styl-zycia/praca-prawo-i-finance/zobacz/artykul/burger-masters-pomysl-na-wlasny-biznes/>.
47. <https://bank.pl/1-5-pracownikow-planuje-wyjazd-z-polski-w-obawie-przed-bezrobociem/>.
48. <https://bank.pl/konkurs-internacjonalizacja-msp-50-mln-zl-dofinansowania-dla-eksporterow-z-polski-wschodniej/>.
49. <https://forsal.pl/artykuly/710605,dotacje-dla-firm-ponad-500-mln-zl-do-wziecia-ze-srodkow-ue.html>.
50. https://geekweek.interia.pl/geekweek/news-polska-na-expo-2010,nId,5508930#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome.
51. <https://michalsadowski.pl/10-najwiekszych-bledow-popelnianych-przyzakladaniu-biznesu/>.
52. [https://orka.sejm.gov.pl/Biuletyn.nsf/0/73396617B2450FAFC12572C7002ACCF6/\\$file/0173805.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Biuletyn.nsf/0/73396617B2450FAFC12572C7002ACCF6/$file/0173805.pdf).
53. [https://orka.sejm.gov.pl/Biuletyn.nsf/0/964EB49A6D6EFD53C125719A00355C09/\\$file/0066405.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Biuletyn.nsf/0/964EB49A6D6EFD53C125719A00355C09/$file/0066405.pdf).
54. https://www.bankier.pl/forum/pokaz-tresc?thread_id=1522919&strona=1.
55. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/centrum-rozwoju-msp>.
56. <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/kataloglaureatow-xx-edycji-konkursu-polski-produkt-przyszlosci>.
57. <https://www.slawomirlachowski.pl/praca/>.
58. *Jak wrocławska firma została liderem w handlu IT*, „Gazeta Wyborcza” z 27 grudnia 2018.
59. Kancelaria Sejmu. Biuro Informacyjne, *Biuletyn*, nr 289/V kad., <https://orka.sejm.gov.pl/Biuletyn.nsf/wgsknr5/ROP-11>.
60. Kancelaria Sejmu. Biuro Informacyjne, *Biuletyn*, nr 454/V kad., <https://orka.sejm.gov.pl/Biuletyn.nsf/0/C0AF900C20732612C125715C00470076?OpenDocument>.
61. Kancelaria Sejmu. Biuro Komisji Sejmowych, *Biuletyn*, nr 1396/V kad., <https://orka.sejm.gov.pl/Biuletyn.nsf/0/F3D276DD40A1B0C9C12572650050573D?OpenDocument>.
62. Kancelaria Sejmu. Biuro Komisji Sejmowych, *Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej*, kad. 7, nr 261. „Kobieta i życie” nr 42/1990.

63. *Kierunek: Polska Wschodnia! Efektu Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020*, Warszawa 2021.
64. Kilańczyk, Maksym i Justyna Nasiłowska, *Unijne dotacje na innowacyjne środki czystości*, „Efekty. Biuletyn Funduszy Europejskich w Polsce” nr 1/52, 2020.
65. Kober, Michał, *Dobrze wykorzystane 15 lat Polski Wschodniej w UE*, „Fundusze Europejskie w Polsce” nr 52, 2019.
66. Kolany, Krzysztof, *Dwa lata wojny na Ukrainie. Gospodarcze konsekwencje są coraz lepiej widoczne*, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Dwa-lata-wojny-w-Ukrainie-Gospodarcze-konsekwencje-sa-coraz-lepiej-widoczne-8700179.html>.
67. Konopacki, Stanisław, *Uwarunkowania i priorytety prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej w 2011 roku*, „Rocznik Integracji Europejskiej” nr 5/2011.
68. Kostrzewski, Leszek i Piotr Miączyński, *20 lat minęło*, Warszawa 2009.
69. Krawczyk, Dawid, *Lodowe imperium Grycana wyrosło z małej budki przy Puławskiej*, <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,23947761,iodoweimperiumgrycana-wyroslo-z-malej-budki-przy-pulawskiej.html>.
70. Królak, Jarosław, *Agencja da więcej pieniędzy firmom*, <https://www.pb.pl/agencja-da-wiecej-pieniedzy-firmom-27510>.
71. Kulczycka, Agata, *Dochodowy biznes bierze się z nauki i pasji*, <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,85548,21382066,dochodowy-biznes-bierze-sie-z-nauki-i-pasji.html>.
72. Kuroń, Jacek i Jacek Żakowski, *Siedmiolatka, czyli kto ukradł Polskę?*, Wrocław 1997.
73. Kwapiński, Witold, *Innowacyjności nie da się zadekretować*, „Teraz Polska”, nr 2/2015.
74. Kwaśniewski, Aleksander, *Teraz Polska – new engine of Europe*, rozm. przepr. Kamil Broszko, „Teraz Polska” nr 2, 2012.
75. Lewińska, Aleksandra, *Zna smak bezrobocia*, „Gazeta Wyborcza” Bydgoszcz z 11 stycznia 2006.
76. Lis, Marcin, *Ukraiński biznes w Polsce rośnie jak na drożdżach. Ponad 20 tys. firm w rok*, <https://businessinsider.com.pl/biznes/ukrainski-biznes-w-polsce-rosnie-jak-na-drozdzach-ponad-20-tys-firm-w-rok/2fkeyvx>.
77. Lublińska-Kasprzak, Bożena, *Polskie smoki w Szanghaju*, rozm. przepr. Monika Gębala, „Rzeczpospolita” z 30 kwietnia 2010.

78. Lublińska-Kasprzak, Bożena, *Rozwój przedsiębiorczości w Polsce*, rozm. przepr. Stanisław Brzeziński, <https://przegladorganizacji.pl/wywiad/po-2015-02>.
79. Łazarczyk, Gabriela, *Szansa na znalezienie pracy jest dziś czterokrotnie niższa niż w marcu. Największy problem mogą mieć młodzi*, <https://wyborcza.pl/7,155287,25947643,szansa-na-znalezienie-pracy-jest-dzis-czterokrotnie-nizsza.html#S.Gospodarka-K.C-B.1-L.1.duzy>.
80. Łukaszewicz, Aleksandra, *Digital First AI zebrał ponad 5 mln zł*, <https://www.pb.pl/digital-first-ai-zebral-ponad-5-mln-zl-1159922>.
81. Mazurkiewicz, Piotr, *Fundusze unijne do wzięcia*, „Gazeta Wyborcza” z 12 grudnia 2005.
82. Miłek, Dariusz, *Dziś to nie cena czyni cuda, lecz stosunek ceny do jakości*, „Puls Biznesu” z 3 marca 2023.
83. *Mój status: niewidoczny*, „Gazeta Wyborcza. Duży Format” nr 46/2006.
84. Móraski, Karol Jerzy, *Mimo COVID-19 rośnie zainteresowanie firm wsparciem rozwojowym oferowanym przez PARP*, <https://bank.pl/mimo-covid-19-rosnie-zainteresowanie-firm-wsparciem-rozwojowym-oferowanym-przez-parp/>
85. Musiał, Marcin, *Agencja daje pieniądze, agencja radzi, jak wydać*, „Gazeta Wyborcza” z 16 lutego 2004.
86. Myślak, Dominika, *Mamy biznesmenki z Olsztyna. Jak godzą macierzyństwo z własną firmą?*, <https://olsztyn.wyborcza.pl/olsztyn/7,48726,24824162,mamy-biznesmenki-z-olsztyna-jak-godza-macierzynstwo-z-wlasna.html>. *Nie sprzedajemy butów jako takich, ale styl życia*, „Gazeta Wyborcza” z 27 września 2018.
87. Naszkowska, Krystyna, *Tadeusz Gołębiewski, właściciel sieci hoteli: Zastawiłem swój majątek na 30 mln zł. Nikogo nie musiałem zwalniać*, https://wyborcza.biz/biznes/7,147584,25944263,tadeuszgolobiewski-wlasciciel-sieci-hoteli-zastawilem-swoj.html?_ga=2.233394838.969208823.1589528843-1838858383.1584989302.
88. Niklewicz, Konrad, *Firmy na drożdżach Unii*, „Gazeta Wyborcza” z 4 października 2004.
89. Niklewicz, Konrad, *Pierwsze dotacje rozdzielone*, „Gazeta Wyborcza” z 1 marca 2005.
90. Nowak, Jolanta, *Wszystko w rodzinie*, „Gazeta Wyborcza” z 12 września 2008.
91. *Od łóżek polowych do „Cash”* nr 6/1993.

92. *Okupuj Kulturalną*, „Gazeta Wyborcza. Duży Format” nr 24/2013.
93. Omachel, Radosław, *Mieczysław Wilczek – szejka z PRL*,
<https://www.newsweek.pl/historia/mieczyslaw-wilczek-szejka-z-prl/hesewew>.
94. Orłowski, Krzysztof, *Kosmiczne innowacje*, „Fundusze Europejskie na Mazowszu” nr 1/2016.
95. Osiecki, Artur, *Granty unijne wzięte na pniu*, „Rzeczpospolita” z 11 czerwca 2013. *Oto ojciec proszku IXI*, rozmowa z Mieczysławem Wilczkiem, „Duży Format” nr 31/2007.
96. Osiecki, Artur, *Już od 20 lat PARP działa na rzecz rozwoju polskiego biznesu*, „Rzeczpospolita” z 22 stycznia 2021.
97. Osiecki, Artur, *PARP buduje dla przedsiębiorców most do Doliny Krzemowej*, „Rzeczpospolita” z 16 stycznia 2014.
98. *Ostrożny optymizm w polskiej przedsiębiorczości – przedstawiamy nowy raport GEM!*,
<https://www.parp.gov.pl/component/content/article/87423:ostrozny-optimizm-w-polskiej-przedsiębiorczosci-przedstawiamy-nowy-raport-gem>.
99. *PARP – nowy adres, nowe zasady wsparcia*, „Rzeczpospolita” z 20 lipca 2004.
100. *PARP: Ukraińskie zagraniczne startupy otrzymać do 300 tys. zł wsparcie*,
<https://forsal.pl/artykuly/8640970,parp-ukrainskie-zagraniczne-startupy-otrzymac-do-300-tys-zl-wsparcie.html>.
101. Pawiński, Krzysztof, *Powstać, przetrwać, przeskalować, przekazać*, „Puls Biznesu” z 3 marca 2023.
102. *Po pieniądze do Unii*, „Praca”, dodatek do „Gazety Wyborczej” nr 103/2004.
103. *Polak bogatemu wilkiem*, rozmowa z Anną Wyką, „Cash” nr 29/1994.
104. *Polityka ma wpływ na biznes*, „Gazeta Wyborcza” z 27 lipca 2018.
105. *Polska przyciąga ukraińskie startupy*, <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/83684:polska-przyciaga-ukrainskie-startupy>.
106. *Polski pawilon hitem EXPO w Szanghaju*, https://wyborcza.pl/1,75410,7835442,Polski_pawilon_hitem_EXPO_w_Szanghaju.html.
107. *Premier Donald Tusk pisze dla „Gazety”*, „Gazeta Wyborcza”, 1 VII 2011
108. *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski. Przemówienia, listy, wywiady styczeń – czerwiec 2004*. Wybór, Warszawa 2004.
109. *Przedsiębiorcy rzucają się na fundusze*, „Gazeta Wyborcza” z 13 maja 2008.

110. *Przedsiębiorczość w pigułce: Fundusze Norweskie krokiem milowym w rozwoju aplikacji iYoni. Rozmowa Z Katarzyną Goch*, <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/87527:przedsiębiorczosc-w-pigulce-fundusze-norweskie-krokiem-milowym-w-rozwoju-aplikacji-iyoni>.
111. *Przedsiębiorczość w pigułce: WKG – produkcja wyrobów wapienniczych i kamieniarskich*, <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/87676:przedsiębiorczosc-w-pigulce-wkg-produkcja-wyrobow-wapienniczych-i-kamieniarskich>.
112. Ptak, Aleksandra, *Mali ruszą za granicę*, „Rzeczpospolita” z 26 czerwca 2017.
113. Rabenda, Kamil, *Ziarna pełne słońca*, rozm. przepr. Maksym Kilańczyk, Justyna Nasiłowska, „Efekty. Biuletyn Funduszy Europejskich w Polsce” nr 1/52, 2020.
114. Raducha-Romanowicz, Anna, *Rozwój poza granicami*, „Fundusze Europejskie w Polsce” nr 40, 2016.
115. *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce (2024)*, PARP, Warszawa 2024, https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/ROSS_2024_29_10_2024.pdf.
116. Relacja Andrzeja Blikle zarejestrowana we wrześniu 2010 przez Macieja Kowalczyka, w zbiorach FOK.
117. Relacja Henryki Bochniarz, w zbiorach PARP.
118. Relacja Jacka Jakubowskiego zarejestrowana we wrześniu 2010 przez Macieja Kowalczyka, w zbiorach FOK.
119. Relacja Jerzego Kwiecińskiego zarejestrowana we wrześniu 2010 przez Macieja Kowalczyka, w zbiorach FOK.
120. Relacja Krzysztofa Jakubowskiego zarejestrowana w sierpniu 2010 przez Macieja Kowalczyka, w zbiorach FOK.
121. Relacja Tadeusza Donocika zarejestrowana we wrześniu 2010 przez Macieja Kowalczyka, w zbiorach FOK.
122. Ringer, Adam, *Na podwójnym espresso*, Warszawa 2020.
123. Romaniec, Róża, *Targi informatyczne CeBIT. Krytyczne głosy o polskiej prezentacji*, <https://www.dw.com/pl/targi-informatyczne-cebit-krytyczne-g%C5%82osy-o-polskiej-prezentacji/a-16653885>.

124. Rot, Przemysław, *Nie dla Polaków laury za genialne wynalazki z przyszłością*, „Gazeta Wyborcza” z 17 czerwca 2008.
125. Rot, Przemysław, *PARP: doradza, szkoli i finansuje*, „Gazeta Wyborcza” z 18 czerwca 2007.
126. Rygalik, Tomek, *Innowacyjny biznes potrzebuje projektanta*, rozm. przepr. Adam Mikołajczyk, „Teraz Polska”, nr 1/2015.
127. *Rzemieślnicy warszawscy, opisani przez Magdalenę Stopę, sfotografowani przez Jana Brykczyńskiego*, Warszawa 2007.
128. Sakowska, Beata, *Od redakcji*, „Efekty. Biuletyn Funduszy Europejskich w Polsce” nr 1/52, 2020.
129. Seniuk, Marcin, *Ekosystem wsparcia startupów nie zależy wyłącznie od pieniędzy*, rozm. przepr. Jacek Rosa, <https://www.youtube.com/watch?v=RM3WMqr8Mus>.
130. Skodlarski, Janusz, *Zarys historii gospodarczej Polski*, Warszawa, Łódź 2000.
131. Solska, Joanna, *Przejmowanie firm po rodzicach bywa problemem*, <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/rynek/1702506,1,przejmowanie-firm-po-rodzicach-bywa-problemem.read>
132. Sosnowski, Zbigniew, *Biznesowa odwaga poptaca*, „Puls Biznesu” z 3 marca 2023.
133. Stangret, Michał, *Miliony na Life Science*, „Gazeta Wyborcza” z 25 października 2009.
134. Stodolak, Sebastian, *Kapitalizm bez kapitału, czyli 30-lecie polskiej transformacji ustrojowej*, <https://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/1444432,balcerowicz-transformacja-andrzej-sadowski-andrzej-laskowski.html>.
135. Sukcesy polskich firm – TOBO Datczuk Sp. j., <https://www.youtube.com/watch?v=hJ6zpGRSbec>.
136. Śmigiel, Martyna, *Zapiekanki, Jarmark Europa i kasety wideo. Co pamiętamy z lat 90-tych?*, <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/56,34862,19074012,zapiekanki-jarmark-europa-i-kasety-wideo-co-pamietamy-z-lat.html>.
137. Tataj, Marzena, *Rola nauki w służbie innowacyjnego społeczeństwa*, „Teraz Polska” nr 2/2015.
138. Taterewicz, Anna, *Bez innowacyjnego biznesu nie ma konkurencyjnej gospodarki*, „Teraz Polska” nr 2/2015.
139. Tokarczuk, Olga, Przemowa noblowska, <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/2018/tokarczuk/104870-lecture-polish/>

140. *Twoja firma w Europie*, „Gazeta Wyborcza” Rzeszów z 2 września 2002.
141. *Twój biznes ma problemy w związku z wojną w Ukrainie? Skontaktuj się z ośrodkami Enterprise Europe Network*, <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/79231:twoj-biznes-ma-problemy-w-zwiazku-z-wojna-w-ukrainie-skontaktuj-sie-z-osrodkami-enterprise-europe-network>.
142. Urazińska, Agnieszka i Blanka Rogowska, *Jest koronawirus, więc... fryzjerzy strzygą w podziemiu. Hasło dla klientów: „Kiedy mogę wpaść po książkę?”*, <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,25919405,fryzjerzy-strzyga-w-podziemiu-haslo-dla-klientow-kiedy-moge.html>.
143. Wasilewska, Marcela, *Znamy logo polskiej Prezydencji w Radzie UE*, <https://publicystyka.ngo.pl/znamy-logo-polskiej-prezydencji-w-radzie-ue>.
144. Wilk, Paulina, *Wysil się!*, <https://przekroj.org/swiat-ludzie/wysil-sie/>.
145. Wiśniowski, Andrzej, *Firma to część mojego życia*, „Puls Biznesu” z 3 marca 2023.
146. *Wizerunek polskiego przedsiębiorcy. Raport „Wprost” 2024*, <https://www.pomysloprzyszlosci.org/content/uploads/2024/07/raport.pdf>.
147. *Wizjoner Jan Szynaka, czyli 100 firm na stulecie*, „Gazeta Wyborcza” z 28 października 2018.
148. Zachariasz, Katarzyna, *Biotechnologii nie zrobisz w garażu. Life Science Park w Krakowie to dowód na to, że są w Polsce innowacyjne ośrodki*, <https://innpoland.pl/114587,biotechnologii-nie-zrobisz-w-garazu-life-science-park-w-krakowie-to-dowod-na-to-ze-w-polsce-sa-innowacyjne-osrodki>.
149. Ze zbiorów Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.
150. Ziaja, Zenon, *Na dłuższą metę w życiu wygrywa logika*, „Gazeta Wyborcza” z 2 października 2018.
151. Zwierzchowski, Zbigniew, *Małe uczą się tak jak duże*, „Rzeczpospolita” z 15 listopada 2007.

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2025

Koordinacja projektu, koncepcja i opracowanie: Agnieszka Knyt

Zespół redakcyjny PARP: Karolina Dorywalska, Renata Adamczyk, Karol Demski

Kwerendy tekstowe: Monika Helak, Małgorzata Kudosz, Mariusz Olczyk, Aleksiej Rogozin,
Adriana Sakowska, Paulina Siwicka, Dominik Szymański

Kwerendy ikonograficzne: Mariusz Olczyk, Renata Adamczyk

Nagrania relacji: Maciej Kowalczyk

Przygotowanie zdjęć: Studio Graficzne ENVIGO, TANDEM STUDIO

Projekt graficznym, skład, druk i oprawa: www.ccpbg.com.pl

Wydawca: Fundacja Ośrodka KARTA

Wydanie I

Warszawa 2025

ISBN 978-83-7633-581-0

